

Vrouwen, voetbal en sociale media

anoukhoogendijk

FOLLOW

2,158 likes

27

anoukhoogendijk Ajax Next Topmodel []
#fotoshoot #collections #gestuz #ichi
#Ajax

view all 24 comments

eva.ac []

demi99i Hele leuke foto !

noah_love_lieke_martens Mooie foto

lisa.nl [] [] [] leuke foto [] [] []

rositag.x Proff [] [] []

esther0975 Wat een knappe topsporters
bij elkaar []

annaxdtc Hero's [] [] []

annaxdtc []

lostordimento Clearly you won,
@anoukhoogendijk

Vrouwen, voetbal en sociale media

Naam student: Niki Davidse

Studentnummer: 417634

Begeleider: Jacco van Sterkenburg

Tweede lezer: Jiska Engelbert

Master Media en Journalistiek

Erasmus School of History, Culture and Communication

Erasmus Universiteit Rotterdam

Master Thesis

19 juni 2015

Sepp Blatter, voorzitter van de Wereldvoetbalbond FIFA, (1999):

“The future of football is feminine”

(Caudwell, 2011, 335).

Voorwoord

Vol trots presenteer ik u mijn Master Thesis. In dit voorwoord zal ik terugblikken op dit schooljaar, het onderzoek en zal ik de personen bedanken die bij hebben gedragen aan de totstandkoming van deze Master Thesis.

Met deze thesis sluit ik mijn master Media en Journalistiek, en tevens mijn studententijd, af. Het was een pittig jaar waarin ik hard heb gestudeerd om goede resultaten te behalen. Daarnaast was het absoluut ook een gezellig en leuk schooljaar waarin ik veel nieuwe mensen heb ontmoet en waarbij ik bovendien ook veel nieuwe ervaringen en kennis heb opgedaan. Mijn masteropleiding bestond voor een groot gedeelte uit het schrijven van deze thesis. Het onderwerp waar deze thesis betrekking op heeft, vrouwenvoetbal, is een onderwerp dat goed bij mij past. Zelf voetbal ik namelijk meerdere keren per week, ben geïnteresseerd en op de hoogte van het nieuws omtrent mannen- en vrouwenvoetbal en kijk vaak voetbalwedstrijden. Tijdens het onderzoek heeft met name het verzamelen van de data veel tijd gekost. Desondanks heb ik de focusgroepen altijd met veel plezier gedaan. Ook is het onderzoeksproces als geheel mij goed bevallen.

Graag wil ik de personen bedanken die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze thesis. Allereerst wil ik Jacco van Sterkenburg bedanken. Hij heeft mij begeleid bij het schrijven van mijn thesis en heeft daarbij altijd waardevolle feedback en tips gegeven op voorlopige versies van mijn thesis. Tevens wil ik ook Agnes Elling bedanken voor haar feedback en de tijd die ze voor mij heeft genomen om mij te helpen bij het schrijven van mijn thesis. Daarnaast wil ik alle docenten van de master Media en Journalistiek bedanken voor de kennis en vaardigheden die ik dit jaar heb geleerd en toe heb kunnen passen in deze thesis. Tot slot gaat mijn dank ook uit naar mijn familie voor de onvoorwaardelijke steun en hulp bij het controleren en verbeteren van de tekst.

Niki Davidse

Rotterdam, juni 2015

ABSTRACT

Het doel van dit onderzoek is om de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal van jonge vrouwelijke voetballers van 15 t/m 20 jaar, en de rol die sociale media hierin spelen, te onderzoeken. Momenteel is het vrouwenvoetbal de snelst groeiende teamsport in Nederland. Ondanks deze ontwikkeling wordt voetbal voornamelijk gezien als sport voor mannen. Ook sportmedia zijn overwegend gericht op mannensporten. Hierbij worden vrouwensporten niet geheel buitengesloten, maar worden ze wel regelmatig gemarginaliseerd en onzichtbaar gemaakt. Het heersende media discours is dat mannensporten dominant aan vrouwensporten zijn. Dit heersende discours is van invloed op wat vrouwenvoetbal betekent in de maatschappij. Dit kan zich bijvoorbeeld uiten in dat het vrouwenvoetbal er niet toe doet en dat vrouwen geen deel uitmaken van de sportwereld. Tevens kan het discours ook grotere maatschappelijke discourses bevestigen of versterken, zoals bijvoorbeeld de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw in de samenleving. In dit onderzoek wordt een cultural studies perspectief gehanteerd waarbij jonge vrouwelijke voetballers over de door hun beoefende, en door de media gemarginaliseerde sport, aan het woord worden gelaten. Hierbij staat de betekenisgeving die zij als jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal geven centraal. Ook wordt bekeken welke rol sociale media hierin spelen. Er zijn vier focusgroepen georganiseerd en aan de hand van een kwalitatieve thematische inhoudsanalyse zijn deze focusgroepen geanalyseerd. Uit de analyse zijn twee hoofdthema's naar voren gekomen, namelijk 'sociale media als informatiebron' en 'mannenvoetbal als norm'. Daarnaast is een ander belangrijk resultaat uit dit onderzoek dat er tussen en binnen de verschillende focusgroepen een grote diversiteit aan vertogen heerst. Aan de hand van de thema's kan worden geconcludeerd dat de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal beïnvloed wordt door machtige discourses. De media en hun directe omgeving zijn beiden bronnen die discourses verspreiden en van waaruit de geïnterviewde meisjes betekenis toekennen aan vrouwenvoetbal. De rol van sociale media hierin is dat ze deze machtige discourses kunnen veranderen of tegenwerken. Doordat de geïnterviewde meisjes zelf foto's, berichtjes of filmpjes posten over hun eigen voetbalprestaties, wordt er een alternatief discours geproduceerd ten opzichte van het mannenvoetbal, dat desondanks dominant aanwezig blijft op sociale media. Daarnaast vormen ook de eigen sportbeoefening en de eigen ervaringen van meisjes met vrouwenvoetbal een alternatief discours. Echter, ondanks dat sociale media een relatief eenvoudige manier zijn om een 'counter-femininity' te produceren en eigen ervaringen ook belangrijk zouden moeten zijn, kan worden geconcludeerd dat het lijkt alsof de meisjes over het algemeen nauwelijks afwijken van het heersende media discours in hun eigen vertogen over vrouwenvoetbal.

KEYWORDS: *Vrouwenvoetbal, Gender, Sociale media, Discours, Audience*

Inhoudsopgave

Voorwoord

Abstract en trefwoorden

Inhoudsopgave	6
1. Inleiding	7
1.1 Wie ben ik?	11
1.2 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie	12
2. Theoretisch kader	14
2.1 Cultural studies	14
2.2 Discours	15
2.4 Gender en voetbal	18
2.5 Gender in sportmedia	20
2.6 Sociale media	23
3. Methode	26
3.1 Dataverzameling	26
3.2 Data-analyse	29
4. Resultaten	31
4.1 Sociale media als informatiebron	31
4.2 Mannenvoetbal als norm	39
5. Discussie	45
5.1 Macht van het discours	46
5.2 Verschillende leesposities	47
5.3 Invloed van verschillende factoren	49
5.4 Sociale media	51
6. Conclusie	53
6.1 Beperkingen en vervolgonderzoek	55
Literatuurlijst	57
Bijlage I. Topiclijst	61
Bijlage II.	63
Bijlage III.	64
Bijlage IV.	65
Bijlage V.	66
Bijlage VI.	67
Transcripts	68
Transcript focusgroep 1	68
Transcript focusgroep 2	84
Transcript focusgroep 3	104
Transcript focusgroep 4	120

1. Inleiding

Voetbal is onze nationale sport, die voornamelijk geassocieerd wordt met mannen. Maar net als in andere Europese landen wordt de sport steeds minder vaak gezien als een mannenbolwerk (Peeters & Elling, 2014). Sinds 1996 is vrouwenvoetbal een Olympische sport en sindsdien is het steeds meer in populariteit toegenomen (Peeters & Elling, 2014). Momenteel is vrouwenvoetbal de snelst groeiende teamsport in Nederland. Van 112.500 vrouwelijke leden bij de KNVB in 2009, staat het aantal leden momenteel op 137.525. Voornamelijk bij de pupillen is er een stijging zichtbaar van 20% per seizoen (KNVB, 2014). De start van de BeNe League, een Belgisch-Nederlandse voetbalcompetitie voor vrouwen, heeft gezorgd voor betere internationale prestaties en voor een positief beeld van voetbal als vrouwensport (Peeters & Elling, 2014). Ook op internationaal niveau is er een duidelijke ontwikkeling gaande. De Oranje vrouwen kwalificeerden zich in 2009 voor het eerst voor een EK. Ook in 2013 waren ze deelnemer bij het EK en eind 2014 hebben ze zich voor het eerst in de historie gekwalificeerd voor het WK 2015 in Canada.

Vrouwenvoetbal krijgt in vergelijking tot mannenvoetbal veel minder dagelijkse media-aandacht (Elling & Knoppers, 2005). Ondanks dit gegeven hebben de internationale prestaties van de Oranje vrouwen wel bijgedragen aan een versterking van de media-aandacht (Peeters & Elling, 2014). Uit eerder onderzoek blijkt dat het vrouwenvoetbal versterkte media-aandacht kreeg wanneer er grote toernooien, zoals het EK of WK, of kwalificatiewedstrijden daarvan, werden gespeeld (Davidse, 2015). Echter, vanaf 2012 is er ook buiten de grote toernooien een stijgende lijn waar te nemen in de hoeveelheid krantenartikelen over vrouwenvoetbal en deze lijn zet zich door tot en met nu (Davidse, 2015). Dit betekent dat vrouwenvoetbal niet meer compleet afwezig is in de Nederlandse berichtgeving en dat er met regelmaat over het onderwerp wordt geschreven (Davidse, 2015).

De media zijn voor het publiek een belangrijke bron van informatie. Dankzij de media wordt het publiek op de hoogte gehouden over de nieuwste ontwikkelingen binnen het vrouwenvoetbal. De manier waarop de media schrijven of praten over onderwerpen kan van invloed zijn op hoe mensen denken over deze onderwerpen (Ruigrok et al., 2012).

Naast de mainstream media spelen ook sociale media¹ hierin een rol. Via sociale media kunnen voetbalsters die op professioneel niveau uitkomen, bijvoorbeeld in Ajax of Oranje, zichzelf en de sport op de kaart zetten. Ze kunnen aan de ene kant hun sportieve prestaties laten zien en aan de andere kant kunnen ze hun volgers een kijkje laten nemen in hun privé leven. Dit biedt jonge vrouwen de mogelijkheid om professionele voetbalsters te kunnen volgen op sportief niveau, maar ook in hun privésfeer.

In verschillende onderzoeken naar voetbal wordt vrouwenvoetbal voornamelijk geassocieerd met mannen en hoewel vrouwen niet meer uitgesloten worden binnen de sport, kan wel gesteld worden dat vrouwelijke voetballers, anders dan mannen, minimale aandacht krijgen van de media (Elling & Knoppers, 2005). Vrouwenvoetbal is, naast dat het weinig media-aandacht krijgt, ook onderbelicht in de wetenschap. Er zijn slechts een aantal onderzoeken gedaan die specifiek op vrouwenvoetbal zijn gericht.

Agnes Elling deed in 1999 een onderzoek naar de positie van de vrouw in het voetbal. Daarin kwam onder andere naar voren dat de dominante beeldvorming over vrouwenvoetbal inhoudt dat het ondergeschikt aan mannenvoetbal is (Elling, 1999). Het onderzoek van Elling is inmiddels enigszins gedateerd en komt uit een periode waarin het vrouwenvoetbal net begon. In de loop der tijd heeft het vrouwenvoetbal een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Ruth Jeanes (2011) heeft eveneens eerder onderzoek verricht naar de betrokkenheid van vrouwen in voetbal en de manier waarop gender wordt geconstrueerd. In dit onderzoek kwam naar voren dat vrouwen zich strikt houden aan de traditionele norm van vrouwelijkheid en dat ze beheerst worden door het dominante discours over vrouwelijkheid (Jeanes, 2011). Binnen dit discours wordt er van vrouwen verwacht dat ze er vrouwelijk uitzien, dat wil zeggen dat ze mooi moeten zijn, slank zijn, lang haar hebben en sieraden en make-up dragen. De media spelen een grote rol in het reproduceren van deze discourses (Talbot, 2007). De media bereiken een groot publiek en wanneer deze discourses worden herhaald, worden ze genaturaliseerd en door de mens als normaal ervaren. De media kunnen daarom ook van invloed zijn op onze perceptie van de wereld (Talbot, 2007). Echter, Ruth Jeanes stelt anderzijds ook dat ondanks dat vrouwen zich voegen naar de

¹ Sociale media is een verzamelnaam voor digitale platformen waar gebruikers zelf de inhoud verzorgen. Voorbeelden van sociale media zijn: Twitter, Facebook en Instagram.

dominante discoursen, vrouwen zelf actief onderhandelen met deze discoursen en er op een eigen manier betekenis aan geven (Jeanes, 2011). Het onderzoek van Elling en Jeanes vormen belangrijke uitgangspunten voor mijn onderzoek.

Het wetenschappelijke belang van mijn studie is om jonge vrouwelijke voetballers over de door hun beoefende, en door de media gemarginaliseerde, sport aan het woord te laten. Voor mijn onderzoek ben ik dus geïnteresseerd in de eigen ervaringen van jonge vrouwelijke voetballers met vrouwenvoetbal en ben ik minder geïnteresseerd in de representatie van het vrouwenvoetbal door de media. Desondanks speelt de representatie van vrouwenvoetbal door de media wel een rol in dit onderzoek, omdat het wellicht de ervaringen van jonge vrouwelijke voetballers met vrouwenvoetbal kan beïnvloeden.

Twee prominente onderzoekers die in het verleden onderzoek hebben gedaan naar ‘media audiences’ zijn David Morley (1980) en Ien Ang (1985). Hoewel beide onderzoeken niet over vrouwenvoetbal gaan, zijn ze relevant voor mijn onderzoek, omdat in de onderzoeken een stem aan het publiek wordt gegeven. Ang doet dit door de ingezonden brieven van vrouwelijke kijkers te onderzoeken en Morley onderzoekt zijn publiek door middel van interviews. In dit onderzoek wordt de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal onderzocht door middel van focusgroepen. Welke vervolgens geanalyseerd worden aan de hand van een thematische analyse. Uit de onderzoeken van Ang en Morley wordt geconcludeerd dat het publiek zelf betekenis construeert uit een tekst en dat de manier van betekenisgeving ingedeeld kan worden in verschillende leesposities (Ang, 1985). De perspectieven van Morley en Ang vormen een belangrijk startpunt van mijn onderzoek, omdat in hun onderzoeken het publiek en de constructie van betekenis door het publiek centraal staan. Hier zal ik verder op ingaan in het theoretisch kader.

Wat er nog ontbreekt in wetenschappelijke onderzoeken naar vrouwenvoetbal is niet alleen het in kaart brengen van de ervaringen en betekenisgeving van de vrouwelijke voetballers zelf, maar ook de rol die sociale media spelen in de manier waarop jonge vrouwen betekenis geven aan vrouwenvoetbal. Aan de ene kant zijn er de vrouwelijke professionele voetballers die een rol spelen in de manier waarop ze zichzelf en de sport profileren via sociale media. Aan de andere kant zijn er de jonge vrouwen die sociale media gebruiken.

In mijn onderzoek is mijn doelgroep gericht op jonge vrouwen van 15 t/m 20 jaar die voetballen. Uit cijfers van het CBS (2013) blijkt dat jongeren uit deze

leeftijdscategorie het meest actief zijn op sociale media, dit in vergelijking tot andere groepen uit de Nederlandse samenleving. In de leeftijdscategorie 12 t/m 18 jaar zit 93% van de jongeren op sociale media en in de leeftijdscategorie 18 t/m 25 jaar is dat 98%. Uit deze cijfers blijkt dat bijna alle Nederlandse jongeren actief zijn op sociale media (Akkermans, 2013). Zoals eerder gezegd, is vrouwenvoetbal de sterkst groeiende teamsport van het moment. Dit betekent dat steeds meer jonge vrouwen (zijn) gaan voetballen en dan met name in de leeftijdsgroep van 15 t/m 20 jaar. De actieve rol die jongeren aannemen op sociale media en de ontwikkeling die het vrouwenvoetbal momenteel doormaakt, zijn redenen die een studie naar de beleving van vrouwenvoetbal van jonge vrouwen van 15 t/m 20 jaar, en de rol die sociale media daarin spelen, relevant maken. Daarnaast heeft de deelname aan het WK 2015 van de Oranje vrouwen ervoor gezorgd dat er versterkte media-aandacht is voor vrouwenvoetbal (Davidse, 2015), en zijn er ook professionele voetbalsters die zichzelf en de sport profileren via sociale media. Ook daarom is het interessant om te onderzoeken welke rol sociale media spelen in de betekenisgeving van jonge voetbalspeelsters aan vrouwenvoetbal. De onderzoeksvraag kan nu als volgt geformuleerd worden:

Op welke manieren geven jonge voetbalspeelsters (15 t/m 20 jaar) betekenis aan vrouwenvoetbal en welke rol spelen sociale media hierin?

Deze onderzoeksvraag valt uiteen in een aantal subvragen:

- Welke betekenis geven jonge voetbalspeelsters aan vrouwenvoetbal?
- Hebben jonge voetbalspeelsters vrouwelijke sporthelden? En hebben ze ook professionele vrouwelijke voetballers als sportheld?
- Gebruiken jonge voetbalspeelsters sociale media om professionele mannelijke of vrouwelijke voetballers te volgen? En welke betekenissen geven ze aan het gebruik van sociale media om vrouwelijke voetballers te volgen?
- Delen jonge voetbalspeelsters zelf ook hun eigen voetbalprestaties en ervaringen op sociale media? En op welke manieren zegt dit iets over hun betekenisgeving aan vrouwenvoetbal?
- Wat vinden jonge voetbalspeelsters van de foto's, waar vaak de nadruk ligt op het vrouwelijke lichaam, die professionele vrouwelijke voetballers zelf delen

via sociale media? En op welke manieren zeggen deze reacties iets over hun betekenisgeving aan vrouwenvoetbal?

1.1 Wie ben ik?

Naast mijn literatuurstudie omtrent vrouwenvoetbal, welke ik zal beschrijven in het theoretisch kader, vind ik het belangrijk om ook mijn eigen positie en ervaringen binnen het vrouwenvoetbal toe te lichten, omdat dit mijn onderzoek ook ten dele informeert. Het kan namelijk zijn dat mijn kijk op vrouwenvoetbal, die ik zo verder zal toelichten, van invloed is op hoe ik mijn data heb verzameld, op de vragen die ik stel en op het analyseren van de data.

Als meisje van acht jaar ben ik begonnen met voetballen. Dat was in een jongensteam. Het was vijftien jaar geleden niet erg gangbaar dat een meisje voetbalde. Ik werd vaak voor een jongetje aangezien of er werd in het team van de tegenstander lacherig over gedaan. Binnen mijn eigen team kan ik me niet herinneren dat de jongens er ooit gek over hebben gedaan. Dit heeft wellicht als reden dat ik als meisje vaak met jongens speelde en goed met ze overweg kon. Bovendien deed ik niet onder voor hun voetbalkwaliteiten.

Na zes jaar bij de jongens te hebben gespeeld, ben ik in 2006 overgestapt naar een andere club waar al een aantal meisjesteams waren. Nog steeds speel ik bij dezelfde club als toen, en inmiddels is mijn club één van de grootste in de regio als het gaat om meisjes- en vrouwenteams. Mijn ervaring met vrouwenvoetbal op mijn club is dat de meisjes gelijkwaardig zijn aan de jongens. Het beeld van de club is dan ook dat er bijvoorbeeld evenveel meisjes als jongens aanwezig zijn in de kantine en dat er bijvoorbeeld regelmatig wedstrijden van vrouwen worden bekeken door de mannen. In de media wordt vrouwenvoetbal gerepresenteerd als marginale sport. Mijn eigen ervaring met vrouwenvoetbal is dat het vroeger inderdaad als marginale sport werd gezien op de club en in de media. In de media is dit beeld, van vrouwenvoetbal als marginale sport blijven bestaan, maar op mijn club is dat tegenwoordig niet meer zo en is vrouwenvoetbal een geaccepteerde en gewaardeerde sport. Er kan dus gesproken worden van een paradoxaal verband tussen de representatie van vrouwenvoetbal in de media en mijn eigen ervaringen.

1.2 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Tot slot van dit hoofdstuk expliceer ik de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van mijn onderzoek.

Sport en sociale media nemen een belangrijke plaats in onze samenleving in. Gebruikers van sociale media zijn de laatste jaren explosief gegroeid, met name onder jongeren. Uit onderzoek blijkt dat 22% van de jongeren meer dan tien keer per dag inlogt op hun favoriete sociale media site en meer dan de helft van de jongeren dit meer dan één keer per dag doet (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Vanwege vernieuwde technologieën, zoals de opkomst van apps op de mobiele telefoon, is het gebruik van sociale media aan populariteit toegenomen. 75% van de jongeren heeft een eigen mobiele telefoon, waarvan 25% hem hoofdzakelijk gebruikt voor sociale media (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Uit deze resultaten kan worden geconcludeerd dat jongeren massaal actief zijn op sociale media en dat een groot deel van de sociale en emotionele ontwikkeling van deze generatie plaatsvindt op het internet en mobiele telefoons (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Via sociale media creëren jongeren een identiteit, leefstijl en sociale relaties. Ook delen jongeren via sociale media hun ervaringen en belevenissen (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). De verwachting die in dit onderzoek ligt, is daarom dat jonge voetbalsters actief op sociale media hun sportervaringen delen.

Dit onderzoek draagt bij aan de theorievorming over de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal en welke rol sociale media hierin spelen. Een ander belangrijk onderdeel van deze studie zijn de algemene ervaringen en belevenissen van jonge voetbalsters met vrouwenvoetbal. Deze ervaringen en belevenissen dragen bij aan bestaande kennis over jonge vrouwen (15 t/m 20 jaar) die sporten.

De manier en mate van aandacht aan vrouwenvoetbal kan maatschappelijke discourses over vrouwen of gender veranderen of beïnvloeden, omdat sport “enerzijds van invloed is op de totale maatschappij en anderzijds door diezelfde maatschappij geconstrueerd wordt” (Elling, 1999, 4). Ook beeldvorming via de media is van invloed op hoe er over discourses wordt gedacht. Uit een onderzoek van Gorham (2010), over de effecten van de media op het menselijke psyche, is onder andere naar voren gekomen dat televisie veel stereotypen gebruikt en dat deze stereotypen bijdragen aan hoe wij over bepaalde sociale groepen in de samenleving denken (Gorham, 2010). Wanneer deze groepen op een stereotype manier worden

gerepresenteerd, heeft dit tegelijk maatschappelijke consequenties die terug te zien zijn in de samenleving in verschillende maatschappelijke domeinen, zoals op werk of in privé situaties. De positie van de vrouw binnen de voetbalwereld en de manier waarop zij wordt gerepresenteerd, kan dus van invloed zijn op hoe er over het algemeen tegen vrouwen in de samenleving wordt aangekeken. Vrouwenvoetbal heeft in die zin een maatschappelijke rol. Maar als we daar meer inzicht in willen krijgen en als vrouwenvoetbal inderdaad die emancipatoire rol wil hebben die het wenst, is er studie nodig naar de manieren waarop de maatschappij vrouwenvoetbal ziet en welke discoursen men gebruikt om betekenis te geven aan vrouwenvoetbal. Sociale media kunnen hierbij een rol spelen doordat ze het proces van veranderende discoursen en stereotype discoursen over vrouwen of gender kunnen versterken. Hier zal ik in mijn studie dieper op ingaan.

Daarnaast kan er gesteld worden dat er een ideaal van sociale gelijkheid bestaat in de maatschappij. Gelijkwaardigheid tussen man en vrouw behoort tot één van de kernwaarden van de Nederlandse samenleving (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2014). Logischerwijs zou dit, omdat sport een belangrijk domein van de samenleving betreft, ook tot uiting moeten komen in de discoursen ten aanzien van voetbal en vrouwenvoetbal. De missie en visie van de KNVB pretendeert dat het voetbal, mensen van alle leeftijden en alle lagen van de samenleving moet betrekken en verbinden. Voetbal heeft een maatschappelijke rol (<http://www.knvb.nl/wiezijnwij/missie-visie>). Met deze visie kan gesuggereerd worden dat de KNVB gelijkwaardigheid ook belangrijk vindt. Zoals eerder gezegd, duidt de berichtgeving in de media over voetbal niet op gelijkwaardigheid tussen man en vrouw. Het is daarom interessant om te onderzoeken hoe het zit met de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal van de meisjes die zelf voetballen. En daarnaast op welke manieren ze betekenis geven aan vrouwenvoetbal via sociale media, die een belangrijke positie in de leefwereld van jongeren hebben ingenomen, en uit welke discoursen ze hiervoor putten. De bevindingen uit mijn onderzoek zouden relevant kunnen zijn voor het maatschappelijk debat over gelijkwaardigheid tussen man en vrouw, in en buiten voetbal.

2. Theoretisch kader

2.1 *Cultural studies*

Het theoretische uitgangspunt van mijn onderzoek is *cultural studies*. In de jaren '60 ontstaat deze Britse stroming onder leiding van Stuart Hall. Cultural studies bevat een grote hoeveelheid aan disciplines, waaronder: economie, politiek, geschiedenis, communicatie, literatuur enzovoorts (Kellner, 1995). Het is een trans disciplinaire benadering en dit houdt in dat men in het doen van onderzoek langs verschillende disciplines beweegt van tekst naar context (Kellner, 1995). Hiermee wordt bedoeld dat in onderzoek naar teksten, de tekst in een bredere context van maatschappij en cultuur wordt geplaatst. Cultural studies richt zich op de effecten van mediavormen, cultuur en communicatie op ons leven, en laat zien dat ons handelen beïnvloed wordt door deze effecten (Kellner, 1995). Deze zienswijze komt ook terug in mijn onderzoek. Zo zal ik aandacht geven aan de manier waarop de media vrouwelijke atleten representeren en zal ik in mijn empirisch onderzoek dieper ingaan op welke manieren voetballende meisjes hier betekenis aan geven.

Cultural studies vervangt de term 'massacultuur' voor 'populaire cultuur'. De reden hiervoor is dat massacultuur volgens Raymond Williams refereert aan de oppositie tussen hoge en lage cultuur, en klasse, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen hoge en lage klasse (Kellner, 1995). Daarnaast wordt het concept 'de massacultuur' gekenmerkt door homogeniteit. Dit betekent dat contradicties en sociale groepen als het ware worden opgeheven en de maatschappij gezien wordt als massa. Populaire cultuur wordt door cultural studies beschreven als cultuur van, voor en door het publiek, waarin het publiek produceert en participeert (Kellner, 1995).

De benadering van cultural studies gaat ervan uit dat de wijze waarop de media functioneren en de ideologische boodschap die in de mediatekst ligt, beïnvloed wordt door de maatschappij. Maar andersom beïnvloeden de media ook de maatschappij. De media zijn niet allesbepalend in het construeren van opvattingen over de werkelijkheid (Kellner, 1995). Een producent legt een bepaalde betekenis in een tekst (*encoding*), maar die kan door het publiek verschillend worden geïnterpreteerd (*decoding*). Het publiek speelt een actieve rol door zelf betekenis te geven. Aan deze wisselwerking tussen producent en het publiek wordt ook wel gerefereerd als encoding/decoding en is ontwikkeld door Stuart Hall. In deze theorie

gaat Hall er vanuit dat teksten polysemisch zijn (Hall, 1993). De teksten bevatten verschillende mogelijke betekenissen die de lezers zelf uit de tekst kunnen halen.

Het perspectief waarbij het publiek een actieve rol speelt en waarbij er vanuit wordt gegaan dat het publiek zelf betekenis construeert, is ook voor mijn onderzoek relevant. Zoals in de eerder genoemde onderzoeken van Morley (1980) en Ang (1985), zal ook in mijn onderzoek het publiek, voetballende meisjes, centraal staan. Echter, wanneer deze groep zelf via sociale media berichten verspreidt, zijn ze niet meer slechts een *audience*, maar ook producenten van content. Ook deze invalshoek zal in mijn studie worden belicht.

In onderzoek naar audiences gaat men niet op zoek naar de betekenis in de tekst, maar naar hoe de betekenis door het publiek wordt geconstrueerd. Hierbij speelt het proces van decoderen dus een belangrijke rol. Dit betekent niet dat bijvoorbeeld de manier waarop voetballende meisjes betekenis geven aan vrouwenvoetbal, helemaal los gezien kan worden van de invloed van sociale en culturele processen. Sociale en culturele processen, zoals bijvoorbeeld de manier waarop de media het vrouwenvoetbal representeren, zijn van invloed op hoe voetballende meisjes betekenis over vrouwenvoetbal construeren.

Naast interpreteren en betekenisgeving is ook discours een kernbegrip binnen cultural studies.

2.2 Discours

Een discours bestaat uit teksten, beelden en symbolen. Dit betekent dus eigenlijk dat alles wat als betekenisdrager dient en een rol speelt in dagelijkse communicatie een discours kan vormen. Een voorbeeld hierbij is een gesprek, maar ook geïnstitutionaliseerde communicatie zoals massamedia kunnen een discours vormen. Gezamenlijk vormen de verschillende discoursen een systeem van sociale relaties waarbij een onderliggende ideologie wordt gevormd. Discoursen zijn overal in ons dagelijks leven terug te vinden en zijn van invloed op hoe wij over bepaalde dingen denken, zoals bijvoorbeeld gender of klasse. Door middel van discoursen vormen we een bepaalde kijk en geven wij betekenis aan de wereld. Dit betekent dat we gevormd worden door teksten en beelden. Michel Foucault definieert discoursen “as spoken or written statements that serve as symbols of knowledge and thus, power” (Veri, 2012, 358). Volgens Foucault maakt een discours verbinding tussen kennis en het uitoefenen van macht.

De manier waarop discoursen werken, kan worden geïllustreerd aan de hand van het gender media discours. Het heersende gender media discours is dat mannelijke atleten in de media worden gerepresenteerd als actief, sterk en onafhankelijk. Vrouwelijke atleten worden ook gerepresenteerd als sterk, maar daarnaast ook als mentaal onzeker of de vrouw wordt gerepresenteerd als afhankelijk van de man (Van Sterkenburg, 2011). Dit discours is te herkennen in de media doordat vrouwensporten vaak vergeleken worden met mannensporten en dan vaak als minder spannend en minder nieuwswaardig worden gerepresenteerd (Van Sterkenburg, 2011). Daarnaast zijn er meer sportberichten over mannen in kranten en op televisie of zijn er vaker mannelijke sportwedstrijden op televisie dan vrouwelijke. Het discours kan door het publiek ook herkend worden doordat meisjes bijvoorbeeld vaak als laatste worden gekozen bij gym, of in sportadvertenties waarin de atletische man centraal staat enzovoorts. Doordat dit vaak wordt herhaald, wordt dit discours geïnternaliseerd door de maatschappij. Het discours bevestigt en versterkt het stereotype beeld waarin de stereotype kwaliteiten van de man als positiever worden beschouwd dan de stereotype kwaliteiten van de vrouw. Het gender discours binnen sport is van invloed op hoe er naar mannen en vrouwen wordt gekeken in de maatschappij. Zo versterkt het de hiërarchie dat mannen een hoger gewaardeerde positie in de samenleving hebben dan vrouwen (Van Sterkenburg, 2011).

Maar dominante, heersende discoursen kunnen ook worden uitgedaagd door alternatieve of 'counter' discoursen. Het heersende discours over vrouwen is dat ze passief zijn, en fysiek zwakker (Van Sterkenburg, 2011). Echter, de vrouwelijke atleet breekt met dit discours doordat de vrouwelijke atleet in conflict staat met culturele normen van vrouwelijkheid. De vrouwelijke atleet heeft een gespierd en getraind lichaam, draagt geen make-up of sieraden en de bewegingen en haar houding zijn krachtig en assertief (Veri, 2012). Sport, en dat geldt met name voor voetbal, is van oorsprong een mannelijke cultuur, een mannelijk domein, die nu ook door vrouwen wordt betreden (Veri, 2012). We zien dat de participatie van vrouwen in sport en voetbal in gaat tegen het dominante vertoog over vrouwelijkheid. Echter, zoals ik eerder zei, spelen de media een rol in het bestendigen van het heersende discours. Het counterdiscours van sportende vrouwen kan dus ook worden tegengewerkt. In bijvoorbeeld sportcommentaar kunnen uiterlijke kenmerken of seksuele opmerkingen boven sportieve kenmerken worden geplaatst (Veri, 2012). Dit kan van invloed zijn op hoe het publiek betekenis construeert rondom vrouwelijke atleten. Vrouwen

betreden dan dus weliswaar het sportdomein, maar hier kan nog steeds op stereotype manieren betekenis aan worden gegeven. Later zal ik hier verder op ingaan. Eerst zal ik het concept gender bespreken.

2.3 Gender

Gender is een belangrijk concept in mijn onderzoek. Voor dit concept richt ik me voornamelijk op de theorie van Judith Butler. In mijn onderzoek gebruik ik gender als sociaal constructivistisch begrip.

Tijdens de tweede feministische golf kwamen genderstudies op met feministen, zoals Simone de Beauvoir en Judith Butler. Met de beroemde uitspraak van Simone de Beauvoir: “one is not born, but rather, becomes a woman”, begint Judith Butler haar boek *Gender Trouble* (1990). De Beauvoir betoogt met deze uitspraak dat gender nooit een stabiele identiteit kan zijn, maar dat het een identiteit is die geconstitueerd wordt door de tijd heen (Butler, 1988). De Beauvoir ziet gender als een sociale constructie van het (biologische) sekse. Hiermee bedoelt De Beauvoir dat het biologische sekse het geslacht is dat bij de geboorte is vastgesteld en dat gender de betekenisgeving aan het biologische sekse is. Butler betoogt daarentegen, dat sekse en gender beiden sociale constructies zijn. De manier waarop we sekse begrijpen is van tevoren al bepaald door het begrip gender (Butler, 1988). Er bestaan biologische verschillen tussen mensen, maar wij benoemen ze als vrouwelijk of mannelijk. We geven dus zelf betekenis aan hoe een typische man of vrouw zich hoort te gedragen (Butler, 1988). Volgens Butler is gender daarom niet de expressie van het biologische sekse, maar is het op een performatieve manier geconstrueerd door discoursen en door betekenisgeving. Doordat men constant het binaire onderscheid volgens bepaalde ‘scripts’ herhaalt, wordt er een bepaald gender gecreëerd (Storey, 2009). Met ‘scripts’ wordt bijvoorbeeld bedoeld dat een kind gekleed wordt als jongen of als meisje (jongen blauw, meisje roze), of hoe een jongen of meisje gekarakteriseerd wordt (jongen stoer, meisje lief). Wanneer dit performatieve gedrag wordt herhaald over de tijd heen, wordt het op een gegeven moment genaturaliseerd (Storey, 2009). Hiermee wordt bedoeld dat wanneer performatief gedrag vaak genoeg wordt herhaald, men het gedrag als normaal gaat ervaren en het ook als normaal beschouwt.

Performatief gedrag is gereguleerd door dominante discoursen, deze kunnen afkomstig zijn van bijvoorbeeld ouders, de media en onderwijsinstellingen (Storey, 2009). Vanuit Butler’s opvatting kan dit genaturaliseerde, performatieve gedrag

worden uitgedaagd en veranderen. Door gedrag dat afwijkt van de norm, bijvoorbeeld vrouwen die voetballen, te blijven herhalen en uit het hegemoniaal heteroseksuele discours te stappen, kan ook een alternatief discours over gender ontstaan en op een gegeven moment worden genaturaliseerd. Zolang het alternatieve discours nog niet is genaturaliseerd, kan het voor vrouwen echter wel een risicovol proces zijn. De vrouw kan het verwijt worden gemaakt dat ze niet normaal is of geen echte vrouw is (Jeanes, 2011). Dit is de reden dat vrouwen zich vaak gedwongen voelen om de norm over vrouwelijkheid te blijven volgen. De gendernorm overschrijden, het performen van alternatieve *counter-femininities* is mogelijk (Jeanes, 2011). Vooral voor meisjes in de puberteit kan het lastig zijn om een mannelijke sport te beoefenen, wanneer ze hiermee worden geconfronteerd door leeftijdsgenoten (Elling, 1999). Jonge vrouwen kiezen met het beoefenen van voetbal een van oudsher ‘afwijkende’ sport voor vrouwen. Wanneer ze hiermee geconfronteerd worden door leeftijdsgenoten kunnen ze zich onzeker voelen en zichzelf als een buitenbeentje zien, omdat ze zich niet gedragen volgens het heersende vrouwelijke discours. Echter, vrouwenvoetbal is momenteel de sterkst groeiende teamsport. Vrouwenvoetbal is dus niet meer zo ‘afwijkend’ als dat het vroeger was. Hierdoor is het voor jonge vrouwen steeds gemakkelijker om van de norm van voetbal als mannensport af te wijken.

De theorie van Butler is relevant voor mijn onderzoek, omdat het aantoont dat discourses over gender veranderlijk zijn. Dit is iets wat momenteel ook gebeurt ten aanzien van vrouwenvoetbal. In feite is zowel het discours over vrouwelijkheid als het discours over voetbal aan verandering onderhevig door het toenemende aantal meisjes dat gaat voetballen en de zichtbaarheid ervan. Hierdoor worden er counter-femininities geproduceerd. Dit performatieve gedrag van vrouwen die voetballen kan uiteindelijk op haar beurt worden genaturaliseerd. Hier zal ik verder op ingaan in de volgende paragraaf.

2.4 Gender en voetbal

Gender en feminisme zijn kernbegrippen in verschillende onderzoeken van Jayne Caudwell. Caudwell heeft een aantal onderzoeken gedaan die specifiek gericht zijn op gender en feminisme binnen de voetbalcultuur.

Caudwell zet in haar onderzoeken het vrouwelijke lichaam centraal en hierbij gaat ze uit van een sociaal constructivistisch perspectief, waarbij betekenisgeving aan het vrouwelijke lichaam gevormd en ontwikkeld is door de maatschappij (Caudwell,

2003). Caudwell stelt, vanuit de opvattingen van Butler, dat vrouwelijke lichamen actief zijn en tegen de vastgestelde norm kunnen ingaan (Caudwell, 2004). Daarnaast bespreekt Caudwell de ontwikkeling van de feministische gender theorie. Caudwell ziet in deze theorie een verandering van de *category of woman* naar de *category of gender*. Met de *category of woman* wordt de traditionele scheiding tussen man en vrouw bedoeld en worden sekse en gender van elkaar onderscheiden. Daarnaast worden alle vrouwen op deze manier gereduceerd tot één massa (Caudwell, 2011). Dit is volgens Caudwell veranderd naar het denkniveau van de *category of gender*. Dit kwam op tijdens de post-tweede feministische golf, en hiermee wordt bedoeld dat er niet meer gedacht wordt in termen van een strikt onderscheid tussen man en vrouw, waarbij een vrouw gekoppeld wordt aan typische vrouwelijke kenmerken en een man aan typische mannelijke kenmerken. Met de *category of gender* wordt men niet meer geclassificeerd als man of als vrouw, maar kan men van elkaar verschillen in bijvoorbeeld klasse, ras, religie of etniciteit. De essentie van de *category of gender* is om verschil, diversiteit en deconstructie aan te duiden tussen mensen en om het verschil in geslacht niet te zien als hetgeen wat mensen van elkaar onderscheidt (Caudwell, 2011). Tijdens haar onderzoeken gaat Caudwell uit van de ontwikkeling dat er steeds meer mogelijkheden voor meisjes en vrouwen zijn om te gaan voetballen (Caudwell, 2011). Wanneer men voetbalt heeft dit invloed op wat het betekent om een jongen/man of meisje/vrouw te zijn. Zo wordt er van een vrouw verwacht dat ze specifieke vrouwelijke idealen uitdraagt en dat ze zich volgens een 'vrouwelijke norm' gedraagt (Caudwell, 2003). Hoe een vrouw zich hoort te gedragen wordt overgebracht door cultureel bepaalde discoursen (Caudwell, 2003). Maar wanneer een vrouw voetbalt, produceert een vrouw, volgens het perspectief van Butler, performatief gedrag en kan een vrouw zich afzetten tegen cultureel bepaalde normen en idealen. Volgens Butler zijn het de vrouwensporten die de macht hebben om bepaalde gendernormen opnieuw neer te zetten, maar heeft het tijd nodig om deze norm te constitueren en naturaliseren (Caudwell, 2003). Caudwell benadrukt dat de opkomst van het internet en sociale media bijgedragen hebben aan het op de kaart zetten van vrouwenvoetbal (Caudwell, 2011). De visie van Caudwell over de ontwikkeling van vrouwenvoetbal waarin steeds meer vrouwen gaan voetballen, is voor mijn onderzoek relevant, omdat het laat zien dat vrouwen door middel van performatief gedrag een verandering in de culturele norm, ten aanzien van gender en voetbal, teweeg kunnen brengen. In sportmedia zijn mannensporten dominant, maar

ook daar kunnen vrouwen een verandering, ten aanzien van gender en voetbal, teweeg brengen door middel van het aannemen van een onderhandelende positie. Dit betekent concreet dat vrouwen niet meegaan in de dominante positie die de man bezit in het voetbal, waarin de vrouw als minderwaardig aan de man wordt beschouwd. De vrouw neemt met de onderhandelende positie een actieve houding aan, waarin ze zelf betekenis creëert. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan de profielen van professionele vrouwelijke voetballers op sociale media. Wanneer ze deze profielen gebruiken om het vrouwenvoetbal op alternatieve manieren te representeren in plaats van bepaalde hegemoniale stereotypen te gebruiken, kan gesteld worden dat ze actief bijdragen aan het representeren van een alternatief discours rondom vrouwenvoetbal, en dat ze een onderhandelende positie innemen ten aanzien van het mannenvoetbal. Sociale media kunnen een manier zijn om betekenisgeving van het publiek aan vrouwenvoetbal te beïnvloeden. Hier zal ik later verder op ingaan. Eerst zal ik algemene sportmedia met betrekking tot het representeren van gender bespreken.

2.5 Gender in sportmedia

Sportmedia spelen een belangrijke rol in onder andere het representeren van gender. De verhalen die door sportmedia worden geproduceerd vertellen het publiek wie en wat belangrijk is (Bruce, 2013). Sportmedia zijn, volgens Bruce, overwegend gericht op mannen en produceren nieuws door mannen, voor mannen en over mannen (Bruce, 2013). Mannensporten zijn het meest populair bij het publiek, omdat ze zo geconstrueerd worden. Ondanks dat vrouwen niet langer buitengesloten worden binnen deze sporten, worden ze wel regelmatig gemarginaliseerd en onzichtbaar gemaakt binnen de dominante sportmedia (Elling & Knoppers, 2005). Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat er een viervoudige stijging heeft plaatsgevonden in de hoeveelheid nieuwsberichten over vrouwenvoetbal tussen 2003 en 2013 (Peeters & Elling, 2014). Dit betekent echter niet dat marginalisatie niet meer voorkomt, immers mannensporten zijn nog steeds vaker aanwezig dan vrouwensporten. Daarnaast, wanneer er over vrouwenvoetbal wordt bericht, is het professionele mannelijke voetbal de norm (Peeters & Elling, 2014). Dit blijkt bijvoorbeeld wanneer er over vrouwenvoetbal wordt geschreven, het vergeleken wordt met mannenvoetbal. En dit gebeurt niet andersom.

Het herhalen van dergelijke acties of bepaalde uitspraken over mannelijke en vrouwelijke atleten kunnen, volgens MacKay en Dallaire (2012), ertoe leiden dat er

een waarheid ontstaat over wie de atleten zijn en over wat mannelijkheid en vrouwelijkheid betekent. Dit kan van invloed zijn op de manier waarop vrouwen hun eigen identiteit als vrouwelijk atleet ontwikkelen. Als we meer willen weten over hoe vrouwen zichzelf als voetbalster zien en hoe ze hun eigen identiteit hebben ontwikkeld, is het belangrijk om een receptieonderzoek uit te voeren waarbij zij een stem krijgen. Hierbij ga ik dus niet uit van de representatie van de vrouwelijke voetballer in de media, maar geef ik de vrouwelijke voetbalsters een eigen stem en hierdoor wordt het vrouwelijke publiek dat voetbalt en hun betekenisgeving aan vrouwenvoetbal zichtbaar gemaakt.

Bruce (2013) gaat in tegenstelling tot MacKay en Dallaire (2012) niet alleen in op de invloed van sportmedia op vrouwelijke atleten, maar op het vrouwelijke publiek in het algemeen. Volgens Bruce is de focus van sportmedia op mannen van invloed op het vrouwelijke publiek op drie manieren. Allereerst heeft het vrouwelijke publiek minder snel de behoefte om de positie van een sportfan in te nemen. Dit heeft als reden dat mannen de vrouwelijke sportfan niet serieus nemen en omdat sportmedia een mannenwereld zijn (Bruce, 2013). Ten tweede kunnen vrouwelijke atleten en fans vervreemd raken van sport en gefrustreerd zijn over de afwezigheid van vrouwensport in de media. En ten derde zullen mannen en vrouwen, door de focus van de sportmedia op mannen, accepteren dat sportmedia een mannelijke domein zijn (Bruce, 2013). Als gevolg van de focus van sportmedia op mannen, stelt Bruce, kan het vrouwelijk publiek een oppositionele leespositie creëren. Wanneer dit gebeurt gaat deze tegen de dominante leespositie, waarin sport als mannelijk domein wordt gezien, in. Dit wordt ook wel *reading against the grain* genoemd (Bruce, 1998).

Ook Duncan & Brummett (1993) stellen dat de vrouw niet altijd meegaat met de dominante leespositie in sportmedia. In vergelijking tot Bruce gaan Duncan & Brummett, naast de oppositionele leespositie, ook uit van de onderhandelende leespositie van het vrouwelijk publiek. Met de oppositionele leespositie vindt er geen dialoog plaats tussen het publiek en de tekst, maar wordt de tekst direct afgewezen door het publiek. Met de onderhandelende leespositie vindt er wel een dialoog of onderhandeling plaats. Beide leesposities kunnen, volgens Duncan & Brummett, leiden tot macht van de vrouw binnen sportmedia. De oppositionele leespositie kan leiden tot *radical empowerment* en de onderhandelende leespositie tot *liberal empowerment*.

De dominante leespositie die uit sportmedia teksten kan worden gehaald is dat mannen een hoger aanzien hebben in sport dan vrouwen. Deze leespositie draagt bij aan het bestendigen van het dominante discours over gender en dus ook aan een versterking van de dominante positie van de man in sport (Duncan & Brummett, 1993). Ondanks dat vrouwen in sportmedia teksten dus symbolisch worden uitgesloten, stellen Duncan & Brummett, dat de teksten een plek zijn waar ook een onderhandeling, of dialoog, kan plaatsvinden. Met radical empowerment en liberal empowerment gebruikt de vrouw de dominante leespositie van de man om meer macht te krijgen. Een voorbeeld van liberal empowerment is dat de vrouw de kracht heeft om zich, net als de man, te identificeren met spelers en met voetbalacties of kennis kan delen over sport. Met radical empowerment wordt bedoeld dat de vrouw macht kan vergaren door een vorm van populaire cultuur af te keuren (Duncan & Brummett, 1993). Een voorbeeld hiervan is dat de vrouw de spot drijft met een voetbalcommentator door middel van ironie of sarcasme. De vrouw vormt een duidelijke eigen mening en gaat niet mee met de dominante leespositie van de man. Volgens Duncan & Brummett kan de vrouw dus zelf betekenis uit een tekst halen en een actieve houding aannemen wanneer ze sport kijkt. De vrouw hoeft niet uit te gaan van de patriarchale waarden die worden uitgedragen door het medium, maar kunnen zelf met de tekst in onderhandeling.

Het medium speelt een belangrijke rol in de onderhandelende of oppositionele leespositie van de vrouw (Duncan & Brummett, 1993). Dit betekent, in relatie tot mijn studie, dat niet slechts de groei van het vrouwenvoetbal bijdraagt aan een veranderende positie van de vrouw in sport, maar dat ook de onderhandelende of oppositionele leespositie die de vrouw inneemt, ten opzichte van voetbal in de media, een rol spelen. Vrouwen hoeven zichzelf niet als slachtoffer te zien en zijn zelf in staat om binnen de sportmedia macht te vergaren. De macht ligt dus bij het individu zelf en haar betekenisgeving en niet in een institutie, zoals de media. Het individu heeft evenveel macht als de tekst zelf (Duncan & Brummett, 1993).

In mijn onderzoek richt ik me op de manier waarop jonge vrouwen omgaan met voetbal en op welke manier er een onderhandeling of afwijzing plaatsvindt van het dominante gender discours in sportmedia. Wat voor positie nemen jonge vrouwen in ten opzichte van dit heersende discours en hoe geven ze hier betekenis aan? Daarnaast geef ik in mijn onderzoek aandacht aan de marginalisering van vrouwenvoetbal en stel ik de participanten in mijn onderzoek vragen over wat ze

ervan merken, hoe ze erover denken, hoe ze zich daarbij voelen en of ze verandering zien. En bovendien ga ik ook in belangrijke mate in op welke rol sociale media spelen in de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal. In de volgende paragraaf zal ik hier meer over vertellen.

2.6 Sociale media

Het gebruik van sociale media door vrouwelijke voetballers kan een belangrijke rol spelen in het op de kaart zetten van vrouwensporten. Vrouwelijke atleten hoeven niet het dominante discours, dat vrouwen ondergeschikt aan mannen zijn in sport en dat in de mainstream media circuleert, over te nemen. Deze discourses kunnen uitgedaagd of weersproken worden doordat vrouwelijke atleten hun eigen sportprestaties kunnen delen via het internet. Het is daarom belangrijk dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de mainstream media en sociale media. Sociale media vormen een relatief eenvoudige manier om een counter-femininity te produceren in relatie tot sport of voetbal.

Naar de rol van sociale media in de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal is nog weinig onderzoek verricht. Wel bieden andere studies, zoals het onderzoek van MacKay en Dallaire (2012), relevante inzichten. MacKay en Dallaire deden onderzoek naar de manier waarop vrouwelijke skateboarders alternatieve discourses van vrouwelijkheid produceren via 'The Skirtboarders' blog'. Dit doen de gebruikers door middel van het posten van foto's, zoals lifestyle foto's, actieshots, en foto's van skate activiteiten. Daarnaast posten ze ook video's en delen ze verhalen over hun skateboardervaringen. Doordat skateboarden gezien wordt als sport of lifestyle voor mannen, kan het plaatsen van content op het internet van vrouwelijke skateboarders gezien worden als het produceren van een counter-femininity, omdat ze daarmee afwijken van de gendernorm rondom vrouwelijkheid. Op deze manier produceren vrouwelijke skateboarders hun gender identiteit en dit wordt gecirculeerd via deze blog (MacKay & Dallaire, 2012). Op basis van hun studie zeggen MacKay en Dallaire dat er gesproken kan worden van een derde feministische golf, waar deze vrouwelijke skateboarders onder geschaard kunnen worden. Deze generatie feministen benoemt zichzelf op deze manier, omdat het zich wil onderscheiden van de tweede-golf feministen. Dit heeft als reden dat de derde-golf feministen opgegroeid zijn met andere mogelijkheden en gender op een andere manier ervaren. Vanuit de visie van de derde golf kan een individu meerdere identiteiten tegelijk hebben en is er

geen binair onderscheid tussen man en vrouw, maar zijn lichamen polygender. Een vrouw bijvoorbeeld, hoeft zich dan niet meer te houden aan het heersende discours rondom vrouwelijkheid, maar kan zich uiten op de manier waarbij ze zich prettig voelt. Dit kan bijvoorbeeld door typische mannelijke eigenschappen uit te dragen.

Een groot verschil tussen tweede-golf feministen en derde-golf feministen is dat derde-golf feministen meer openstaan voor discourses over vrouwelijkheid waarin fysieke aantrekkingskracht centraal staat. Zij onderscheiden vrouwelijkheid en sportiviteit niet als twee exclusieve, elkaar uitsluitende, kenmerken, maar als kenmerken die met elkaar verbonden kunnen zijn. Seksueel getinte foto's van vrouwelijke atleten kunnen dienen als manier om het stereotype wat rondom sportvrouwen hangt, uit te dagen. Tweede-golf feministen keuren het seksualiseren van de vrouwelijke atleet in de regel af, omdat hierdoor het vrouwelijke lichaam als consumptie dient voor de mannelijke *gaze* (MacKay & Dallaire, 2012). Wat hierbij gezegd moet worden is dat jonge vrouwen, zoals bijvoorbeeld vrouwelijke atleten of de skateboarders uit de studie van MacKay en Dallaire (2012), de dominante discourses uitdagen, maar zichzelf niet als feminist zien en zichzelf niet scharen onder een oppositioneel discours. Ze brengen als het ware vooral het derde golf feminisme in de praktijk.

Het onderzoek van MacKay en Dallaire sluit aan bij mijn onderzoek, omdat ook in mijn studie sociale media, waarin vrouwen zichzelf en hun sport representeren, centraal staan. De denkwijze van derde-golf feministen kan een verklaring zijn voor mogelijke redenen waarom en de manieren waarop vrouwelijke atleten tegenwoordig gebruik maken van sociale media. In deze denkwijze staat centraal dat het dominante discours over vrouwelijkheid uitgedaagd kan worden door de fysieke aantrekkingskracht van het vrouwelijke lichaam te benadrukken.

In de studie van Pfister (2014) wordt niet vanuit de denkwijze van tweede- of derde-golf feministen beredeneerd over het seksualiseren van het vrouwelijke lichaam door vrouwelijke atleten in de media, maar wordt hierin een neutrale houding aangenomen. Uit het onderzoek blijkt dat vrouwelijke voetballers seksueel getinte foto's laten maken en de heersende gendernorm omtrent vrouwelijkheid volgen, om zichzelf en hun sport te promoten. Pfister stelt dat de media een steeds grotere rol spelen in de professionalisering van vrouwelijke sporten. Vrouwelijke atleten, en dan met name vrouwelijke voetballers, zijn zich, volgens Pfister, steeds meer bewust van deze rol van de media en realiseren zich dat ze hun imago, persoonlijkheid, looks en

sexappeal moeten inzetten om meer geld te verdienen en om meer aandacht te krijgen voor hun sport. Met alleen het leveren van een sportprestatie verdienen de meeste vrouwelijke voetballers te weinig geld om van rond te komen (Pfister, 2014). Daarom laten sommige vrouwelijke voetballers zichzelf fotograferen als sexy voetbalvrouw. Een andere manier om meer aandacht voor hun sport te krijgen, en daarmee uiteindelijk ook meer geld te creëren, is om kortere broekjes en getailleerde shirtjes tijdens de wedstrijd te dragen (Pfister, 2014). Hiermee gaan ze mee met het dominante discours omtrent vrouwelijkheid, met als reden om aan populariteit te winnen voor zichzelf en voor hun sport. Hun profielen op sociale media worden vervolgens gebruikt als manier om deze foto's te verspreiden en kunnen daarom gezien worden als vorm van *self-marketing* (Pfister, 2014).

De studie van Pfister is van belang voor mijn onderzoek, omdat ik de profielen op sociale media van vrouwelijke atleten, die hun lichaam soms op uitdagende en verleidelijke manieren tonen, ga bestuderen en dan met name de interpretatie ervan door jonge vrouwelijke voetballers. Maar daarnaast zal ik ook onderzoeken hoe jonge vrouwelijke voetballers zelf sociale media gebruiken en op welke manier ze via deze sociale media betekenis geven aan de profielen van vrouwelijke atleten en aan vrouwenvoetbal zelf.

3. Methode

De methode die in mijn onderzoek centraal staat is kwalitatief onderzoek. Deze onderzoeksmethode past het best bij mijn onderwerp, omdat ik als doel heb om de betekenisgeving en beleving van jonge voetbalsters te onderzoeken. Daarnaast reflecteert kwalitatieve data het dagelijks leven van mensen (Boeije, 2009). Kwalitatief onderzoek heeft als uitgangspunt dat individuen een actieve rol innemen in de constructie van de sociale werkelijkheid en zelf betekenis geven aan deze sociale werkelijkheid (Boeije, 2009). In dit onderzoek wordt er gericht op het verzamelen van uitspraken van jonge voetbalsters. Door middel van kwalitatief onderzoek worden jonge voetbalsters gestimuleerd om actief en creatief over vrouwenvoetbal en sociale media na te denken. Dit is nodig om te begrijpen hoe jonge voetbalsters betekenis geven aan vrouwenvoetbal en te onderzoeken welke rol sociale media hierin spelen.

3.1 Dataverzameling

De data is verzameld aan de hand van focusgroepen. Voor deze focusgroepen is er een topiclijst opgesteld. Binnen deze topiclijst zijn een aantal relevante thema's, waaronder bijvoorbeeld: betekenisgeving vrouwenvoetbal en invloed sociale media (zie Bijlage I). Daarnaast zijn er een aantal bijlagen waarin foto's te zien zijn van professionele voetbalsters (zie Bijlage II t/m VI). Dit heeft als reden dat afbeeldingen wellicht een extra stimulans kunnen zijn om de meisjes te laten nadenken over hun betekenisgeving aan vrouwenvoetbal. Om hierover meer te weten te komen, zijn er een aantal foto's geselecteerd van professionele voetbalsters die deze zelf via hun sociale media hebben gedeeld, zoals bijvoorbeeld: modellenfoto's (Bijlage III), twee zoenende vrouwen (Bijlage V) en een gespierd lichaam (Bijlage IV en VI). Deze foto's zijn geselecteerd met het oog op verschillende gender discourses die in het theoretisch kader naar voren zijn gekomen, zoals: seksualisering van het vrouwelijk geslacht en het vrouwelijk geslacht met mannelijke kenmerken. Aan de hand van deze foto's wordt de participanten gevraagd hoe ze erover denken dat een professionele voetbalster zo'n foto via sociale media deelt.

Voor dit onderzoek zijn vier focusgroepen georganiseerd. Dit heeft als reden dat er na de vierde focusgroep datasaturatie optrad. Het algemene beeld kwam ook bij

de vierde focusgroep terug en wanneer er meer focusgroepen waren georganiseerd, waren er naar verwachting alleen meer uitzonderingen uitgekomen. Met dit aantal focusgroepen zijn de belangrijkste thema's eruit gefilterd. De focusgroepen bestonden uit gemiddeld vijf participanten per keer. Hierbij werd er uitgegaan van vijf tot acht participanten per focusgroep, maar uiteindelijk bleek dat er voor iedere focusgroep slechts vijf participanten kwamen opdagen. In een enkel geval waren er zelfs maar vier, omdat iemand op het laatste moment afzegde. Het minimum van vijf participanten per focusgroep had als voordeel dat iedereen aan het woord kon komen en daarnaast heeft het voldoende diversiteit in meningen en antwoorden opgeleverd.

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit jonge vrouwen tussen de 15 en 20 jaar die voetballen. Hier is voor gekozen, omdat dit de doelgroep is die het meest interessant is wanneer onderzocht wordt op welke manier er betekenis wordt gegeven aan vrouwenvoetbal en wat de ervaringen zijn met vrouwenvoetbal. Jonge vrouwen die bijvoorbeeld niet voetballen of nauwelijks geïnteresseerd zijn in vrouwenvoetbal vormen geen interessante doelgroep, omdat ze niet actief betekenis geven aan de sport. De reden dat er voor deze leeftijdscategorie is gekozen is, omdat deze groep uit de samenleving het meest gebruik maakt van sociale media, wat een belangrijk onderdeel vormt van het onderzoek. De diverse focusgroepen bestaan uit meiden die met elkaar in een team spelen. Hierdoor is er een verschil aan te duiden in niveau van voetballen, maar ook in leeftijd. De volgende teams zijn geïnterviewd: MB1 (15, 15, 15, 16, 18 jaar), MA1 (15, 17, 17, 17, 20 jaar), MA2 (17, 17, 18, 18 jaar) en Dames 1 (17, 18, 18, 18, 19 jaar).

Een focusgroep is in feite een geplande discussie die gaat over een specifiek onderwerp. Focusgroepen zijn groepsinterviews. Hierbij stelt de onderzoeker niet alleen maar vragen, maar vindt er ook interactie en discussie plaats tussen de deelnemers van de focusgroep, die gaan over de onderwerpen die de onderzoeker aandraagt (Peek & Fothergill, 2009). Focusgroepen zijn een waardevolle manier om aan data te komen, omdat het in mijn onderzoek gaat over de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal op sociale media. Dit is een sociale activiteit en focusgroepen reflecteren dat sociale proces beter, dan bijvoorbeeld individuele interviews. Daarnaast is het doen van focusgroepen de meest effectieve methode voor een onderzoek met jonge vrouwen. Dit omdat ze hun eigen mening kunnen delen en daarnaast ook kunnen reflecteren op wat ze van anderen horen. Hierdoor kunnen ze opnieuw over hun eigen standpunt nadenken (Finch & Lewis, 2003). Doordat er

discussies ontstaan, zijn er meer spontane reacties en is het een meer natuurlijke vorm van interviewen, omdat participanten net als in het echte leven anderen beïnvloeden en beïnvloed worden (Finch & Lewis, 2003). Aan de hand van focusgroepen kan ook onderzocht worden hoe ideeën en uitspraken ontstaan en hoe deze gevormd worden in de conversatie. Met focusgroepen is er de mogelijkheid om de dynamiek binnen de groep en de interactie onderling te onderzoeken (Peek & Fothergill, 2009).

Via mijn eigen voetbalclub, SVS, heb ik meisjes benaderd die mee willen doen aan mijn onderzoek. SVS heeft een sterk aandeel aan voetballende jonge vrouwen en is vooral de afgelopen vijf jaar exponentieel gegroeid. De club heeft 850 leden waarvan 225 vrouwelijke voetballers. Via SVS zijn er dus voldoende jonge vrouwen die ik heb kunnen werven voor mijn focusgroepen. Daarnaast is er binnen de club diversiteit in termen van etniciteit, leeftijd en opleidingsniveau. In de focusgroepen is diversiteit dus gewaarborgd. De voetbalclub staat in de wijk Schollevaar. Deze wijk is onderdeel van de gemeente Capelle aan den IJssel.

In januari heb ik een pilot focusgroep georganiseerd om mijn topiclijst te testen. Hiervoor heb ik het bestuur ingelicht en via hen heb ik een aantal meisjes benaderd. Dit rekruteringsproces verliep relatief stroef, omdat het bestuur als tussenpersoon fungeerde. Via e-mailcontact heb ik toestemming gevraagd aan de ouders of hun dochter mocht participeren in het onderzoek. Voor mijn andere focusgroepen heb ik gebruik gemaakt van het toestemmingsformulier van de Erasmus Universiteit.

Als pilot focusgroep heb ik een ‘focusgroep’ gedaan met twee meisjes van 12 en 13 jaar oud. De focusgroep vond plaats op de club zelf, in de bestuurskamer, na een training van de meisjes. Ook voor de andere focusgroepen heb ik een lege ruimte van de club gebruikt waarin we niet gestoord konden worden, zoals een kleedkamer. Voor de meisjes is de club een plek waar ze een aantal keer per week samenkomen. Hierdoor was het voor mij relatief eenvoudig om de participanten op hetzelfde moment bij elkaar te brengen.

Uit het interview kwam naar voren dat de meisjes het heersende discours van vrouwenvoetbal als ‘tweede rangs’ als vervelend ervaren. Daarnaast zijn ze zelf actief op sociale media, maar volgen ze geen professionele voetbalsters. Echter, doordat ze zelf berichten posten via sociale media over hun voetbalprestaties, kan gesteld worden

dat sociale media wel degelijk een rol spelen in hun betekenisgeving aan vrouwenvoetbal.

Wat ik van deze pilot focusgroep heb geleerd, is dat ik voor de andere focusgroepen beter zelf jonge vrouwen kon gaan werven, in plaats van via het bestuur. Ik heb hiervoor trainers benaderd en ben zelf naar de trainingen van de meisjes gegaan om het daar rond te vragen. Daarnaast heb ik op grond van het pilot interview besloten de leeftijdscategorie van de meisjes iets te verhogen. Oudere meisjes (15 t/m 20 jaar) kunnen mijn vragen uitgebreider beantwoorden en kunnen beter reflecteren op hun eigen betekenisgeving en hun gebruik van sociale media. Met de pilotfocusgroep heb ik, zoals gezegd, mijn topiclijst kunnen testen. De les die ik hieruit heb gehaald, is dat ik nog enkele vragen heb moeten toevoegen, omdat ik bij een vraag zoals: ‘Volgen jullie het vrouwenvoetbal (Ajax/het Nederlands elftal, speelsters) via sociale media?’ Van beide meisjes ‘nee’ als antwoord kreeg waardoor daarmee volgende vragen kwamen te vervallen. Dit omdat de volgende vragen te specifiek ingingen over hun kennis van vrouwenvoetbal. Hiervan heb ik geleerd om meer kwalitatief georiënteerde vragen toe te voegen, zoals bijvoorbeeld: ‘En hoe heeft dit invloed op jouw kijk op vrouwenvoetbal?’. De pilot focusgroep is niet meegenomen in de data-analyse. Door de leeftijd en het aantal participanten van de pilotfocusgroep, die afwijken van de criteria voor mijn andere focusgroepen, acht ik deze data niet waardevol genoeg voor mijn analyse en daarom zie ik deze pilotfocusgroep slechts als test voor mijn topiclijst.

3.2 Data-analyse

In deze studie wordt gebruik gemaakt van een kwalitatieve thematische inhoudsanalyse. Hierbij worden patronen en thema's in de data opgespoord, geïdentificeerd en geanalyseerd (Braun & Clarke, 2006). De manier waarop het onderzoek wordt uitgevoerd is inductief, omdat er geen theorie wordt getoetst maar in de verkregen data zelf patronen en terugkerende thema's worden geïdentificeerd. Wel wordt de literatuur gebruikt ter inspiratie voor relevante thema's die bijvoorbeeld ook in eerdere studies zijn geïdentificeerd. Tegelijkertijd sta ik tijdens mijn onderzoek ook open voor nieuwe thema's.

Voor het analyseren van mijn data worden de zes fasen die Braun & Clarke (2006) hebben opgesteld doorlopen. Met behulp van deze fasen wordt er een thematische inhoudsanalyse uitgevoerd. In deze analyse staat de beschrijving en

interpretatie van jonge voetbalsters over vrouwenvoetbal voorop, alsmede de rol die sociale media daarin spelen. In de eerste fase van mijn analyse wil ik bekend raken met de data. Deze fase wil ik gebruiken om de verschillende perspectieven en de context van het onderwerp te leren begrijpen. Daarnaast wordt de data op een actieve manier gelezen en zal ik op zoek gaan naar patronen en betekenissen die waardevol kunnen zijn voor mijn onderzoek. In deze fase wordt ook de data van de focusgroepen getranscribeerd. Ondanks dat er veel tijd gaat zitten in het transcriberen van de data, zal het mij helpen om de data goed te begrijpen. Bovendien wordt in deze fase bedacht wat interessant is en zullen de eerste ideeën naar voren komen (Braun & Clarke, 2006). In de tweede fase zal ik met deze ideeën aan de slag gaan. In deze fase wordt de data gecodeerd. Deze codes moeten zorgvuldig worden gecreëerd en omvatten alle data die relevant zijn in het licht van mijn onderzoeksvraag (Braun & Clarke, 2006). In de derde fase wordt aan de hand van de coderingen gezocht naar thema's. In feite worden in deze fase de codes geanalyseerd en gecombineerd, op grond van inhoudelijke overeenkomsten, om overkoepelende thema's te vormen. Hierbij zal worden nagedacht over de relatie tussen de codes en de thema's. Uiteindelijk worden er een aantal hoofdthema's en een aantal sub thema's gevormd (Braun & Clarke, 2006). In fase vier wordt de lijst met thema's herzien en verfijnd. Hier kan het voorkomen dat bepaalde thema's komen te vervallen. Dit wordt bijvoorbeeld beslist als er niet genoeg data is om dit thema te beschrijven of als de data binnen een thema te divers is. Daarnaast kan het ook zijn dat sommige thema's wellicht samen kunnen worden genomen of juist van elkaar moeten worden gescheiden. Tussen de verschillende thema's moet een duidelijk onderscheid bestaan en binnen de thema's moet de data op een betekenisvolle manier bij elkaar passen (Braun & Clarke, 2006). In fase vijf worden de thema's gedefinieerd en verder verfijnd. Hierin wordt ieder thema individueel en in relatie tot andere thema's bekeken. Dit wordt gedaan om te voorkomen dat er overlapping is tussen de verschillende thema's. Tenslotte worden in fase 6 de resultaten van mijn analyse beschreven. De analyse zal de basis vormen voor de rapportage van mijn bevindingen (Braun & Clarke, 2006). De topiclijst en de interpretatie van de resultaten, die zullen samenkomen in de discussie, hangen samen met een theoretische lens van cultural studies, zoals beschreven in het theoretisch kader.

4. Resultaten

In deze resultatensectie worden de meest relevante thema's besproken die in de tekst naar voren zijn gekomen; 'sociale media als informatiebron' en 'mannenvoetbal als norm'. Binnen de thema's zijn een aantal subthema's te identificeren, deze zijn onderverdeeld in subkopjes. Over de thema's (en subthema's) kan gezegd worden dat media een dominante rol spelen. Dit stond immers centraal in mijn topiclijst en kwam daardoor vaak terug in de antwoorden van de geïnterviewde meisjes. Aan de hand van quotes van de respondenten zullen de thema's worden toegelicht.

Tussen en binnen de verschillende focusgroepen heerst een grote diversiteit aan vertogen. Door de contradicties tussen de respondenten waren de vertogen niet altijd eenduidig. Desondanks zijn de thema's in alle focusgroepen, op een eigen manier, terug te vinden. In de resultaten zal ik de algemene lijn in de bevindingen weergeven alsmede de contradicties.

4.1 Sociale media als informatiebron

De meeste geïnterviewde meisjes geven aan dat ze veel gebruik maken van sociale media op hun telefoon: "[...] heel veel uur in een dag" (focusgroep 1) of "[...] Als ik mijn mobiel in mijn hand heb, elk kwartier" (focusgroep 3). Iedereen gebruikt sociale media om in contact te zijn met vrienden of om te "[...] kijken wat de rest van de wereld aan het doen is" (focusgroep 4).

Aanwezigheid mannenvoetbal, afwezigheid vrouwenvoetbal

Er wordt veel gesproken over de aanwezigheid van het mannenvoetbal en de afwezigheid van het vrouwenvoetbal op sociale media.

Het mannenvoetbal op sociale media "[...] komt gewoon de hele tijd voorbij" (focusgroep 1). Volgens de meisjes wordt het mannenvoetbal besproken op Whatsapp in verschillende groepschats, en daarnaast wordt aangegeven dat het ook dagelijks voorbij komt op Facebook in de vorm van filmpjes, zoals samenvattingen van wedstrijden en mooie doelpunten. Over de zichtbaarheid van vrouwenvoetbal op sociale media wordt gezegd dat dit zelden tot nooit voorbij komt. Een enkele participant heeft een negatieve ervaring met vrouwenvoetbal op sociale media "Nou, op Facebook kijk ik wel eens bij zo'n reactie op een foto en dan zie je wel eens

mensen zeggen ‘ja vrouwenvoetbal hoort niet’, bla bla. Dat vind ik echt bizar” (focusgroep 4).

Het feit dat het vrouwenvoetbal in belangrijke mate afwezig is op sociale media en in traditionele media is de reden dat de geïnterviewde meisjes er weinig interesse in hebben, zeggen ze. Als het meer aanwezig zou zijn, dan zouden ze er ook eerder naar kijken, zo geven ze aan, “Ja, dan zou ik er ook wel meer naar kijken” en “Het zou wel tof zijn als je daarop meer vrouwen zou zien” (focusgroep 2). Voor de meeste participanten geldt dat ze het leuk zouden vinden wanneer er meer filmpjes op sociale media te zien zouden zijn waarin vrouwelijke voetballers bijvoorbeeld trucjes doen, mooie doelpunten scoren of een goede actie laten zien. “Het is leuker om het van een meisje te zien” en “Van mannen ben je het wel gewend dan zie je altijd wel iets [...]” (focusgroep 2). Een enkeling denkt daar anders over, “Het zou me niet veel meer doen dan dat het me nu doet eigenlijk” (focusgroep 1). Ook twee participanten uit Dames 1 (hoogste vrouwenelftal) denken daar zo over, omdat het niveau van het vrouwenvoetbal volgens hen niet hoog genoeg ligt. “Ik mis niks” (focusgroep 3). De andere geïnterviewde meisjes uit Dames 1 zouden het wel leuk vinden om filmpjes te zien van vrouwelijke voetballers, omdat vrouwen volgens hen andere dingen kunnen en laten zien dan mannen (focusgroep 3).

Over het algemeen geldt dat door de meisjes voornamelijk wordt gezocht en gekeken naar mannenvoetbal op sociale media. Zo worden er bijvoorbeeld een aantal mannelijke voetballers gevolgd via verschillende sociale media platformen, zoals Facebook en Instagram. Over de verspreiding van mannenvoetbal op sociale media wordt door één iemand gezegd: “Ik doe wel eens delen. Als ik een filmpje op Facebook zie dan deel ik het wel, soms als het bizar goed is of zo” (focusgroep 1). Er kan dus worden geconcludeerd dat de meisjes de (dominante) aanwezigheid van het mannenvoetbal op sociale media niet als negatief ervaren.

Interesse en betrokkenheid

Opvallend is dat de (meeste) meisjes erkennen dat ze het leuk zouden vinden om meer vrouwenvoetbal te zien in de media, maar dat ze hier over het algemeen niet zelf specifiek naar op zoek gaan. Dit op een enkeling na, zo volgt één participant een Braziliaanse voetbalpagina op Facebook voor het vrouwenelftal in Brazilië (focusgroep 4). Er zijn enkele meisjes, ongeveer één meisje per groep, die een pagina op Facebook hebben geliket die betrekking heeft op vrouwenvoetbal, zoals de Oranje

Vrouwen pagina. Zo wist een participant dat Anouk Hoogendijk die dag 30 jaar was geworden, “Zij is toch jarig vandaag?” (focusgroep 4).

Maar over het algemeen is er weinig interesse en betrokkenheid vanuit de meisjes voor vrouwenvoetbal. Op de vraag of ze het vrouwenvoetbal volgen, wordt er door de meeste meisjes negatief geantwoord. Ze kijken het vrouwenvoetbal daarentegen wel heel af en toe op televisie, “Één keer per jaar zie je het voorbij komen op tv, wanneer ik het toevallig zie. Maar het is niet dat ik echt weet wanneer ze spelen en dat ik het dan wil zien”, “[...] als ik het zie dan kijk ik het wel” (focusgroep 1). Er is slechts een enkeling die het volgt, maar dan nog is er weinig interesse, “Ik ga er niet speciaal voor thuis blijven” (focusgroep 3). Over het mannenvoetbal blijven de meisjes gedurende de interviews overwegend positief. De meeste geïnterviewde meisjes volgen de Nederlandse mannencompetitie en een aantal ook buitenlandse competities en de Champions League. Het professionele vrouwenvoetbal (de BeNe League) wordt daarentegen door niemand gevolgd, slechts een enkeling volgt wel de Oranje vrouwen. Een reden voor deze lage mate van interesse is, volgens een participant, dat er weinig filmpjes of berichtjes op hun tijdlijn op Facebook verschijnen over vrouwenvoetbal. Hierdoor komen ze er ook niet mee in aanraking: “[...] meestal krijg je een uitnodiging om dingen te liken of als je vriendengroep het heeft geliket dan komt het op jouw tijdlijn terecht en dan ga je het ook liken. Maar als je het nooit ziet, kom je ook niet op het idee om het te liken” (focusgroep 4). Hieruit kan worden geconcludeerd dat het vrouwenvoetbal minder deel uitmaakt van de cultuur op sociale media dan het mannenvoetbal, ook onder voetballende meisjes. Daarnaast kan gesteld worden dat deze participant het idee heeft dat sociale media een belangrijke rol kunnen spelen in de verspreiding en bekendmaking van het vrouwenvoetbal. Dit bewijst zichzelf wanneer de vraag wordt gesteld of ze een fragment kunnen noemen dat hen het meest is bijgebleven. Hierbij hebben de meisjes filmpjes in hun hoofd die afkomstig zijn van sociale media. Sommige van deze filmpjes hebben ze een keer voorbij zien komen, waardoor de herinnering vaag blijft. “Er is zo’n meisje in een zaal ergens in Engeland, in Londen, en die gaat dan heel lang hooghouden [...]” (focusgroep 2). “Ik heb een goal gezien ooit” (focusgroep 3). Anderen zijn specifiek en kunnen namen benoemen van voetbalsters die ze een keer op een filmpje hebben gezien (focusgroep 3).

Naast de rol die sociale media kunnen spelen in het verkrijgen van nieuws over het vrouwenvoetbal spelen traditionele media, zoals televisie, ook een

belangrijke rol in de manier waarop de meisjes informatie binnenkrijgen over het vrouwenvoetbal. In de interviews worden een aantal keer Eurosport en RTL Late Night genoemd. Zo is een participant dankzij het kijken naar televisie op de hoogte van het WK in Canada deze zomer, “[...] die meid die bij RTL Late Night kwam, daardoor weet ik het” (focusgroep 3). Andere bronnen voor het verkrijgen van nieuws over het professionele vrouwenvoetbal zijn, volgens de meisjes, hun trainer, familie en de website vrouwenvoetbalnieuws.nl.

Eigen voetbalprestaties delen

Ondanks dat de geïnterviewden weinig interesse tonen voor het professionele vrouwenvoetbal, zijn ze wel geïnteresseerd in hun eigen voetbalprestaties. De eigen competitie en hun eigen wedstrijden zijn het belangrijkste. “Ik doe het alleen gewoon zelf, maar voor de rest buiten, hoef ik er niet echt veel mee te maken te hebben, behalve mijn team, gewoon vrienden zeg maar. Maar voor de rest heb ik er helemaal geen interesse in” (focusgroep 3). Doordat de meisjes actief zijn op sociale media delen ze ook hun voetbalprestaties. Door hun eigen voetbalprestaties te delen produceren ze een alternatief discours via sociale media. Er heerst namelijk, zoals eerder is aangegeven, een grote aanwezigheid en dominantie van mannelijke voetballers in de vorm van filmpjes of foto’s op sociale media.

De ene groep meiden is als team actiever op sociale media dan de ander. Met name één van de teams zegt erg actief te zijn op sociale media. Ze taggen elkaar voor wedstrijden, over hoe de wedstrijd is gegaan en zetten erop hoeveel ze hebben gespeeld. Ze delen wekelijkse voetbalprestaties met anderen via sociale media. Een participant geeft aan dat het wel eens is voorgekomen dat ze zichzelf laten inspireren op sociale media door voetbal filmpjes, dit doen ze dan na op een training en delen het vervolgens zelf opnieuw via sociale media. Twee van de geïnterviewde teams, MA1 en MB1, hebben ook een groepsapp (WhatsApp) met hun trainers waarin ze elkaar op de hoogte houden van voetbalnieuws of voetbalprestaties van andere teams. Echter, er wordt in deze groepsapps alleen informatie uitgewisseld wanneer het betrekking heeft op hun eigen team. Dames 1 heeft geen groepsapp waar hun trainers in zitten, maar een Facebookpagina. Ze geven zelf aan minder actief te zijn dan voorgaande jaren, omdat ze ook minder goed voetballen. Hieruit blijkt dat de meisjes alleen voetbalprestaties delen wanneer ze iets hebben bereikt. Wanneer de meisjes hun eigen

voetbalprestaties delen dagen ze het heersende mediadiscours uit. Op deze manier construeren ze hun eigen betekenis rondom vrouwenvoetbal.

Betekenisgeving aan afbeeldingen van vrouwelijke voetballers

In de interviews zijn ook foto's aan de respondenten voorgelegd van vrouwelijke professionele voetballers, hier staan ze afgebeeld als model, als zoenend stel of er wordt een foto getoond van de voetbalster in haar privé sfeer (zie Bijlagen II t/m VI). De foto's zijn afkomstig van het Instagram account van de betreffende voetbalsters. De reacties op de foto's door de respondenten tonen twee verschillende lagen in interpretatie. De eerste reactie bestaat uit een spontane, persoonlijke visie. De tweede reactie gaat dieper in op waarom de vrouwen zulke foto's posten en wat de foto's kunnen betekenen voor het vrouwenvoetbal. Dit heeft tot gevolg dat de imago's die aan vrouwenvoetbal kleven worden besproken.

Het eerste type reactie op de foto's is erg divers. Deze reacties kunnen omschreven worden als enerzijds afkeurend en anderzijds als vorm van bewondering of waardering. Naar aanleiding van de foto's van Anouk Hoogendijk en Alex Morgan (Bijlage II) wordt onder andere gezegd: "Echt sportlijven" of "Nou, dan wordt het helemaal niet serieus genomen" (focusgroep 1). Uit de laatste quote blijkt het beeld dat het vrouwenvoetbal een slecht imago heeft, namelijk dat het toch al niet serieus genomen wordt. Bij sommige focusgroepen spreken de meisjes bij het zien van de foto's, van Anouk Hoogendijk en Alex Morgan (zie Bijlage II), bij een ieder voornamelijk afkeuring. "Nou, ze lijkt net een vent" of "Oh my god, hebben zij dat gedaan?" (focusgroep 3).

De foto's van Natasha Kai (zie Bijlage III en V) laten een donkere vrouw zien. Ondanks dat de foto's een andere etniciteit tonen en sommige participanten ook een andere etniciteit hebben, is het tijdens de interviews niet ter sprake gekomen of door de respondenten naar voren gebracht als een betekenisvol aspect. De foto van Natasha Kai (Bijlage III) wordt door sommigen gewaardeerd. "Bij haar neem je het toch wel iets serieuzer! Vind ik dan", "[...] zij is gewoon stoer" (focusgroep 1). Wanneer sommige meisjes meer afkeurend reageren, gaat dit voornamelijk over haar spieren of, zoals de meisjes aangeven, haar mannelijke uitstraling wat leidt tot uitspraken over homoseksualiteit; "Het is wel een pot denk ik" (focusgroep 1). Ook op de tweede foto van Natasha Kai reageert een participant uit Dames 1 afkeurend: "Nou, iel!"

(focusgroep 3). Maar er zijn ook participanten die het juist waarderen. Ze associëren haar als een “typische vrouwenvoetbal vrouw” (focusgroep 1), en vinden dat zo’n uitstraling past bij het vrouwenvoetbal.

In het tweede type reactie van de meisjes komt naar voren waarom deze vrouwen volgens hen dit soort foto’s delen via hun Instagram. Volgens een participant zijn veel professionele vrouwelijke voetballers ook model en wordt het door het publiek of door de media belangrijker gevonden dat ze een “sexy voetbalvrouw” zijn dan dat ze goed kan voetballen (focusgroep 4). Het posten van dergelijke foto’s wordt door de meisjes over het algemeen vaak gezien als een manier om aandacht te krijgen. De één ziet dit als persoonlijke aandacht, “Dat is het met die mensen. Ze willen likes en reacties hebben” (focusgroep 2). “Ze willen gewoon de bevestiging dat ze lekker zijn” (focusgroep 3). En de ander ziet het als aandacht voor het vrouwenvoetbal, “[...] Mannen vinden dit mooi toch? Dus dan gaan ze hun volgen op internet en dan krijgen hun meer volgers. Dan wordt het misschien duizend volgers, erna één miljoen en dan is vrouwenvoetbal wel weer een beetje meer omhoog” (focusgroep 2). Uit het eerste gedeelte van deze reactie blijkt dat het mannelijk publiek door de participant als norm wordt beschouwd. Dit komt ook terug in andere reacties, over de foto met zoenende vrouwen wordt bijvoorbeeld gezegd: “Het verpest denk ik een beetje het vrouwenvoetbal. Dan krijgen alle mannen gelijk het beeld dat alle vrouwen op meisjes vallen” (focusgroep 2). Volgens de participanten kan het posten van deze foto’s van professionele vrouwelijke voetballers enerzijds op een positieve manier bijdragen aan meer aandacht voor het vrouwenvoetbal. Anderzijds, en in de meeste gevallen, spreken de meisjes juist afkeurend over de manier waarop de vrouwen aandacht vragen, “Ik wil een beetje aandacht, want ik krijg het niet genoeg’ [ironisch]” (focusgroep 4). Het posten van dergelijke foto’s kan bijdragen aan een vertekend en verkeerd beeld van vrouwenvoetbal, vinden de meisjes, “[...] Er wordt toch altijd weer een verkeerd beeld aan gekoppeld, naakte vrouwen aan voetbal” (focusgroep 3). Ook geven de meisjes aan dat het slecht is voor de reputatie van professionele vrouwelijke voetballers (focusgroep 2).

Invloed van beelden/imago’s op betekenisgeving aan vrouwenvoetbal

Aan de hand van de foto’s van de zoenende vrouwen en de foto van Natasha Kai, waar een gespierd vrouwenlichaam op te zien is (zie Bijlage III en IV), komen de

imago's waar het vrouwenvoetbal om bekend staat ter sprake. Er wordt in vrijwel alle focusgroepen beaamd dat het vrouwenvoetbal geassocieerd wordt met homoseksualiteit: "Ja, mensen vragen het ook wel eens. 'Zitten er geen lesbische vrouwen en gaan jullie dan douchen?'" of "Vroeger zei m'n vader, 'de vrouwen die op voetbal zaten die waren gewoon allemaal pot'" (focusgroep 1). Door de omgeving wordt vrouwenvoetbal dus vaak geassocieerd met homoseksualiteit.

In focusgroep 3 wordt door een participant, Sarah², het woord 'manwijven' in de mond genomen. Dit is een term die gerelateerd is aan homoseksualiteit en volgens Sarah geassocieerd wordt met vrouwenvoetbal. Daarnaast zegt de term ook al iets over het idee dat vrouwenvoetbal niet past binnen het heersende gender discours. "[...] bij die tweede [over Bijlage III] wordt het stereotype bevestigd dat het allemaal manwijven zijn. [...] Door die spieren en zo", "Dat alleen manwijven voetballen" (focusgroep 3). Opvallend daarbij is dat Sarah in tweede instantie het publiek de schuld geeft van de stereotype benamingen die er aan vrouwenvoetbal kleven, "Omdat mensen het fijn vinden om mensen in hokjes te stoppen. Stereotypes eraan te verbinden denk ik" (focusgroep 3).

Over beide imago's, 'manwijven' en homoseksualiteit, wordt in deze ene focusgroep gesteld dat het een realistisch beeld is. "Ik zeg je wel eerlijk, hoe hoger je gaat voetballen, hoe meer manwijven er zijn, eerlijk" (focusgroep 3). Hierna volgt bijval van de rest van haar team die stellen dat wanneer een vrouw topsport bedrijft, en meerdere keren per week hard moet trainen, het logisch is dat de vrouw een gespierd "mannenlichaam" krijgt (focusgroep 3). In de andere geïnterviewde groepen zijn de meisjes minder kritisch en kwam dit beeld daarom minder sterk naar voren. Een participant vindt bijvoorbeeld dat de foto van Natasha Kai (Bijlage III) "[...] een wat sportievere uitstraling [...]" heeft (focusgroep 4). Wel wordt ook over het imago dat vrouwelijke voetballers homoseksueel zijn, gezegd dat het realistisch is. "[...] iedereen op voetbal is bijna gay [...]", "Op zich, ik denk dat het wel een stereotype is voor vrouwenvoetbal dat ze denken dat iedereen gay is, maar het is ook wel deels waar [...]" (focusgroep 4) en "Over een paar jaar is de andere helft ook uit de kast" (focusgroep 1). In iedere focusgroep komt naar voren dat de meisjes niet negatief staan tegenover homoseksualiteit. Ze geven aan dat ze homoseksualiteit accepteren. De geïnterviewde meisjes zijn op een enkeling na, ongeveer één per groep, niet

² Alle namen van de participanten zijn gefingeerd

homoseksueel. Hetgeen dat door de meisjes aangegeven wordt, dat bijna iedere vrouwelijke voetballer homoseksueel is, klopt dus niet wanneer we kijken naar de voetballende meisjes in de focusgroepen zelf. Het lijkt erop dat hieruit kan worden geconcludeerd dat de meisjes met het algemene discours, waarin vrouwenvoetbal gezien wordt als sport voor homoseksuele vrouwen, meegaan. Ze beredeneren vanuit het heersende discours dat ieder meisje dat op vrouwenvoetbal zit, homoseksueel is.

Betekenisgeving aan afbeeldingen van mannelijke voetballers

Tijdens alle interviews leg ik de meisjes de vraag voor hoe het dan zit als mannelijke voetballers, zoals David Beckham of Cristiano Ronaldo, dergelijke foto's via hun sociale media delen. Over mannelijke voetballers zijn de respondenten nooit negatief als ze hun foto's moeten beoordelen, terwijl sommige meisjes dit bij vrouwelijke voetballers wel zijn. "[...] ik hoef haar sixpack niet te zien" (focusgroep 2). Over foto's van mannelijke voetballers als model zijn ze positief. Wanneer het over mannelijke voetballers gaat, noemen de meisjes over het algemeen direct uiterlijke kenmerken. In één van de focusgroepen redeneert een participant als volgt: "Mannen zijn eerst bekend om hoe ze spelen en dan pas benaderen sponsors en al die mensen hun voor fotoshoots. Nu weet je eigenlijk niks over hun [over Anouk Hoogendijk en Alex Morgan] en ze zoeken een beetje aandacht met die foto's" (focusgroep 4). Hieruit blijkt dus dat mannelijke voetballers, volgens de meisjes, door de media eerder op hun voetbalkwaliteiten worden beoordeeld. Dit in vergelijking tot vrouwelijke voetballers die, volgens de meisjes, door de media eerder op hun uiterlijk worden beoordeeld. Dit wordt door andere participanten beaamd, "Ik denk dat wij vrouwen wel beoordeeld worden op ons uiterlijk. En bij mannen, zoals Messi, Messi is echt niet knap of zo, maar kan gewoon zo goed voetballen en krijgt zo veel aandacht" (focusgroep 1). Volgens de geïnterviewde meisjes wordt er bij vrouwelijke voetballers niet gekeken naar voetbalkwaliteiten, maar alleen naar uiterlijke kenmerken. Ook zijn de meisjes kritisch over de mate van media-aandacht die vrouwelijke voetballers krijgen, "[...] Bij mannen denk je van zo hij kan echt goed voetballen, hij heeft status en hij heeft een mooi lichaam. Bij vrouwen, kijken ze alleen maar zo, leuke vrouw en ze houdt van voetbal" (focusgroep 3). Hierbij heerst een bepaalde vorm van ambiguïteit. Enerzijds geven de geïnterviewde meisjes eerder namelijk al aan dat het vrouwenvoetbal te weinig aandacht krijgt en dat ze het belangrijk vinden dat het vrouwenvoetbal op z'n minst een bepaalde vorm van

aandacht zou moeten krijgen. En anderzijds geven ze aan dat ze kritisch en negatief staan tegenover de vorm van aandacht die het vrouwenvoetbal nu krijgt.

4.2 Mannenvoetbal als norm

Naar aanleiding van de interviews kan gesteld worden dat de geïnterviewde meisjes het mannenvoetbal als de norm zien. Dit kwam met name naar voren doordat ze zelf automatisch vaak een vergelijking maken met het mannenvoetbal. Hierbij hoefde ik als interviewer het mannenvoetbal niet expliciet te benoemen. Als bijvoorbeeld de vraag wordt gesteld of ze het vrouwenvoetbal volgen, dan wordt er onder andere geantwoord met “Meer het mannenteam” (focusgroep 1).

Volgens de meisjes zien de media het mannenvoetbal ook als de norm. “Je krijgt het meestal wel gewoon automatisch te horen”, “Je hoeft er eigenlijk niks voor te doen” (focusgroep 2). Mannenvoetbal is, volgens de meisjes, iets dat vanzelfsprekend en dominant aanwezig is in de media. De meisjes geven aan dat het mannenvoetbal voorbij komt bij het journaal, maar ook op diverse andere zenders (focusgroep 2). “Het mannenvoetbal hoor je 24/7” (focusgroep 4). Hieruit kan geconcludeerd worden dat het mannenvoetbal een bepaalde maatschappelijke status in de samenleving heeft.

Mannelijke en vrouwelijke idolen

In lijn met de betekenisgeving van het mannenvoetbal als norm, kan geconcludeerd worden dat de meisjes heel snel refereren aan mannelijke voetballers. Wanneer er wordt gevraagd welke sporters ze als idool hebben, worden er direct een aantal mannelijke voetballers genoemd, zoals Messi, Ronaldo en Neymar. De reden waarom ze mannelijke voetballers als idool hebben is, omdat ze de uiterlijke kenmerken belangrijker lijken te vinden dan de kwalitatieve eigenschappen van een voetballer. “[...] je vindt hem gewoon mooi” (focusgroep 4). De connotaties die aan uiterlijke kenmerken worden gegeven zijn onder andere; “Hij is lekker” of “Hij is mooi” (focusgroep 2). Daarnaast kiezen ze ook eerder een mannelijke voetballer als idool, omdat vrouwelijke voetballers niet hetzelfde niveau hebben als mannelijke voetballers. “Vrouwen zijn gewoon slechter dan mannen” (focusgroep 3).

Maar er worden in iedere focusgroep, behalve focusgroep 1, ook vrouwelijke voetballers als idool genoemd: Solo, Marta en Alex Morgan. Eén participant bekritiseert de rest van de groep dat ze alleen mannelijke idolen hebben: “Julie

noemen alleen maar mannen” en “Zo, ken je haar niet? [op verbaasde toon]” (focusgroep 3). Alle participanten hebben deze speelsters leren kennen via Eurosport op televisie of via het internet. Sommige meisjes zijn wat meer op de hoogte van het vrouwenvoetbal dan anderen. Vooral de meiden die op niveau spelen of hebben gespeeld, blijken eerder geïnteresseerd te zijn in vrouwenvoetbal en herkennen sneller vrouwelijke voetballers aan de hand van foto's, waarop een aantal Nederlandse voetbalsters staan (zie Bijlage I). Dit heeft als reden dat ze het vrouwenvoetbalnieuws (website) volgen. Voor één participant, Anne, geldt dat ze bij ADO Den Haag heeft gevoetbald en meespeelde op hoog niveau, en zo dus speelsters kent. Wanneer er door andere participanten herkenning plaatsvond van vrouwelijke voetballers, had dit als oorzaak dat ze één van hen voorbij heeft zien komen op sociale media of op televisie.

Mannenvoetbal vs. vrouwenvoetbal

Wanneer er een vergelijking wordt gemaakt tussen het mannen- en vrouwenvoetbal, dan is dit vaak op basis van inhoudelijke verschillen die op het veld te zien zijn; “Bij mannenvoetbal zie je veel meer actie” (focusgroep 2). Andere aspecten, die de meisjes aangeven, waarin het mannenvoetbal en vrouwenvoetbal van elkaar verschillen, zijn bijvoorbeeld: tempo, techniek en niveau. Het vrouwenvoetbal wordt door participanten uit focusgroep 1 gezien als minder hard en soft. Focusgroep 4 denkt hier echter anders over: “Ik denk dat vrouwen wel wat harder spelen” en “[...] dat ze soms wel wat feller zijn” (focusgroep 4). Dames 1 en met name één participant uit dit team, Anne, is zeer negatief over het vrouwenvoetbal. Ze heeft op hoog niveau gevoetbald en wekt de indruk dat ze gefrustreerd is. Ze heeft geen goed woord over voor het vrouwenvoetbal: “Het niveau is te slecht”, “Vrouwenvoetbal is wel echt een zeiksport hoor” (focusgroep 3). Ze is het er bijvoorbeeld ook mee eens dat het vrouwenvoetbal voldoende aandacht krijgt in de media, ook al is die aandacht gering, “Het is niet om aan te zien, dus waarom zou het nog meer moeten komen?” (focusgroep 3). Ook geven ze bij Dames 1 allemaal aan dat ze niet op professioneel niveau zouden willen voetballen, bijvoorbeeld bij Ajax of het Nederlands elftal. Ze zien de consequenties van het slecht betaalde vrouwenvoetbal. “[...] of ik nou vijf dagen in de week voetbal of werk, aan het einde van de maand staat er wel wat anders op mijn rekening” (focusgroep 3). Dit in tegenstelling tot de andere drie focusgroepen, waar juist een bepaalde vorm van ambitie en bewondering voor het professionele

vrouwenvoetbal is terug te vinden: “Ik zou van voetbal wel mijn carrière willen maken” (focusgroep 4).

Anderen zijn minder negatief over het vrouwenvoetbal. Eén participant, Paula, is bijvoorbeeld erg positief over het vrouwenvoetbal en juist negatief over het mannenvoetbal. “Meer mensen moeten naar vrouwenvoetbal kijken. Waarom zouden ze dat niet doen?” (focusgroep 4). Ze is verbaasd dat men liever geen vrouwenvoetbal kijkt en ervaart het kijken naar mannenvoetbal juist als minder positief: “Ik vind naar mannen kijken niet leuk. Ik vind het zo vervelend hoe ze spelen” (focusgroep 4). Ook anderen zijn enigszins positief over het vrouwenvoetbal. Ze vinden het leuk om vrouwenvoetbal op televisie te kijken, mits het voorbij komt. Bij focusgroep 4 zijn de meningen hierover verdeeld. “Ik moet er altijd een beetje om lachen [...]. Het is toch wel iets anders dan mannenvoetbal” en “Niet door zappen hoor [...], dan ga ik wel kijken, dat vind ik wel leuk eigenlijk” (focusgroep 4). Eén participant, Doortje, stelt dat er in het vrouwenvoetbal meer voetbal zit: “Bij vrouwenvoetbal zie je niet zoals bij Suarez dat ze op de grond gaan liggen [...]. Bij vrouwenvoetbal is het voetbal en geen circus” (focusgroep 2). Dit wordt door een andere participant beaamd. Zij stelt dat mannen snel pijn hebben en veel op de grond liggen. “Ze [mannen] zijn echt grote mietjes, en dan gelijk huilen” (focusgroep 4). Een ander ziet dit juist andersom en geeft aan dat vrouwen, in vergelijking tot mannen, veel zeuren en kleinzerig zijn (focusgroep 1). Uit deze reactie blijkt tevens een vorm van negativiteit over vrouwelijkheid.

Vrouwenvoetbal (en soms vrouwelijkheid) wordt dus door een enkeling als iets negatiefs gezien en hierdoor lijkt het alsof sommige van de geïnterviewde meisjes zich niet willen spiegelen aan het vrouwenvoetbal. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het heersende gender media discours bij sommige meisjes duidelijk aanwezig is. Anderen benaderen het vrouwenvoetbal daarentegen positiever. Op twee participanten na, voetballen de meisjes allemaal minimaal drie of vier jaar en staan ze gemiddeld drie keer per week op het veld. Voetbal lijkt dus belangrijk te zijn in hun leven. Dit maakt het des te opvallender dat sommigen negatief of kritisch zijn over hun eigen sport. Hier zal ik verder op ingaan in mijn discussie.

Achterstelling en onderwaardering voor vrouwen en vrouwenvoetbal

Het feit dat het mannenvoetbal door veel respondenten als norm wordt beschouwd, wordt door Doortje bekritiseerd. Ze stelt dat er een eerlijke verdeling zou moeten zijn.

“[...] als je gaat kijken dat sommige mannen niet kunnen voetballen en dat vrouwen dan veel beter kunnen zijn. Dan kan je net zo goed fifty fifty hebben of 60 om 40. Als het maar iets meer wordt, in plaats van alles naar de mannen en niks naar de vrouwen” (focusgroep 2). Uit deze quote spreekt het idee dat vrouwenvoetbal door de media wordt ondergewaardeerd. Doortje neemt een onderhandelende positie aan, doordat ze het mannenvoetbal niet per definitie afwijst, maar wel van mening is dat het vrouwenvoetbal meer macht en aanzien zou moeten krijgen. “Het gaat er gewoon om dat als een vrouw bijvoorbeeld beter is dan een man; waarom zou je dan die man laten voetballen? Omdat het een man is?” (focusgroep 2). “Kijk qua speelniveau als team haal je het gewoon niet bij een man nu, maar individueel halen sommige vrouwen het echt wel bij een man” (focusgroep 3).

Ook een aantal andere participanten spreekt uit dat vrouwen en vrouwenvoetbal ondergewaardeerd worden. De participanten stellen dat vrouwen een achtergestelde groep zijn en dat er voor hen moet worden opgekomen. “Het is een beetje zoals vroeger, dat mannen worden voorgetrokken dan de vrouwen” (focusgroep 2). Over het vrouwenvoetbal wordt gezegd dat de sport onderschat wordt en dat het meer aandacht zou moeten krijgen. De media spelen volgens de meisjes hierin een rol doordat er meer aandacht wordt geschonken aan mannensporten en minder aan vrouwensporten. Het beeld dat de media schetsen over vrouwenvoetbal, door het mannenvoetbal als norm te beschouwen, heeft volgens een participant geen invloed op haar plezier in de sport: “[...] voor mij blijft het even leuk, maar het is wel... Je houdt wel het idee dat de rest van de wereld het soort van minderwaardig vindt [...]” (focusgroep 4). Andere participanten zeggen het “niet eerlijk” (focusgroep 4) te vinden dat het vrouwenvoetbal door de media wordt gezien als minder dan het mannenvoetbal. Een aantal participanten stelt namelijk dat vrouwen technisch net zo goed kunnen zijn als mannen en bovendien soms ook beter kunnen voetballen. Een aantal participanten uit MA1 en Dames 1 (respectievelijk de hoogst spelende meisjes- en dames elftallen) vinden daarentegen dat het terecht is dat het vrouwenvoetbal door de media als ‘tweederangs aan’ het mannenvoetbal wordt gezien. “Het verschil is wel heel erg groot” (focusgroep 1). Eén participant binnen de groep denkt daar anders over; “Ik kan er wel boos om worden hoor” (focusgroep 1). Anderen meisjes uit MA1 en Dames 1 lijken ongeïnteresseerd te zijn in het feit dat hun eigen sport ondergewaardeerd wordt door de media. Uit deze passage kan geconcludeerd worden dat de geïnterviewde meisjes vinden dat hun sport ondergewaardeerd wordt, maar dat

een deel van de participanten dit wel terecht vindt. Daarnaast kan gesteld worden dat een aantal participanten negatief zijn over hun eigen sport.

In reactie op de negatieve tendens omtrent vrouwenvoetbal tijdens de focusgroep, door met name Dames 1, stelt één participant, Sarah, voor om afstand te nemen van het mannenvoetbal door het vrouwenvoetbal als een geheel andere, eigen sport te beschouwen (focusgroep 3). Gedurende het interview heeft Sarah een kritische blik. De twee sporten kunnen volgens haar niet met elkaar worden vergeleken. “Dat is appels met peren vergelijken”, “[...] misschien moeten we het niet zien als dezelfde sport, als mannenvoetbal, [...] je moet het zien als een andere tak” (focusgroep 3).

Invloed van andere bronnen

De betekenisgeving van de geïnterviewde meisjes aan vrouwenvoetbal kan beïnvloed zijn door verschillende discoursen. De directe omgeving van de meisjes kan gezien worden als machtige bron van discoursen die van invloed is op de betekenisgeving van de meisjes aan vrouwenvoetbal. De meisjes nemen namelijk in sommige gevallen, zo lijkt het, het algemene discours waarin mannenvoetbal gezien wordt als de norm en vrouwenvoetbal gezien wordt als een mindere sport (in vergelijking tot mannenvoetbal), over (Elling, 1999).

Er wordt door de participanten ook consequent gerefereerd aan hoe hun directe omgeving denkt over vrouwenvoetbal. En daarbij lijkt het alsof ze het zelf ook belangrijk vinden dat hun omgeving hun sport waardeert. In één van de focusgroepen wordt bijvoorbeeld aangegeven dat wanneer er meer aandacht voor vrouwenvoetbal in de media zou zijn, dit positieve uitwerkingen zou hebben voor het vrouwenvoetbal, “Dan krijgen mensen meer een beter beeld over vrouwenvoetbal” (focusgroep 1). Momenteel reageert hun omgeving er nog anders op, “[...] iedereen doet er ook een beetje lacherig over” (focusgroep 1). Volgens de meisjes heerst er bij mensen uit hun omgeving vaak een negatief beeld over vrouwenvoetbal. Zo geven ze aan dat anderen zeggen dat meisjes en vrouwen niet kunnen voetballen en dat ze vinden dat het vrouwenvoetbal geen sport is (focusgroep 1 en 2). Daarnaast wordt er door hun omgeving over het algemeen vaak snel geoordeeld wanneer de meisjes aangeven dat ze op voetbal zitten. Wanneer vrouwen gekoppeld worden aan voetbal ontstaat er volgens de geïnterviewde meisjes, bij mensen uit hun omgeving, en dan met name bij mannen, direct een negatief beeld. “Mannen gaan er altijd 9 van de 10 keer vanuit dat

je niet kan voetballen” (focusgroep 3). Daarentegen zegt een andere participant dat ze nooit negatieve reacties krijgt en dat mensen juist geïnteresseerd reageren wanneer ze aangeeft dat ze voetbalt (focusgroep 1). In een andere groep wordt er door de omgeving wisselend gereageerd als de meisjes vertellen dat ze voetballen. “Ze vinden het wel leuk”, “Mijn oom lacht mij altijd uit” of “Volgens mij nemen ze het niet echt serieus” (focusgroep 4).

5. Discussie

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste punten uit de resultaten bediscussieerd. Later zal ik in de conclusie aangeven wat mijn studie wetenschappelijk en maatschappelijk bijdraagt en antwoord geven op mijn onderzoeksvraag; ‘Op welke manieren geven jonge voetbalspeelsters (15 t/m 20 jaar) betekenis aan vrouwenvoetbal en welke rol spelen sociale media hierin?’. Maar allereerst zal ik mijn resultaten kort samenvatten, waarna ik ze zal bespreken aan de hand van de literatuur.

Het eerste thema dat uit de resultaten naar voren is gekomen is dat de geïnterviewde meisjes sociale media gebruiken als informatiebron. Ze gebruiken sociale media onder andere om filmpjes en berichten, die met name betrekking hebben op het mannenvoetbal, te bekijken. Een klein aantal van de meisjes geeft echter ook aan filmpjes en berichten op sociale media van het vrouwenvoetbal te bekijken. Daarnaast worden sociale media door de meisjes gebruikt om hun eigen voetbalprestaties te delen. De foto's die op sociale media door vrouwelijke voetballers worden geplaatst, kunnen een bron zijn van waaruit stereotypen en imago's rondom vrouwenvoetbal naar voren komen. Zo kan een foto op sociale media waarop een gespierde vrouwelijke voetballer te zien is, leiden tot een associatie van vrouwenvoetbal met ‘manwijven’.

Het tweede dominante thema dat naar voren komt uit de focusgroepen is dat de meisjes het mannenvoetbal als norm beschouwen. Ook vinden ze dat de media het mannenvoetbal als norm zien. Hieruit volgt voor de meisjes een gevoel van onderwaardering en achterstelling van vrouwen en vrouwenvoetbal. Ondanks dit gevoel zijn ze positief over het mannenvoetbal en hebben bijvoorbeeld de meeste meisjes een mannelijke en geen vrouwelijke voetballer als idool. Eveneens blijkt uit de resultaten dat, naast de media, ook de directe omgeving een machtige bron is van discourses die een belangrijke rol spelen in de betekenisgeving van de meisjes aan vrouwenvoetbal.

Naast deze thema's is een ander belangrijk resultaat uit dit onderzoek, dat er tussen en binnen de verschillende focusgroepen veel diversiteit is in meningen en vertogen. Ook bestaan er vele contradicties tussen de respondenten en de focusgroepen. Om deze redenen waren de vertogen niet altijd eenduidig. Sommige respondenten vormen een uitzondering op de rest van de groep of op de andere

geïnterviewde meisjes in deze studie. Dit gegeven zal dus ook een dominante rol spelen in mijn discussie.

In de volgende paragrafen zal ik aandacht geven aan de interpretatie van de besproken thema's en hoe deze zich verhouden tot de literatuur. De thema's worden bekeken vanuit een cultural studies perspectief waarbij discours een belangrijk begrip vormt.

5.1 Macht van het discours

Uit de resultaten blijkt dat de meisjes vinden dat het mannenvoetbal dominant aanwezig is op zowel sociale media, als in traditionele media. Over het algemeen zijn mannensporten het meest populair bij het publiek (Bruce, 2013). Een oorzaak hiervoor is dat sportmedia overwegend gericht zijn op mannen en vaak ook geproduceerd worden door mannen (Bruce, 2013). Als gevolg hiervan is het mannenvoetbal de meest dominante mediasport en is het vrouwenvoetbal vrijwel afwezig. Impliciet geeft dit een discours weer dat vrouwenvoetbal niet interessant en nieuwswaardig is. Uit de antwoorden van de geïnterviewde meisjes kan worden geconcludeerd dat dit discours te herkennen is doordat het mannenvoetbal vaak voorbij komt. Daarnaast wordt het mannenvoetbal bijvoorbeeld ook veel door de meisjes onder elkaar en met anderen besproken, zoals met klasgenoten. Bovendien blijkt uit de resultaten dat het mannenvoetbal door de meisjes als norm wordt beschouwd. Dit komt naar voren doordat ze zelf automatisch een vergelijking maken met het mannenvoetbal en daarnaast hebben de meisjes in de meeste gevallen een mannelijke voetballer, en geen vrouwelijke voetballer, als idool. Ook geven ze aan dat de media het mannenvoetbal als norm beschouwen. Dit sluit aan bij een studie van Peeters & Elling (2014) waarin geconstateerd is dat het mannenvoetbal in de media als norm wordt gezien. Het vrouwenvoetbal is, volgens de meisjes, daarentegen vrijwel afwezig op sociale media en in traditionele media. Dit komt overeen met een eerdere studie van Elling & Knoppers (2005). Ook hieruit blijkt dat vrouwelijke voetballers, anders dan mannelijke voetballers, minimale aandacht krijgen van de media. Wanneer er in de media nauwelijks aandacht wordt geschonken aan vrouwenvoetbal, blijft de sport onzichtbaar en ontstaat er op deze manier een bepaalde 'natuurlijke' waarheid over wat het vrouwenvoetbal betekent in de maatschappij. Deze 'natuurlijke' waarheid kan bijvoorbeeld zijn dat het vrouwenvoetbal er nauwelijks toe doet en dat vrouwen geen deel uitmaken van de

sportwereld. Dit heersende media discours, waarin mannensporten dominant aan vrouwensporten zijn, lijkt in belangrijke mate de individuele discourses van de geïnterviewde meisjes te bepalen. Dat terwijl de meisjes vaak al meerdere jaren voetballen, bovendien aangeven dat ze plezier hebben in de sport en daarom ook vanuit eigen ervaringen hun individuele discourses zouden kunnen construeren. Dit doen ze soms ook wel, bijvoorbeeld wanneer ze aangeven dat het vrouwenvoetbal niet als vanzelfsprekend onderdoet voor het mannenvoetbal, en dat het vrouwenvoetbal soms zelfs beter is dan het mannenvoetbal. Vanuit dit perspectief kan gesteld worden dat de meisjes ook alternatieve discourses creëren. Desondanks blijft het dominante media discours opvallend machtig, omdat ze ook vaak negatief of kritisch tegenover hun eigen sport staan en daarnaast bijvoorbeeld ook beredeneren vanuit het heersende discours dat ieder meisje dat op voetbal zit, homoseksueel is. Hier zal ik later in mijn discussie verder op ingaan.

5.2 Verschillende leesposities

Als gevolg van de focus van de media op mannenvoetbal kunnen de meisjes volgens Duncan & Brummett (1993) een oppositionele of een onderhandelende leespositie aannemen. Deze leesposities worden aangenomen ten opzichte van de dominante leespositie, die inhoudt dat het mannenvoetbal automatisch belangrijker dan het vrouwenvoetbal is. Met deze leespositie wordt het dominante discours over gender versterkt en wordt de dominante positie van de man in de sportwereld bestendigd.

Met name één participant, Anne, gaat duidelijk mee met de dominante leespositie, waarin sport gezien wordt als een mannelijk domein. Bruce (2013) stelt dat vrouwelijke sporters vervreemd raken en gefrustreerd kunnen zijn over de afwezigheid van vrouwensport in de media. Anne is wat dat betreft voornamelijk vervreemd geraakt van haar eigen sportbeoefening, omdat ze erg negatief over haar eigen sport praat. Ze is niet gefrustreerd over de afwezigheid van vrouwensport in de media. Daarover zegt Anne namelijk dat het terecht is dat vrouwenvoetbal weinig aandacht krijgt van de media, omdat het niveau volgens haar te slecht is. In de rest van het interview heeft Anne geen goed woord over voor het vrouwenvoetbal en hiermee wekt ze de indruk dat ze erg gefrustreerd is over haar eigen sport. Dit kan, zoals eerder gezegd, beïnvloed zijn door het algemene discours waarin vrouwenvoetbal gezien wordt als mindere sport ten opzichte van mannenvoetbal (Elling, 1999). Opvallend hierbij is dat ze niet expliciet benoemt dat ze het

mannenvoetbal waardeert, maar eigenlijk alleen het vrouwenvoetbal negatief benadert. Dit komt overeen met de dominante leespositie waarin vrouwensport gezien wordt als 'minder dan' mannensport.

Ondanks dat het discours, waarin vrouwenvoetbal ondergeschikt is aan mannenvoetbal, sterk is en door de meeste meisjes wordt uitgedragen, bestaat er in het aannemen van de leesposities onder de geïnterviewden diversiteit. Zoals ik eerder al aangaf, bestaan er zowel tussen de focusgroepen als bij de individuele participanten binnen de focusgroepen, diversiteit en contradicties in de gegeven antwoorden. Dit blijkt ook het feit dat de participanten verschillende leesposities aannemen.

Uit de resultaten komt naar voren dat er een aantal meisjes zijn die een onderhandelende of dominante leespositie aannemen. Bovendien is er een enkeling die een oppositionele leespositie aanneemt. De oppositionele leespositie bestaat uit het interpreteren van de media op een andere manier. Deze participant, Paula (focusgroep 4), is positief over het vrouwenvoetbal en als enige participant negatief over het mannenvoetbal. Ze vindt het niet leuk om naar mannenvoetbal te kijken en vindt het daarnaast vervelend hoe mannen voetballen. Paula wijst het mannenvoetbal af. Ook is ze kritisch over het spel van mannen, ze vindt dat ze zich aanstellen en snel huilen.

De onderhandelende positie van een aantal van de meisjes blijkt uit het feit dat de meisjes vinden dat vrouwen een achtergestelde groep zijn en dat het vrouwenvoetbal een ondergewaardeerde sport is. Met het aannemen van de onderhandelende leespositie wordt de dominante leespositie herkend, maar geeft men daar op een eigen manier betekenis aan. Aan de hand van deze leespositie stelt een participant bijvoorbeeld voor om een eerlijke verdeling van mannen- en vrouwenvoetbal te creëren in de media. Hierbij wijst ze het mannenvoetbal niet per definitie af, maar maakt ze wel duidelijk dat het vrouwenvoetbal meer macht en aanzien zou moeten krijgen. Bij deze participant komt de onderhandelende leespositie duidelijk naar voren. Bij andere participanten is deze leespositie minder sterk en hieruit blijkt dan ook de macht van het hegemoniale discours. Zo lijken andere participanten een onderhandelende leespositie aan te nemen door te zeggen dat voetbal niet alleen een mannensport is, tegelijkertijd wordt er impliciet aangegeven dat ze het mannenvoetbal als norm beschouwen. In dit laatste schuilt weer de macht van het heersende discours. Een ander voorbeeld hierbij is dat een participant zegt dat

er in het vrouwenvoetbal meer voetbal zit, maar daarnaast ook stelt dat het vrouwenvoetbal minder hard en dus 'soft' is (focusgroep 2).

Er kan gezegd worden dat het dominante gender discours over sportmedia, zoals beschreven staat in de literatuur, terugkomt in de antwoorden van de participanten. Dit suggereert dat media dominante discourses verspreiden (Van Sterkenburg & Knoppers, 2004). Maar de manier waarop er aan media discourses betekenis wordt gegeven, wordt beïnvloed door andere sociale discourses en persoonlijke gebruiken (Van Sterkenburg & Knoppers, 2004). Dit blijkt uit het feit dat de meisjes verschillende leesposities aannemen en daarbij soms putten uit eigen ervaringen.

In de theorie van Duncan & Brummett (1993) wordt gesteld dat ondanks dat vele vrouwen meegaan met het dominante discours, het vrouwelijke publiek als actief kan worden beschouwd en macht kunnen creëren door een oppositionele of onderhandelende leespositie aan te nemen. Dit komt grotendeels overeen met mijn onderzoek. Het dominante discours weerklinkt duidelijk in de antwoorden van de meeste meisjes, maar is sterker dan Duncan & Brummett in hun onderzoek suggereren. Tegelijkertijd is er net als in het onderzoek van Duncan & Brummett, ook in dit onderzoek radical empowerment en liberal empowerment terug te vinden. In dit onderzoek komt radical empowerment minder terug, slechts bij één participant. Bij een aantal andere meisjes is wel liberal empowerment terug te vinden. Deze laatste vorm van macht komt bijvoorbeeld naar voren wanneer uit de antwoorden van de meisjes kennis over het voetbalspel en voetballers blijkt, maar ook bijvoorbeeld wanneer de meisjes alternatieve discourses omtrent vrouwenvoetbal produceren via sociale media. Hier zal ik later verder op ingaan. Aan de hand van radical empowerment en liberal empowerment kunnen de meisjes op hun eigen manier betekenis rondom vrouwenvoetbal creëren (Duncan & Brummett, 1993).

5.3 Invloed van verschillende factoren

Doordat de media een machtige bron van discourses vormen, is het heersende gender media discours van invloed op de betekenisgeving van de meisjes aan vrouwenvoetbal. Dit komt overeen met een studie van Van Sterkenburg & Knoppers (2004), waaruit blijkt dat sportmedia van invloed zijn op de discourses van participanten. Het grootste gedeelte van de informatie over voetbal wordt verspreid via de media. Daarom ligt het voor de hand om te stellen dat de media een belangrijke

bron van discoursen zijn, die van invloed zijn op de manier waarop individuen betekenis geven. In dezelfde studie wordt bovendien ook gesuggereerd dat er naast de media ook andere factoren zijn die van invloed kunnen zijn op de discoursen van de participanten (Van Sterkenburg & Knoppers, 2004). Ook deze invalshoek is van toepassing op mijn studie.

Voor dit onderzoek geldt namelijk dat naast de media ook de directe omgeving (familie, school en vrienden) van invloed zou kunnen zijn op de manier van betekenisgeven van de meisjes aan vrouwenvoetbal. Door de meisjes wordt er regelmatig gerefereerd aan hun directe omgeving. De manier waarop anderen denken over hun sport lijkt voor de meisjes belangrijk te zijn en dit kan hun manier van betekenisgeven aan vrouwenvoetbal beïnvloeden. Zo worden bijvoorbeeld de imago's rondom vrouwenvoetbal, 'manwijven' en homoseksualiteit, door de meisjes omschreven als realistische imago's. In de interviews komt naar voren dat deze imago's, en dan met name homoseksualiteit in het vrouwenvoetbal, herhaald worden door hun directe omgeving. Ook blijkt uit het onderzoek van Elling (1999) dat in het vrouwenvoetbal relatief veel lesbische vrouwen zijn en dat het vrouwenvoetbal vaak gezien wordt als onvrouwelijk (als sport voor 'manwijven'). De stereotypen kunnen gereproduceerd worden door de media en de directe omgeving van de meisjes, en vormen daarom machtige bronnen van discoursen, die in staat zijn om individuele discoursen te versterken of tegen te werken (Van Sterkenburg & Knoppers, 2004).

Ondanks dat het dominante discours opvallend vaak terugkomt in de antwoorden van de meisjes, produceren de meisjes ook zelf alternatieve discoursen. Volgens het perspectief van Butler (1988) kan een vrouw die voetbalt zich afzetten tegen cultureel bepaalde normen en idealen. Ook Caudwell (2003) stelt dat vrouwen door middel van performatief gedrag een verandering in de culturele norm, ten aanzien van gender en voetbal, teweeg kunnen brengen. De eigen sportbeoefening en de eigen ervaringen van de meisjes met vrouwenvoetbal vormen een alternatief discours. Daarnaast kunnen de meisjes ook door middel van sociale media alternatieve discoursen ten aanzien van vrouwenvoetbal produceren. Hier zal ik in de volgende paragraaf verder op ingaan.

5.4 Sociale media

Sociale media spelen een belangrijke rol in de leefwereld van jongeren. Jongeren uit de leeftijdscategorie 15 t/m 20 jaar zijn het meest actief op sociale media. In de interviews geven de meisjes ook aan dat ze veel gebruik maken van sociale media.

Het is daarom wetenschappelijk relevant om te onderzoeken welke rol sociale media spelen in de manier waarop jonge vrouwen betekenis geven aan vrouwenvoetbal.

Volgens de visie van Caudwell (2003) kunnen het internet en sociale media bijdragen aan het op de kaart zetten van het vrouwenvoetbal. Dankzij sociale media krijgt het vrouwenvoetbal de kans zich te verspreiden bij een groot publiek. Gebruikers kunnen via sociale media pagina's volgen die met vrouwenvoetbal te maken hebben, zoals Oranje Vrouwen op Facebook. Of men kan profielen volgen van professionele vrouwelijke voetballers. Dit wordt door de meisjes nog niet in grote getale gedaan, omdat ze naar eigen zeggen er weinig mee in aanraking komen en daarnaast ook omdat ze er weinig in geïnteresseerd lijken te zijn.

Daarentegen volgen de meisjes wel een aantal mannelijke voetballers via diverse sociale media. De reden waarom ze deze voetballers volgen is, omdat ze het leuk vinden om naar de foto's van voetballers te kijken. Uit de interviews blijkt dat ze in de meeste gevallen de uiterlijke kenmerken van de voetballers belangrijker vinden dan hun voetbalkwaliteiten. Dit komt overeen met een eerdere studie van Hermes (2005) waarin wordt geconcludeerd dat vrouwelijke kijkers het mannenvoetbal gebruiken om te praten over mannen en het mannelijke lichaam. Met het kijken naar mannenvoetbal worden mannelijke voetballers door het vrouwelijk publiek beoordeeld op hun uiterlijk. De media doen dit volgens de geïnterviewde meisjes anders. Daarin worden mannelijke voetballers eerder beoordeeld op hun voetbalkwaliteiten en vrouwelijke voetballers eerder op hun uiterlijk. De reden voor dit perspectief is dat sport gezien wordt als een mannelijk domein en via de media geproduceerd wordt voor een mannelijk publiek. Onbewust beredeneren de meisjes hierbij vanuit het heersende gender media discours dat de media het mannelijk publiek als norm beschouwen.

Ondanks dat het professionele vrouwenvoetbal weinig aanwezig is op sociale media en traditionele media, delen de meisjes actief hun eigen voetbalprestaties via sociale media. Door eigen sportprestaties te delen via het internet kan het dominante discours uitgedaagd of weersproken worden. Het dominante discours, waarin vrouwen ondergeschikt aan mannen zijn in sport, hoeft hierdoor niet door de meisjes

te worden overgenomen. Met het delen van eigen voetbalprestaties is er, in tegenstelling tot de mainstream media, op sociale media geen sprake van een ondervertegenwoordiging van het vrouwenvoetbal. Ook in de studie van MacKay & Dallaire (2012) komt naar voren dat vrouwen via sociale media op een relatief eenvoudige manier een 'counter-femininity' kunnen produceren in relatie tot sport. De geïnterviewde meisjes nemen met het produceren van content van hun eigen voetbalprestaties via sociale media een onderhandelende positie aan ten opzichte van het dominante mannelijke voetbal. Doordat ze foto's, filmpjes en berichten delen via sociale media produceren ze een alternatief discours over vrouwelijkheid en voetbal.

Ook voor professionele vrouwelijke voetballers zijn sociale media een manier om hun eigen sport bij een groot publiek onder de aandacht te brengen en om een alternatief discours te produceren. Een eerdere studie van Van Sterkenburg (2013) concludeert dat sociale media een goed hulpmiddel vormen voor atleten van de Paralympische Spelen om aandacht te krijgen voor gehandicaptensport. Dit lijkt ook te gelden voor professionele vrouwelijke voetballers. Sociale media kunnen dus enerzijds een manier zijn om discourses over vrouwen, gender of vrouwenvoetbal te veranderen. Anderzijds, zoals uit de studie van Pfister (2014) volgt, spreken sommige foto's die het lichaam van professionele vrouwelijke voetballers op een uitdagende en verleidelijke manier tonen, het creëren van een alternatief discours tegen. De voetbalsters delen deze foto's zelf via sociale media. Vanuit deze invalshoek kunnen sociale media ook gezien worden als manier waarop professionele vrouwelijke voetballers meegaan met het dominante discours omtrent vrouwelijkheid.

6. Conclusie

In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal: ‘Op welke manieren geven jonge voetbalspeelsters (15 t/m 20 jaar) betekenis aan vrouwenvoetbal en welke rol spelen sociale media hierin?’. Op basis van de focusgroepen kan worden geconcludeerd dat de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal beïnvloed wordt door machtige discoursen. De media en hun directe omgeving (familie, school en vrienden) zijn beiden bronnen die discoursen verspreiden en van waaruit de geïnterviewde meisjes betekenis toekennen aan vrouwenvoetbal. Het dominante discours dat deze bronnen verspreiden, en wat duidelijk weerklinkt in de antwoorden van de geïnterviewde meisjes, is dat het vrouwenvoetbal ondergeschikt is aan het mannenvoetbal. Dit heeft tot gevolg dat de meeste meisjes kritisch of negatief tegenover hun eigen sport staan. Tevens kan dit grotere maatschappelijke discoursen bevestigen en versterken, zoals bijvoorbeeld de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw in de samenleving. De macht van het dominante discours heeft namelijk als effect dat het van invloed is op de manier waarop er naar mannen en vrouwen in de samenleving wordt gekeken. Het discours heeft dus maatschappelijke consequenties die niet alleen terug te zien zijn in sport of in de voetballerij, maar ook in verschillende andere maatschappelijke domeinen, zoals op werk of in privé situaties.

De rol van sociale media hierin is dat ze deze machtige discoursen kunnen veranderen of tegenwerken. Doordat de geïnterviewde meisjes foto's, berichtjes of filmpjes posten over het vrouwenvoetbal wordt er een alternatief discours geproduceerd ten opzichte van het mannenvoetbal, dat desondanks dominant aanwezig blijft op sociale media. Wanneer dit alternatieve discours door steeds meer meisjes wordt overgenomen kan het maatschappelijke discours over vrouwenvoetbal via sociale media langzaam veranderen. Maar ondanks dat sociale media op een relatief eenvoudige manier gebruikt worden om een counter-femininity te produceren in relatie tot vrouwenvoetbal, lijkt het over het algemeen alsof de voetbalmeisjes in deze studie nauwelijks afwijken van het heersende media discours in hun eigen vertogen over vrouwenvoetbal. Naast dat sociale media gezien kunnen worden als manier waarop een alternatief discours wordt geproduceerd, vormen ook de eigen sportbeoefening en de eigen ervaringen van de meisjes met vrouwenvoetbal een alternatief discours.

Binnen het perspectief van cultural studies wordt gekeken naar hoe betekenissen gecreëerd en verspreid worden. De manieren waarop jonge vrouwelijke voetballers betekenisgeven aan vrouwenvoetbal kan aan de hand van de verschillende leesposities van Duncan & Brummett (1993) worden ingedeeld. Zoals in de discussie naar voren is gekomen, bestaat er een grote diversiteit in het aannemen van deze leesposities. Dit kan verklaard worden doordat het per persoon verschilt in welke mate, en door welke bronnen precies, de discoursen van de meisjes over vrouwenvoetbal zijn beïnvloed.

De bevinding van dit onderzoek dat het vrouwenvoetbal als ondergeschikt aan het mannenvoetbal wordt gezien en ook op die manier wordt geconstrueerd, sluit aan bij eerdere onderzoeken naar vrouwenvoetbal. In dit onderzoek zijn thema's gevonden die aan dit heersende discours verbonden zijn. Tegelijk heeft dit onderzoek een aantal nieuwe bevindingen opgeleverd. Zo zijn er thema's gevonden die uniek zijn en alleen in dit onderzoek naar voren zijn gekomen, zoals 'sociale media als informatiebron'. De oorzaak van het feit dat er in dit onderzoek thema's zijn geïdentificeerd die nog niet eerder in een onderzoek centraal stonden, is dat sociale media een uniek onderwerp vormt op mijn topiclijst en dat er in dit onderzoek gebruik is gemaakt van een inductieve werkwijze. Daarnaast ligt de focus van dit onderzoek op het publiek, zijnde jonge vrouwelijke voetballers, en niet zoals in de meeste andere studies op de representatie van het vrouwenvoetbal in media. Ook aan de hand van dit gegeven heeft dit onderzoek nieuwe inzichten gegeven.

Uit cijfers van de KNVB blijkt dat het vrouwenvoetbal de snelst groeiende teamsport in Nederland is (KNVB, 2014). Steeds meer jonge vrouwen gaan voetballen en ook de zichtbaarheid van vrouwenvoetbal in de media neemt toe (Peeters & Elling, 2014). Ook op internationaal niveau is er een duidelijke ontwikkeling gaande. De Oranje Vrouwen staan deze maand (juni 2015) bijvoorbeeld voor het eerst op het wereldkampioenschap. Vrouwenvoetbal is een sport in opkomst, maar vanuit de resultaten van dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat de sport niet volledig door de samenleving wordt geaccepteerd, zoals dit wel het geval is bij het mannenvoetbal of een andere erkende vrouwensport zoals hockey.

Vanuit dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat er tijd nodig is voor het vrouwenvoetbal om zich te ontwikkelen tot een geaccepteerde en gewaardeerde sport. Om te beginnen zal er een nieuwe gendernorm omtrent vrouwenvoetbal moeten

worden geconstitueerd en genaturaliseerd, waarbij het niet automatisch wordt afgezet tegen het mannenvoetbal als norm.

6.1 Beperkingen en vervolgonderzoek

De bevindingen van dit onderzoek zijn relevant voor zowel genderstudies als mediastudies. Naar aanleiding van dit onderzoek kan gesteld worden dat gender geconstrueerd wordt door discoursen en betekenisgeving. Het gender discours, waarin naar voren komt hoe een vrouw eruit moet zien of hoe een vrouw zich hoort te gedragen, kan bevestigd, versterkt of veranderd worden door sociale instituties, zoals de media.

Binnen dit onderzoek zijn een aantal eerdere uitspraken over de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal bevestigd, maar tegelijkertijd zijn er ook nieuwe resultaten naar voren gekomen die eerdere theorieën en onderzoeken tegenspreken of kunnen vernieuwen. Deze nieuwe resultaten zijn aan het licht gekomen doordat de onderzoeksmethodiek, de keuze in het onderzochte publiek en het gebruik van een innovatief onderzoeksonderwerp; sociale media, een vernieuwende combinatie vormen.

Dit onderzoek bevestigt hetgeen cultural studies zegt over ‘het publiek’, hierin wordt benadrukt dat het publiek actief is en meerdere interpretaties uit een tekst kan halen. Daarnaast heeft het onderzoek aangetoond dat discoursen machtig zijn en dat deze verspreid worden door verschillende sociale instituties, zoals de media en de directe omgeving. Het heersende media discours kan implicaties hebben voor de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw in de samenleving. Daarom kan dit onderzoek gezien worden als serieuze aanzet voor een publiek debat over gelijkwaardigheid in de samenleving.

Voor de toekomst zou het interessant zijn om dit onderzoek aan te vullen met een tekstanalyse, of aan de hand van de deductieve werkwijze verder te gaan met de thema's en resultaten die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen. Daarmee zou aangetoond kunnen worden of er sprake is van een structurele invloed van het heersende media discours op de betekenisgeving van jonge vrouwelijke voetballers aan vrouwenvoetbal.

Tot slot geef ik nog enkele aanbevelingen voor vervolgonderzoek die ervoor zouden kunnen zorgen dat dit onderzoeksveld verder wordt verdiept. In de eerste plaats zou het interessant zijn om de betekenisgeving van voetballende jongens (15

t/m 20 jaar), of van niet voetballende meisjes (15 t/m 20 jaar), aan vrouwenvoetbal te onderzoeken, en hierbij ook de rol die sociale media hierin spelen te analyseren. Dit zou kunnen aantonen of er sprake is van een verschil in betekenisgeving binnen dezelfde leeftijdscategorie, maar vanuit het perspectief van andere sociale groepen. Ten tweede zou een grootschaliger onderzoek naar de betekenisgeving van jonge voetballende meisjes (15 t/m 20 jaar) aan vrouwenvoetbal, en welke rol sociale media hierin spelen, interessant zijn om te testen of de resultaten van dit onderzoek kunnen worden gegeneraliseerd. Ten derde zou het onderzoek extra inzichten bieden wanneer er in de analyse gericht wordt op een verschil in leeftijd, etniciteit en opleidingsniveau. Ten slotte zou het interessant zijn om een internationaal onderzoek te verrichten naar de betekenisgeving van jonge voetballende meisjes in andere landen. Dit zou inzicht kunnen bieden in hoeverre de betekenisgeving aan vrouwenvoetbal van jonge voetballende meisjes verschilt per land en cultuur. Voetbal is onze nationale sport, maar ook voor veel andere landen geldt dat voetbal onderdeel uitmaakt van de cultuur en maatschappij.

Literatuurlijst

- Akkermans, M. (2013, Oct. 3). Zeven op de tien gebruiken sociale media. *CBS*.
Geraadpleegd op <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/vrije-tijd-cultuur/publicaties/artikelen/archief/2013/2013-3907-wm.htm>
- Ang, I. (1985). *Watching Dallas: Soap opera and the melodramatic imagination*.
London: Methuen.
- Boeije, H. (2009). Introduction to qualitative research. *Analysis in qualitative research* (pp. 1-18). Londen: Sage.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Bruce, T. (1998). Audience frustration and pleasure: Women viewers confront televised women's basketball. *Journal of Sport & Social Issues*, 22(4), 373-397.
- Bruce, T. (2013). Reflections on communication and sport: On women and femininities. *Communication and sport*, 1(1/2), 125-137.
- Butler, J. (1988) "Performative acts and gender constitution: An essay in phenomenology and feminist theory". *Theatre Journal*, 40(4), 519-531.
- Caudwell, J. (2003). Sporting gender: Women's footballing bodies as sites/sights for the (re) articulation of sex, gender, and desire. *Sociology of Sport Journal*, 20(4), 371-386.
- Caudwell, J. (2011). Gender, feminism and football studies. *Soccer & Society*, 12(3), 330-344.

- Davidse, N. (2015). Vrouwen en voetbal: een onderzoek naar de ontwikkeling van vrouwenvoetbal in de berichtgeving van Nederlandse kranten. Erasmus Universiteit, Rotterdam.
- Duits, L., & van Romondt Vis, P. (2009). Girls make sense: Girls, celebrities and identities. *European journal of cultural studies*, 12(1), 41-58.
- Duncan, M. C., & Brummett, B. (1993). Liberal and radical sources of female empowerment in sport media. *Sociology of Sport Journal*, 10, 57-57.
- Elling, A. (1999) 'Een beetje ruig dat trekt me wel': Over het imago en de beleving van vrouwenvoetbal. *Tijdschrift voor Genderstudies*, 2(4), 25-35.
- Elling, A., & Knoppers, A. (2005). Sport, gender and ethnicity: Practises of symbolic inclusion/exclusion. *Journal of youth and adolescence*, 34(3), 257-268.
- Finch, H., & Lewis, J. (2003). Focus groups. *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers* (pp. 170-198). London: Sage.
- Fiske, J. (1987). *Television Culture*. London: Routledge.
- Gorham, B.W. (2004). Considerations of media effects: The social psychology of stereotypes: Implications for media audiences. In A. Houston (Ed.), *Beyond blackface: Africana images in U.S. media* (pp. 93-101). Dubuque, Iowa: Kendall Hunt Publishing. Geraadpleegd op http://www.kendallhunt.com/uploadedFiles/Kendall_Hunt/Content/Higher_Education/Uploads/Ch_6_Houston_3e.pdf
- Hall, S. (1993). Encoding, decoding. *The cultural studies reader*, 4, 90-103.
- Hermes, J. (2005). Burnt orange television, football, and the representation of ethnicity. *Television & New Media*, 6(1), 49-69.

- Jeanes, R. (2011). 'I'm into high heels and make up but I still love football': Exploring gender identity and football participation with preadolescent girls. *Soccer & society*, 12(3), 402-420.
- Kellner, D. (1995). *Media culture: Cultural studies, identity and politics between the modern and the post-modern*. New York: Routledge.
- KNVB. (2014). KNVB Jaarverslag 2013-2014. Geraadpleegd op <http://bin617.websitevoetbal.nl/sites/knvb.nl/files/Jaarverslag/2013/index.html>
- MacKay, S., & Dallaire, C. (2013). Skirtboarder net-a-narratives: Young women creating their own skateboarding (re) presentations. *International Review for the Sociology of Sport*, 48(2), 171-195.
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2014). *Kernwaarden van de Nederlandse samenleving*. Den Haag: Rijksoverheid. Geraadpleegd op <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2014/05/21/kernwaarden-nederland.html>
- Morley, D. (1980). *The nationwide audience: Structure and decoding*. Londen: British Film Institute.
- O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800-804.
- Onwuegbuzie, A. J., Dickinson, W. B., Leech, N. L., & Zoran, A. G. (2009). A qualitative framework for collecting and analyzing data in focus group research. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(3), 1-21.
- Peek, L., & Fothergill, A. (2009). Using focus groups: Lessons from studying daycare centers, 9/11, and hurricane Katrina. *Qualitative Research*, 9(1), 31-59.
- Peeters R. & Elling A. (2014). The coming of age of women's football in the Dutch sports media, 1995-2013. *Soccer & Society*.

- Pfister, G. (2014). Sportswomen in the German popular press: A study carried out in the context of the 2011 Women's Football World Cup. *Soccer & Society*.
- Ruigrok, N. Atteveldt, W. van & Takens, J. (2012). Shifting frames in a deadlocked conflict: Automated and manual content analysis of the Israel/Palestine conflict. In: Seethaler, J., Karmasin, M., Melischek, G. and Wöhlert, R. (eds). *Selling War; The role of the mass media in hostile conflicts from World War I to the 'War on Terror'*. 259-289. Chicago: The University of Chicago press.
- Sterkenburg van, J., & Knoppers, A. (2004). Dominant discourses about race/ethnicity and gender in sport practice and performance. *International Review for the Sociology of Sport*, 39(3), 301-321.
- Sterkenburg van, J. (2011). *Race, ethnicity and the sport media*. Amsterdam: Pallas Publications, Amsterdam University Press.
- Sterkenburg van, J. (2013). *Paralympische Spelen op televisie: Interpretatie en representatie*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Storey, J. (2009) *Cultural theory and popular culture: An introduction*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Talbot, M. (2007). *Media discourse: Representation and interaction*. Edinburgh: University Press.
- Veri, M. J. (1999). Homophobic discourse surrounding the female athlete. *Quest*, 51(4), 355-368.

Bijlage I. Topiclijst

Introductie

- Mezelf voorstellen
- Korte toelichting op het onderzoek:
 - o Doelstelling: hoe kijken jonge voetbalspeelsters tegen hun sport aan? Wat zijn hun ervaringen en ambities? En welke rol spelen sociale media hierin?
 - o Toelichten waarom deze meisjes betrokken zijn
 - o Duur van de focusgroep

Toelichting op manier van werken

- Resultaten worden anoniem verwerkt
- Aantal vragen/stellingen/afbeeldingen over verschillende onderwerpen
- Pauze kan altijd

Voorstellen/Relaties

- Voorstelrondje (leeftijd, opleiding, afkomst)
- Wat voor voetbalteam zijn jullie?
- Hoe kennen jullie elkaar? Zien jullie elkaar ook buiten de club om?

Motivatie

- Hoelang zitten jullie op voetbal?
- Waarom hebben jullie voor voetbal gekozen? Via wie?
- Wat vinden jullie leuk?
- Wat vinden jullie niet leuk aan de sport?

Sportheld(in)

- Van welke sporter zouden jullie een handtekening willen? Waarom?
- Hebben jullie vrouwelijke sporthelden? Voetbalster/speelster?

Betekenisgeving naar aanleiding van foto's (Bijlage II)

- Wie herkennen jullie?
- Zouden jullie graag bij Ajax willen voetballen? En bij het Nederlands elftal?
- Volgen jullie het vrouwenteam van Ajax/het Nederlands vrouwenelftal?
- Op wie zouden jullie willen lijken? Waarom?
- Op wie zouden jullie niet willen lijken? Waarom?

Invloed media

- Welke media gebruiken jullie? En welke het meest?
- Waar gebruiken jullie deze media voor?
- Kijken jullie naar voetbal op televisie?
- Ook naar vrouwenvoetbal? Wat vinden jullie van vrouwenvoetbal op televisie?
- **Stelling:** Vrouwenvoetbal krijgt genoeg aandacht in de media.
- **Stelling:** Als vrouwenvoetbal aandacht krijgt dan is de inhoud vaak seksistisch.
- Uit onderzoek blijkt dat vrouwenvoetbal nog vaak door de media wordt gezien als 'niet echt voetbal' of 'tweede rangs'. Wat vind je daarvan?

Invloed sociale media

- Gebruiken jullie sociale media? Welke vooral?
- Hoe vaak gebruiken jullie sociale media?
- Waar gebruiken jullie sociale media verder voor? Wat vinden jullie er zo leuk aan?
- Gebruiken jullie sociale media ook over sport? Hoe dan? (zelf, anderen, foto's, filmpjes)
- Deel je zelf ook je voetbalprestaties en ervaringen op sociale media? Hoe?
- **Stelling:** Zonder sociale media zou ik minder op de hoogte zijn van vrouwenvoetbal.
- Volgen jullie het vrouwenvoetbal (Ajax/het Nederlands elftal, speelsters) via sociale media? Hoe dan? Of hoezo niet?
- Wat vind je van de berichtgeving via andere sociale media over het vrouwenvoetbal? (bijv. NOS of KNVB).
- Volg je die berichten via sociale media? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke vooral? Mannen? Heeft dit invloed op je kijk op vrouwenvoetbal?
- Volgen jullie andere favoriete sporters?

Representatie sporthelden sociale media

- Wat leren jullie over je favoriete sporters via sociale media?
- Wat vinden jullie leuk om te zien van jouw sportheld op sociale media? (actiefoto's/privéfoto's?)
- Welke speelster valt vooral op? Welke gezichten zijn je het meest bijgebleven?
- Wat vinden jullie ervan dat Anouk Hoogendijk en andere voetbalsters deze foto's delen via sociale media? (Bijlagen)
- Wat vinden jullie ervan dat mannelijke voetballers, zoals: David Beckham, dit delen?

Toekomst

- Verwacht je dat er in de toekomst meer aandacht komt voor vrouwenvoetbal in de media? Leg uit. En in sociale media? Leg uit.

Afsluitend

- Wat wil je zelf nog kwijt over vrouwenvoetbal?

Bijlage II.

Bijlage III.

(Anouk Hoogendijk)

(Alex Morgan)

Bijlage IV.

(Natasha Kai)

Bijlage V.

(Nilla Fisscher)

(Meleana Shim)

Bijlage VI.

(Natasha Kai)

Transcripts

Transcript focusgroep 1

Participant 1 (P1) = Babette

Participant 2 (P2) = Sophie

Participant 3 (P3) = Lilian

Participant 4 (P4) = Lisanne

Participant 5 (P5) = Sonja

Niki: Ik zal me even kort voorstellen. Ik ben Niki. Ik ben 22 jaar. Ik voetbal al 7 of 8 jaar bij SVS en ik studeer Media & Journalistiek en daarvoor doe ik een onderzoek naar vrouwenvoetbal. Jullie zijn mijn doelgroep en ik wil graag weten hoe jullie het vrouwenvoetbal ervaren, wat jullie ervan vinden. Allemaal simpele vragen die jullie makkelijk kunnen beantwoorden en daarbij gaat het ook over jullie mediagebruik; wat voor media gebruiken jullie.

Jullie kunnen allemaal zeggen wat je wil, jullie zijn allemaal anoniem. Dus zeg vooral wat je wil. Het duurt ongeveer 40 minuten en als je vragen hebt dan moet je ze gewoon stellen.

Maxime zit bij mij. Ik zal de vragen stellen. Ik heb af en toe wat stellingen, wat afbeeldingen, wat vragen. En Maxime kan mij aanvullen. Ze is ook professioneel voetbalster geweest, dat is misschien wel leuk om te vermelden.

Maxime: Ja, wat je een prof kan noemen. Ik heb geen geld verdiend, maar ik heb wel bij Heerenveen gevoetbald.

P3: Oh, dat is voor ons wel prof hoor.

(gelach)

P5: Waarom bent u gestopt?

Maxime: Het was niet meer te combineren met studie en ik kon er geen geld mee verdienen en er moest toch op een gegeven moment brood op de plank komen, dus ga je wat anders doen.

P4: Oh, zonde.

Maxime: Zouden jullie dat willen, bij Feyenoord spelen?

P3: Als ik de kans kreeg..

P4: Ik zou gelijk gaan.

Niki: Zouden jullie jezelf even kort kunnen voorstellen, je naam, je leeftijd en wat voor opleiding je doet, wat voor niveau je op school doet. Gewoon heel kort, dat hoeft niet lang te zijn.

(beetje zenuwachtig gelach)

P1: Ik begin wel. Nou, ik ben Babette. Ik ben 17 jaar. Ik zit op de Hogeschool Rotterdam, logistiek en technische vervoerkunde. Ik voetbal al 13 jaar en al 12 jaar bij deze vereniging.

P2: Ik ben Sophie. Ik ben 20 jaar. Ik doe allroundschoonheidsspecialiste, laatste jaar en ik voetbal hier 3 of 4 jaar.

P3: Ik ben Lilian. Ik ben 17 jaar. Ik zit op het comenius in mijn examenjaar en ik zit al 4 jaar op voetbal.

P4: Ik ben Lisanne. Ik ben 17 jaar. Ik voetbal 5 jaar bij SVS en zit nu in havo 5 in mijn examenjaar.

Niki: Spannend.

P4: Ja ik hoop dat ik het ga halen.

(gelach)

P3: Sonja ga maar.

P5: Ik ben Sonja. Ik ben 15 jaar. Ik heb momenteel geen school en ik voetbal al 9 jaar.

Niki: Ook al een tijdje dus.

Niki: en wat voor voetbalteam zijn jullie?

(gelach)

P3: Hoe bedoelt u?

Niki: welk team zijn jullie?

P4: We zijn MA1, hoofdklasse.

Niki: En hoe kennen jullie elkaar?

P3: Van voetbal

Niki: Zien jullie elkaar ook buiten de club om?

P3: Ja..

P4: Feestjes af en toe en we spreken wel is af.

P3: Het is een beetje verschillend met wie en wie.

Niki: Hebben jullie een bepaalde naam die jullie elkaar geven in het veld? Hoe noemen jullie elkaar in het veld?

P3: Gewoon bij de naam.

Niki: Voornaam. Ik zeg zelf nog wel eens meiden of dames of..

P3: Ja dat zeggen we ook wel. Maar het is niet alsof we een één of andere gekke bijnaam voor iemand hebben ofzo.

Niki: Ehmmm. Oke. En waarom hebben jullie voor voetbal gekozen?

P5: Omdat we het leuk vinden.

P3: Het is wel een leuke uitdaging..

P4: Je kan je gevoel daarin kwijt..

Niki: Wat vinden jullie er zo leuk aan?

P5: Gewoon omdat je dan iets anders doet dan bijvoorbeeld school of thuis zitten. Gewoon weer vrij.

P3: Het is gewoon echt actief. Je bent echt een teamsport en je hebt wel iedereen nodig om het op te stellen. Dat vind ik wel leuk. Ik zou geen individu... hoe noem je dat?..

P2: Individuele sport.

Niki: En hoezo dan speciaal voetbal?

P4: Stoer!

P2: Ja, we gaan niet op korfbal!

(gelach)

P3: Ja ik weet niet..

Niki: Jullie kunnen ook korfballen of basketballen...

P4: Het spelletje zelf vind ik heel leuk.

P2: Dat vind ik ook leuk.

P3: Ja, ook om te zien.

Niki: Zijn er ook dingen die jullie minder leuk vinden aan het vrouwenvoetbal?

P5: Dat je geen geld kan verdienen.

P3: Dat het zolang duurt voordat je een beetje..

P4: Ja het kan wel, maar dan moet je echt echt heel goed zijn

P5: In andere landen spelen..

P4: Het bitchy.. de bitchfights.

(gelach)

P4: Mannen zijn daar volgens mij heel anders in volgens mij. Die zeuren niet zoveel en wij vrouwen die, om de kleinste dingetjes gaan wij al...

Niki: Waar merk je dat aan dan?

P4: Gewoon tijdens de wedstrijd. Als er een overtreding wordt gemaakt dan gaat de tegenpartij gelijk van: heeee, wat doe je? (armgebaren).

P3: En dan ga je daar tegenin en dan...

P4: Bij mannen is dat gewoon je gaat liggen en je staat weer op.

P3: ff wat geschreeuw en dan is het ook weer over.

Niki: Van sporters. Zijn er bepaalde sporters die jullie echt als idool zien?

P3: Ik niet.

Niki: heb jij een idool als sporter (kijkend naar P1)?

P1: Edwin van der Sar is wel mijn voorbeeld.

Niki: En je bent ook keepster?

P1: Ja.

Niki: Dat is een mannelijke sporter. Zijn er nog andere mannelijke sporters?

P4: Ik vind Dani Alves heel leuk.

(gelach)

Niki: Is dat omdat hij goed is of omdat hij heel erg leuk is?

P4: Hij is gewoon leuk. Hij kan goed voetballen en hij is gek. Hij danst altijd, dus dat vind ik altijd wel leuk.

(gelach)

P3: Ik heb geen voorbeeld.

Niki: En vrouwelijke voetbalsters?

P3: Dat kijk ik eigenlijk nooit.

P5: Ik wel, maar ik weet die naam niet. Spits van het Nederlands elftal.

P4: Eentje wel, ik vind die linksbuiten goed. Nummer 11. Maar ik weet die naam niet.

P4: Jullie kijken geen vrouwenvoetbal of wel?

P3: Nee, soms wel.

Niki: Ken jij vrouwelijke voetbalsters (naar P1)?

P5: Alleen de spits, maar ik weet de naam niet.

P1: Daphne Koster.

P4: Daphne Koster, dat is de aanvoester.

P1: Spitse die speelt ook in het Nederlands elftal. En die ene spits die een keer van de 4 er 3 had gemaakt ofzo.

P4: Er is toch ook een Nederlandse naar Arsenal gegaan?

Niki: Ja, klopt. Anouk Hoogendijk is dat.

(Deelt Bijlage I uit)

Niki: Even kijken of jullie iemand herkennen.

P1: Alleen Daphne Koster en Davy Klaassen.

Niki: (lacht). Die bedoelde ik niet eigenlijk.

Niki: Als jullie deze foto's zien hebben jullie dan zelf ook zoiets van ik zou wel bij Ajax willen voetballen?

P4: Jaaa.

P1: Ik ben wel is naar een talentendag geweest van Ajax. Dat is wel gewoon leuk om mee te maken zeg maar.

P3: Het lijkt me wel echt tof om in zoiets te spelen, maar ik denk dat ik daarvoor nog niet te serieus bezig ben. Daar heb je sowieso een hele goede trainer voor nodig. En niet dat onze trainers slecht zijn, maar het is niet zo van dat we met hun het uiterste eruit halen.

Niki: Jullie denken dat er nog meer in jullie zit?

P3: Ja, ik denk van wel. Als we echt een trainer krijgen die ons pusht tot het laatste wat we kunnen dan weet ik zeker dat we een heel goed team samen kunnen zijn.

P4: We hebben deze trainers al 4 jaar.

P3: Ja. Dus het is anders dan als je net een nieuwe hebt.
 Niki: Maar zouden jullie het willen?
 P3: In zo'n hoog team spelen?
 P5: Voor mij is het net een nieuwe trainer. Maar voor hun niet.
 P1: Het is wel een omschakeling. Ik heb bij Utrecht gespeeld bij de tramteams. Daar ben je gewoon echt serieus bezig en hier is het gewoon meer voor de lol.
 Niki: Dat is dan wel ff wat anders. Maar dat zou je wel zien zitten?
 P1: Het is wel gaaf, maar het moet wel te combineren zijn natuurlijk.
 Niki: Ja. Zeker. Maar volgen jullie het vrouwenteam? Het Nederlands vrouwenteam?
 P5: Meer het mannenteam.
 P3: Ik niet. Ik kijk altijd op zondag om 7 uur de samenvattingen, maar voor de rest kijk ik niks.
 Niki: Je weet er helemaal niks van?
 P3: 1 keer in het jaar zie je het voorbij komen op tv, wanneer ik het toevallig zie. Maar het is niet dat ik echt weet wanneer ze spelen en dat ik het dan wil zien.
 P2: Nee.
 P3: Als ik het zie dan kijk ik het wel.
 P4: Volgens mij hebben ze het laatst heel goed gedaan.
 P1: Ik weet wel dat er in juni ofzo het WK in Canada is. Dat heb ik gehoord.
 Niki: Zijn er ook vrouwelijke voetballers op wie jullie zouden willen lijken? Van de plaatjes bijvoorbeeld van net?
 P1: Nee.
 P4: Ja die van Arsenal bijvoorbeeld, die zou ik wel willen zijn. Engels voetbal is het mooiste wat er is.
 Niki: Hoezo? Dani Alves speelt daar niet toch?
 (gelach)
 P4: Nee dat is waar. Gewoon mooi voetbal. Het is altijd leuk om naar die wedstrijden te kijken.
 Niki: Oke. En nu iets over jullie media gebruik. Welke media gebruiken jullie?
 P2: Facebook, Instagram.
 Niki: En als je het hebt over televisie en dat soort media?
 P3: Alles wat je kan bedenken gebruiken we.
 (gelach)
 Niki: En welke gebruiken jullie het meest?
 Gezamenlijk: Telefoon.
 Niki: Waar gebruiken jullie die voor?
 P5: Alles en nog wat.
 P4: Facebook.
 P5: Whatsapp.
 (gelach)
 P3: Contact met anderen.
 (instemming van de groep)
 Niki: En als we het hebben over televisie. Kijken jullie ook vaak voetbal op televisie?
 P3/P4: Ja.
 P1: Ik kijk amper voetbal.
 P4: Laatste avonden heb ik weer veel voetbal gekeken
 P5: Soms
 Niki: Waarom kijk je geen voetbal op televisie?
 P1: Meestal moet ik trainen als er een wedstrijd is ofzo.
 Maxime: Hoe komt het dan dat je weet dat de vrouwen naar het WK gaan?

P1: Ik ga in de zomer naar Canada en toen hadden we het erover van wanneer ga je en wanneer het WK was zeg maar.

Niki: Dus je gaat ook misschien wel een wedstrijd kijken?

P1: Nee wij gaan als het al afgelopen is.

Niki: Oh oke, dat is zonde.

Hebben jullie wel eens vrouwenvoetbal op televisie gezien?

P2: Ja ik heb wel een paar wedstrijden gezien.

P4: Ik ben nog ballenmeisje geweest. Bij de Nederlandse vrouwen. Waren jullie ook komen kijken ... ? Of weten jullie dat niet meer?

P3: Dat weet ik niet meer.

P4: Toen hadden we een wedstrijd tegen Amerika.

P5: Ik was ook ballenmeisje. Bij een andere wedstrijd van hun, dat was wel leuk.

(stilte)

Niki: Oke, ik heb een stelling voor jullie: vrouwenvoetbal krijgt genoeg aandacht in de media.

Gezamenlijk: Nee.

P4: Ik denk dat het nog niet populair genoeg is.

P3: Ze onderschatten het.

P4: Het is wel steeds meer aan het opkomen, maar toch is mannenvoetbal leuker om naar te kijken. Ik weet niet hoe ik dat uit moet leggen.

P3: Ja bijvoorbeeld als je op ad.nl kijkt dan zie ik alleen maar van Feyenoord, Ajax weet ik veel wat er allemaal is en dat is het enige wat je ziet en je ziet nooit een plaatje van het Nederlands vrouwenelftal ofzo. Dat zie je echt maar één keer in de zoveel tijd.

P4: Ik vind dat ze wel wat meer aandacht mogen krijgen. Want vrouwenvoetbal is echt wel steeds meer aan het opkomen. Je hoort het steeds vaker en steeds meer. Steeds meer kleine meisjes die nu al zeggen: ik ga voetballen.

Niki: Hoe denken jullie daarover (naar P1/P2).

P1: Vroeger was het ook echt een mannensport en nu wordt het ook wel gezien als voor allebei. Maar toch zie je alleen maar mannenvoetbal in de media.

Niki: Wat vind je daarvan?

P2: Jammer.

(gelach)

P2: Ja dat is toch jammer, want het is niet alleen voor mannen.

Niki: Verandert dat ook iets over hoe jij tegen vrouwenvoetbal aankijkt?

P1: Nee, ik doe gewoon m'n ding en dan zie ik het wel.

(gelach)

Niki: Maar dat het weinig in de media is, wat vind je daarvan, verandert dat jullie kijk op vrouwenvoetbal?

P3: Nee. Wij kunnen er vrij weinig aan veranderen. Als het kon dan zou ik er wel wat aan doen.

P4: Het lijkt me wel leuk als het vaker op tv is. Want jij zit ook op voetbal en dan is vrouwenvoetbal ook op televisie. Dan krijgen mensen meer een beter beeld over vrouwenvoetbal.

P3: Ja want iedereen doet er ook een beetje lacherig over. Meisjesvoetbal...

P4: "Meisjes kunnen niet voetballen"

Niki: Oke.. dan heb ik nog een stelling voor jullie: als vrouwenvoetbal aandacht krijgt in de media dan is de inhoud vaak seksistisch.

P4: Ja ik denk dat daar wel wat inzit. Dat was ook met het WK de afgelopen keer. Hadden ze heel de tijd tussendoor lingerievoetbal.

Gezamenlijk: ja, ja

P2: Dat sloeg echt helemaal nergens op! Dat is echt de enige reden dat die mannen kijken.

P4: Minderwaardig ofzo..

P5: Bij mannen gaan ze toch ook niet in ballenknijpers ofzo voetballen.

(gelach)

P3: Soort van met korte broekjes, maar die korte broekjes komen bij ons gewoon tot onze knieën en die zitten los genoeg om niet alles te kunnen zien.

Niki: Maar vinden jullie dat of niet?

P2: Ja ik vind dat het seksistisch overkomt, dat wel.

P3: Ja.

Niki: In de media wordt dus vaak gezegd dat het minder dan mannenvoetbal is, dat het als tweederangs aan mannenvoetbal wordt gezien. Wat vinden jullie daarvan?

P1: Daar ben ik het wel mee eens. Ik bedoel als je kijkt naar een wedstrijd van mannen..

P2: Ja het verschil is wel heel erg groot. Het is op een ander niveau gewoon.

P3: Ik weet niet echt wat ik daarop moet zeggen.

Niki: Maar jullie voetballen allemaal, jullie zijn allemaal meisjes, vrouwen, en als het dan nooit in de media komt en als het in de media komt dan is het van nou zijn die vrouwen weer, we zien allemaal liever mannen...

P3: Ik lig er niet echt van wakker.

P1: Ik ook niet.

P4: Ik kan er wel boos om worden hoor (zachtjes).

P3: Het is zo van ja het is zo en ...

P5: Je kan er niks aan doen..

P3: Nee en dan ga ik me er ook niet echt druk om maken. Als ik er wat aan kon veranderen dan hadden we het wel kunnen doen, maar als je tegen iedereen gaat lopen zeggen vrouwenvoetbal is niet zoals hoe jullie erover denken, dan ja schiet je er ook niet echt iets mee op.

Niki: Maar in je omgeving hoor je niet vaak: zit jij op voetbal? Huh?

P2: Maar dat is juist wel leuk. Mijn omgeving weet in ieder geval wel dat het vaker voorkomt en die zeggen allemaal van "oh leuk, wat voor niveau speel je?". En sommigen mensen komen wel is een wedstrijd kijken of zo. Voor de rest nooit negatieve reacties erover.

Niki: We hadden het net al over sociale media. Welke sociale media gebruiken jullie allemaal?

P2: Facebook, Instagram, Snapchat

(gelach)

P2: en ja whatsapp. Dat is het eigenlijk wel.

P3: Ja voor mij ook.

Niki: Welke gebruiken jullie het meeste?

P4: Ik denk whatsapp

P2: Ik denk ook whatsapp

P3: Ja.

P4: We hebben ook een groepsapp met z'n allen.

Niki: En gaat het daar vaak over voetbal?

P1: Nee.

(hard gelach)

P3: Wel in die andere.

P4: Wedstrijden en.. wanneer we moeten spelen..

P2: Die andere is wat serieuzer. We hebben twee apps ja, een serieuze en een niet serieuze app. (gelach)

P3: De één is met een trainer de ander zonder (gelach).

Niki: Waar gaat het dan over in de trainersapp?

P5: Meer over de wedstrijd.

P3: Over hoe de trainingen gaan de laatste tijd.

P4: En de uitslagen van andere teams. Hoe we ervoor staan enzo.

Niki: Jullie hebben het inhoudelijk over de trainingen?

P2: Ja, wat er beter aan kan en wat we leuk vonden.

P4: En als de opkomst weinig is dan zeggen we daar ook wat van tegen de rest via whatsapp.

P3: Ja mag ook wel een keertje.

P2: Ja woensdag.

(gelach en geroezemoes).

Niki: Dat soort dingen gaan via de whatsapp niet face-to-face?

P1: We zien ze eigenlijk nooit.

P5: Dat kan bijna nooit.

P3: Ja dan zeggen ze “ik zit op school”. Ja, wij combineren het ook wij willen zelf ook graag voetballen en dan combineer je het toch goed.

P4: Ja en je bent een team.

P3: Ja het is geen sport waar je niet iemand anders nodig hebt.

P2: Ja dus als je geen tijd hebt dan moet je gewoon gaan stoppen en gaan tennissen of zo.

P4: Ja het is ook weer niet zo’n laag niveau dat je denkt van “ah joh, we zien wel zaterdag”, zo laag is het ook weer niet.

P3: Ja.

P4: We spelen gewoon echt de top en dat moeten we gewoon zo houden en nu zijn we aan het afzakken. Dat is gewoon kut. Maar ja, als iedereen er weer voor goed en alles weer goed gaat dan is het goed maar als er een paar zijn die het gewoon verzieken dan verziek je het gewoon gelijk voor de rest. En dat is gewoon klote...

Niki: Ehhh.. hoe vaak gebruiken jullie sociale media?

P3: Elke dag.

P2: Heel lang ja, heel veel uur in een dag.

P3: Ja.

Niki: En altijd op je telefoon of ook anders?

P2: Bijna altijd telefoon.

P3: Af en toe op de laptop of op de iPad, maar..

P4: Ik alleen telefoon, of laptop op school.

Niki: Wat vinden jullie er zo leuk aan?

P2: Je kan een beetje op de hoogte zijn van wat iedereen doet in het dagelijks iets.

P3: En wat er in de wereld omgaat. Dat zie je ook op Facebook, dus.

P4: En leuke filmpjes, lachfilmpjes.

Niki: Delen jullie ook dingen over voetbal op Facebook of iets?

Gezamenlijk: Ja, ja..

P3: We taggen elkaar. We zetten wel is iets over de wedstrijd erop of hoe de wedstrijd is gegaan en of we een wedstrijd hebben, zetten we er wel is op. Of hoeveel we hebben gespeeld.

P4: Of als we een kampioenswedstrijd hebben gespeeld.

P3: Ja, dat doen we.

Niki: Filmpjes ook?

(hard gelach)

P4: (lachend) Pas nog.

P3: Welke?

P4: Die om de bal draaien.

P3: Dan zien we een leuk filmpje en dan doen we het gewoon op de training.

P4: Ja nou ja, dat was een beetje chaos.

Niki: Jullie zien een filmpje op social media en toen hebben jullie dat op de training nagedaan?

P3: Ja.

P2: Ja en daarna er ook opgezet.

Niki: Dus jullie zijn wel een actief team wat betreft sociale media?

P3: Ja.

P4: Ja, is toch leuk.

Niki: Oke.. Ik heb nog een stelling voor jullie: zonder sociale media zou ik minder op de hoogte zijn van vrouwenvoetbal.

P2: Nee, nee.

P1: Ik denk dat ik evenveel op de hoogte ben.

P3: (lachend) Ja precies.

(gelach).

P2: Geen sociale media voor nodig.

P5: Je hoort het toch wel als er iets...

Niki: En als jullie iets over vrouwenvoetbal horen, hoe horen jullie dat dan?

P1: Vrouwenvoetbalnieuws.

Niki: Daar kijk je wel is op?

P1: Ja. Ja...

P4: (onderbreekt) Of de trainer zet iets in de groepsapp. Een link.

P3: Of ik hoor het van mijn vader, maar dan gaat het ook het ene oor in en het andere oor uit. Oke pap, denk ik dan, het maakt me niet zo uit.

P4: Ik heb het nog nooit op het nieuws gehoord of zo. Of op televisie.

P3: Ik ook niet.

Niki: Hoe komt het dat jullie daar zo weinig in geïnteresseerd zijn?

P4: Ja ik weet niet..

P5: Mannenvoetbal is toch wel wat leuker.

P2: Ja ik vind het ook wel leuker om naar te kijken naar mannenvoetbal. Laten we eerlijk zijn.

Gezamenlijk: Ja, ja.

P5: Is meer spannender dan vrouwenvoetbal.

P2: Ook omdat het gewoon grote teams zijn. Want kijk je naar Barca of kijk je naar die vrouwen in Nederland. Dat is toch wel een verschil.

P3: Meestal als ik vrouwenvoetbal kijk op televisie dan kijk ik een helftje en dan doe ik het alweer weg, omdat het gewoon saai wordt.

P2: Nou, als het er is dan kijk ik het wel dan vind ik het wel leuk.

P3: Nee.

Niki: Wat vind je er niet leuk aan om te kijken?

P3: Ja, ik weet niet. Ik vind het een beetje saai.

(gelach)

P4: Dat zeggen ze ook over ons he.

P3: Ja maar bij mannenvoetbal is zie je veel meer actie...

P1: Het gaat heel erg traag.

P3: Ja bij vrouwenvoetbal is het een beetje traag het is zo van een pass en een pass.

P5: Die bal gaat gewoon rustig.

P3: Het is niet echt actie actie net zoals je dat ziet bij mannen en dan kijk ik meestal een helftje of een deel en dan klik ik het alweer weg.

Niki: Houden jullie uitslagen bij over de competitie van de vrouwen?

P1: Nee. Nederland verliest toch altijd in de BeNe League.

(gelach)

P5: Jij houdt het wel bij.

(gelach)

P3: Zij weet dat allemaal.

(gelach)

Niki: Maar jullie volgen wel mannenvoetbal via sociale media?

P4: Ja, dat komt gewoon de hele tijd voorbij.

P2: Ja dat zie je overal.

P3: Dan lees je het gewoon en je ziet het ook overal.

(gelach)

P4: Dan heb je ook weer jongensvrienden en die zitten op Facebook en die zetten al die dingen op Facebook van tegen die en die heeft weer een filmpje dat ze gewonnen hebben of een filmpje van een gigantisch mooi doelpunt. Maar bij vrouwen (vragend) .. ? Zie je helemaal niks. Alleen af en toe dat er eentje naar Arsenal gaat, maar dat was het.

P3: Of dat er eentje een hele leuke actie maakt met een trucje ofzo..

P4: Ja, dat zien we wel is.

Maxime: Of wat je trainer in de whatsapp groep zet.

P4: Ja.

Maxime: Wat zet hij er bijvoorbeeld in?

P4: Ehhh, gewoon van vrouwenvoetbal, dan kopieert hij stukjes en dat zet hij er dan in. Maar niet over het Nederlands elftal.

P1: Nee, alleen over ons.

P4: Ja, over ons dan.

P1: Ja, onze uitslagen en zo. En ook van andere teams uit onze competitie.

Niki: Oh oke, ook over vrouwenvoetbalnieuws?

P1: Ja, daar komt het wel vandaan.

Niki: Oh oke, daar staan jullie op?

P1: Ja, soms.

(gelach)

P1: Ja, hallo, dat staat erbij hoor.

P5: Ja, dat klopt.

Niki: Lezen jullie wat jullie trainer post?

Gezamenlijk: Ja, ja.

Niki: Wedstrijdverslagen zijn dat?

P3: Ja.

Niki: Posten jullie zelf dingen over mannenvoetbal?

P3: Nee, dat doe ik niet.

P2: Ik doe wel eens delen. Als ik een filmpje op Facebook zie dan deel ik het wel, soms als het bizar goed is of zo. Maar voor de rest niet iets van nieuws van dit of dit is er gebeurd bij een wedstrijd. Het is eerder een filmpje wat je deelt.

(instemmend ja)

Niki: Volgen jullie sporters via sociale media?

P4: Dani Alves.

(gelach)

P4: Ja, via Instagram.

P5: Ik ook.

P2: Ja ik ook wel een aantal voetballers.

P3: Ja alleen de foto's dan, maar niet de Facebook van...

Niki: Van wie dan?

P3: Ronaldo, Gregory van der Wiel, dat soort dingen. Gewoon foto's dan, dat je kijkt. Maar dat is alleen voor de leukheid, dat is niet omdat ik geïnteresseerd ben in wat ze hebben gespeeld of zo.

Niki: Oke. Ik heb ook nog een foto.. ik wil heel graag weten wat jullie hiervan vinden. (deelt bijlage II uit)

Dit is Anouk Hoogendijk en een Amerikaanse voetbalster die dit hebben gedeeld via Instagram.

P3: Ja.

P2: Nou, dan wordt het helemaal niet serieus genomen.

P5: Ze heeft wel één mooie buik, zo plat zo.

P4: Echt sportlijven

P3: Ja.

P5: Ja he.

Niki: Die linker speelde dus bij Arsenal, maar die is alweer terug bij Ajax.

P4: Ja deze toch.

P3: Wat we hiervan vinden..

P4: Sexy.

Niki: Ja, als ze dat zelf posten.

P3: Nee ik vind dit niet kunnen.

P5: Nee.

P3: Dat is iets persoonlijks, ik vind dat niet kunnen ook al was het iemand anders. Het is lingerie. Kijk, bikini dat is nog zo van, maar lingerie. Dit is volgens mij lingerie toch? Of zie ik het verkeerd?

P4: Ja, Anouk heeft lingerie aan.

P3: Ja he, ja. Ik vind dat niet kunnen.

Maxime: En als het nou David Beckham of Cristiano Ronaldo was?

P4: Ja, dan vind ik het niet erg. (hard gelach)

P3: Ja dat vind ik ook niet erg.

P5: Daar denken jongens dan weer anders over of dat wel kan.

P3: Ja. Maar jongens worden daar meestal niet snel op aangekeken. Dit is gewoon sexy, maar als een meisje dit zomaar zou doen. Als ik dat opeens zomaar zou doen dan zou iedereen echt denken van waar is zij mee bezig.

P4: Ik denk dat wij vrouwen wel beoordeeld worden op ons uiterlijk. En bij mannen, zoals Messi, Messi is echt niet knap of zo, maar kan gewoon zo goed voetballen en krijgt zo veel aandacht.

P3: Maakt echt niet uit als hij er eentje in zijn onderbroek doet. Dan denkt iedereen van oh leuk, leuke achtergrond, hup (lacht).

Niki: Waarom is uiterlijk dan belangrijk?

P5: Als je lelijk bent, ja dan..

P4: Ik weet niet.. ik denk dat mannen.. als ze dit zien en ze kan ook nog is voetballen.. dan denken ze van ja, dat is leuk, dan vinden ze het wel leuk.

Maxime: Zou je het belangrijk vinden als je vriendje zo geïnteresseerd is? Dat hij zo'n foto..

P3: Nou, dat zou hij niet moeten flikken

(hard gelach)

P3: Als hij bijvoorbeeld dit op z'n achtergrond zou hebben..

Maxime: Nee, maar als hij bijvoorbeeld Anouk Hoogendijk zou volgen op Twitter of Instagram.

P3: Oh nee..

P2: Dan ontvolgen we haar (lacht)

(iedereen lacht mee)

P3: Dan zou ik eerst vragen waarom hij dat doet. Om welke reden (lacht).

Nee joh, ik weet het niet. Ik heb het nog niet meegemaakt, dus ik zou er niet over kunnen oordelen.

P2: Ik denk dat die jongens van tegenwoordig zich daar niet zo erg mee bezig houden.

P3: Nou, ik denk dat ze niet met vrouwenvoetbal bezig zijn, hele andere foto's.

P2: Ja, van andere mensen. Kim Kardashian. Niet speciaal vrouwen, van vrouwenvoetbal dan.

(stilte)

Maxime: Maar als dat zo is, waarom denken jullie dan dat die meiden dat soort foto's erop zetten?

P3: Ja, ze willen het laten zien.

P5: Ze willen een fotomodel zijn.

(gelach)

P2: Aandacht krijgen denk ik. Op zo'n manier dan aandacht krijgen. In plaats van voetbal, maar dan zo. En dan denken ze: zo ze kunnen ook nog voetballen.

P3: Ja dus we gaan maar kijken wat ze doet.

P2: Ja.

P3: Ja dat denk ik ook.

P4: Zij heeft wel echt een mooi lijf.

(zacht gelach)

P4: Ik ben wel jaloers.

Niki: Ik heb er nog eentje

(deelt bijlage III uit)

Het zijn allemaal voetbalsters. Ook foto's van hun Instagram.

P2: Bij haar neem je het toch wel iets serieuzer! Vind ik dan. Vind je niet?

Zij is gewoon stoer.

P3: Die kan niet (wijzend naar meest naakte foto) in ieder geval.

P1: Nee, die kan niet.

Maxime: Welke wijs je aan?

P3: Deze. Dat vind ik niet kunnen.

Maxime: Waar ze helemaal naakt is.

P3: Ja.

P2: De rest hoort bij haar en vind ik gewoon stoer.

P3: Soort van bikinibroekje, dat vind ik stoer.

P5: Dit doen die mannen ook, maar dan zien we het anders omdat ja..

P3: Dit vind ik wel stoer.

Niki: Wat vind je dan anders dan die vorige foto's?

P3: Zij doet het om het laten zien van...

P4: Ik heb spierballen!

P3: Ja, ik heb spierballen.

P5: Nou ik zie niks.

P4: Ja, ho, het gaat toch om het idee.

P3: Bijvoorbeeld zoals die.

P2: Zij wil wel gewoon soort van stoer overkomen en zij zoeken gewoon aandacht.

P3: Ja, dat denk ik ook. En zij doet het nog in een sportbeha en een sportbroekje. Of ja een sportdingetje achtig iets.

P5: Ik wil ook zo'n lijf man.

P3: Zo echt he. Bizar.

Niki: Wat zou het kunnen betekenen voor het vrouwenvoetbal als er zulke foto's worden gepost?

P2: Kijk dit zou ik wat serieuzer nemen, zou ik denken.

P3: Ja, ik ook. Ik zou denken wat voor trainingen krijgen hun?

(gelach)

Dat wil ik ook wel!

Maxime: Dus zij zou haar trainingsschema erbij moeten zetten en dan raken jullie allemaal geïnspireerd!

P2: (enthousiast) ja, dat zou echt wel zeker zo kunnen zijn.

P4: Nee dat doen jullie niet.

P3: Ja maar dat zou ik echt doen, als ik dit zou zien.

P2: Op Instagram heb je dat heel vaak dat je gewoon een meisje en een lichaam ziet en dan zie je wat je daarvoor moet doen soort van. Dus dat zou bij deze foto wel goed kunnen.

P3: Dan zou ik het inderdaad gaan bekijken wat ze daarvoor doet.

P5: Ja maar die ene naaktfoto die erbij zat...

P2: Ja dat is een beetje jammer.

P4: Ja die moet ze lekker privé laten.

P3: Ja.

Niki: Dat kan niet via Facebook of sociale media?

P4: Naaktfoto's gaat wel beetje ver.

P3: Ze bedekt het dan wel, maar dan alsnog het is nog steeds iets wat ik ook niet vind kunnen.

Niki: Wat zou dat betekenen als zij dat zou posten? Naaktfoto's?

P4: Dat ze trots op d'r lijf is.

P3: Ja, ze is blijkaar trots anders zou je het niet zomaar doen.

P4: Het interesseert d'r niet zoveel.

P3: Nee ik zou niet weten wat zij bedacht toen ze dit zette op internet.

(gelach)

Ik zou het echt niet weten.

(stilte)

Niki: Ik heb er nog één. Dit zijn er twee trouwens. Dit is diezelfde vrouw van net. (deelt bijlage IV en V uit). Dit deelden ze ook via Instagram.

P2: Is dat dezelfde vrouw (over bijlage V)? What did she do with her hair? Wow!

P5: Wat heeft dit te betekenen?

P4: Is dit een Amerikaanse voetbalster?

P3: Ik vind dit echt tof (over bijlage V). Ze kijkt wel een beetje lelijk. Maar ik vind het wel tof.

P2: Ik vind het wel cool hoor. Echt een typisch vrouwenvoetbal vrouw.

P4: Het is wel een pot denk ik.

P5: En die tattoos.

P3: Ja dat denk ik ook.

P2: Ja dat sowieso maar..

P3: Ja ik vind dit tof.

P2: Ja zij heeft wel wat. Zij straalt wel voetbal uit vind ik.

P3: Als je dat andere meisje zag dan denk je ze staat gewoon als een model of zo.
 Niki: En wat vinden jullie van die andere foto's met die zoenende vrouwen?
 P3: Normaal.
 P5: Normaal.
 P3: Dat is tegenwoordig heel normaal (lacht).
 P2: Hoeveel lesbisch hebben we in het team?
 P4: 3 lesbisch.
 P5: Wie is 3?
 P3: Veel. Dus het is niet raar om te zien dit.
 (geroezemoes)
 P3: Twee waarvan we het weten.
 (hard gelach)
 P3: Over een paar jaar is de andere helft ook uit de kast.
 Niki: Hebben ze ook een relatie samen?
 Gezamenlijk: Nee, nee.
 P3: Het zijn een beetje van die jongensachtige meisjes en ze vallen allebei op meisjes meisjes. Voor zover ik weet.
 (lacht)
 Niki: Wat vinden jullie daarvan?
 P3: Normaal.
 P5: Normaal.
 P3: Ik ga echt niet anders met hun om dan..
 P5: Het is zo, je kan er niets aan doen toch.
 P3: Ik vind het wel leuk.
 P2: Is toch grappig. Ik vind het wel lachen als ze soms.... (lacht)
 P4: Ja, we dollen wel met ze, dat is wel waar. We lopen altijd grapjes te maken over ze.
 P3: Maar zij schamen zich er ook niet voor. Ze weten ook gewoon dat wij het weten.
 P2: We accepteren het.
 P3: Ja, het is niet.. wij kijken er echt niet anders naar en we gaan ook niet als we aan het omkleden zijn, denken van zij mogen echt niet kijken.
 (gelach)
 P3: Ja, zo zie ik het hoor.
 P4: Ja, mensen vragen het ook wel is. Zitten er geen lesbisch en gaan jullie dan douchen?
 P3: Ja, "vind je dat dan niet raar?". Ja, wij niet.
 Niki: Het is wel waar het vrouwenvoetbal een beetje om bekend staat toch?
 P3: Om lesbische vrouwen?
 P4: Vroeger, zei me vader, de vrouwen die op voetbal zaten die waren gewoon allemaal pot.
 P2: Maar mijn moeder niet hoor.
 P4: Uitzonderingen zijn er he.. (lacht)
 Niki: Oke... we zijn bijna aan het einde gekomen.. wil jij nog iets vragen..
 Maxime: Nou, ik ben wel benieuwd. De KNVB doet best wel veel met sociale media, of jullie daar ooit wel iets van zien. En of jullie ook denken of het helpt. Want al die oude kranten daar kan je natuurlijk niet zomaar een berichtje posten, maar op internet kan je alles knallen wat je wil. Dus als jij vindt, er moet meer vrouwenvoetbal op het internet, dan kan je dat doen. Zo'n site die jij dan volgt (naar P1), vrouwenvoetbalnieuws, is best wel nieuw he en daar gaan dan heel veel mensen op kijken.

P1: Ik volg het niet echt hoor. Af en toe zie ik wat. Van de zaal zetten ze wel is wat erop en daar sta ik soms ook op met een foto of zo.

P3: Jij wel, toen ze nog goed keepste.
(gelach)

P3: (lacht) Grapje.

P1: Ik verwacht jullie wel aanstaande vrijdag in Amsterdam. Halve finale KNVB-beker.

P2: Nee, ik ben er niet (lacht). Het is ver.

Maxime: Maar zouden er dingen zijn die jullie leuk vinden als het op sociale media staat over vrouwenvoetbal?

P2: Het zou me niet veel meer doen dan dat het me nu doet eigenlijk.

P4: Ja ik weet niet.

P3: Kijk als het opeens heel veel zou komen, dan zou ik het wel leuk vinden om het te gaan lezen en wat er allemaal gebeurd. Maar als het nu zo af en toe is dan denk ik van ja... Dan tik het ook eigenlijk niet aan, als ik het nu zie. Als het vaker zou voorkomen net als mannenvoetbal dan zou ik het wel leuk vinden om te gaan lezen. En als het ook vaak op tv komt.

P4: Dan wordt het gewoon steeds leuker.

P3: Ja, dan denk ik ook dat steeds meer mensen gaan denken van inderdaad er moet meer vrouwenvoetbal op tv komen.

P4: Vrouwen kunnen ook gewoon echt voetballen.

P5: Maar ook misschien dat je er later gewoon geld mee kan verdienen. Want net als wat u zei, u speelde ook bij Heerenveen en u moest stoppen, omdat u ging studeren, omdat u geen geld kon verdienen.. Ja..

Maxime: Zeg maar 'je' hoor.
(gelach)

Maxime: Ik ben niet zo heel oud.
(gelach)

P5: Dat is wel jammer dan.

P3: Ja.
(stilte)

P3: Ik zou er ook wel geld mee willen verdienen.

Niki: Moet vrouwenvoetbal voor jullie eerst op tv komen of moet het eerst op sociale media terecht komen? Wat helpt het beste?

P3: Ik denk eerst op sociale media. Ik denk dat dan pas mensen meer gaan denken van als het ook op tv komt dat ze het dan ook eerder gaan kijken. Dat denk ik. Want meer mensen zitten achter sociale media dan dat ze tv kijken, dus dan zien ze dat eerder dan als het op tv is.

Maxime: Als het op tv is dan kan je het misschien een keer missen, maar als het op sociale media is, facebook is...

P3: Dan zie je het altijd wel voorbij komen.

P2: Dan wordt het toch altijd wel gedeeld en zo.

P1: Op sociale media verspreidt het zich veel sneller dan op tv.

P3: Ja, dan is het misschien op één net of zo.

P1: Ja, dan zie je het als je echt gaat zappen. Terwijl je als je op sociale media ziet van dat en dat net en zo en zo laat dan is het voetbal, dan ga je er eerder denken van "oh ik ga er even naar kijken.

P4: Ja, je bent er dan eerder in geïnteresseerd.
(stilte)

Niki: Zouden jullie het ook gaan delen als jullie het zouden lezen? En zouden jullie het ook echt gaan lezen als het erop stond?

P3: Als het vaker zou komen wel. Ja.

Maxime: En wat zou dan de meeste aandacht trekken? Tweets, filmpjes, nieuwsberichtjes, uitslagen?

P3: Ik denk ook filmpjes.

P2: Ja, filmpjes.

P4: Ja, en als ze weer met het EK mee gaan doen.

P2: Ja, als ze daar weer wat meer promotie over maken.

Niki: Wat voor filmpjes dan?

P3: Een vreselijk mooie goal.

P4: Trucjes.

P3: Of een goede aanval of zo. Want dat kijk ik nu ook van mannen en dat vind ik ook leuk om te zien. Maar als ik een uitslag zie dan denk ik van, ja...

P4: Of als ze je trucjes leren. Dat ze van die tutorial, zo heet het? Dan gaan ze van die trucjes voor doen en dan kan je het zelf een beetje kijken...

P3: Kan je het zelf gaan na doen, ja. Dat is ook wel leuk om te zien ja.

Niki: En dat zou je wel graag van een vrouw willen zien?

P4: Ja.

P3: Ja.

P2: Ja, want die zijn toch anders in hun behendigheid. Of hoe zeg je dat (lacht).
(gelach)

Niki: Van een man zou je het niet graag willen zien?

P2: Ja dat ook wel hoor!
(gelach)

P4: Maar het is leuker om het van een meisje te zien.

P3: Ja, dat is echt tof om te zien. Van mannen ben je het wel gewend dan zie je altijd wel iets, maar van een vrouw zie je niet vaak een filmpje van dat ze een één of andere gekke truc doet.

P4: En als je het ziet dan zie je allemaal reacties eronder van “zooo!” en “wauw!”.

Niki: Misschien moeten jullie een keer wat posten dan...?

P3: Nou als ik dat doe dan is het echt een grappig filmpje, in plaats van dat het goed is.
(gelach)

Maxime: Nou ja, ik zag net bij meisjes B of C dat een meisje een panna gaf en toen schreeuwde ze naar de dug out van heb je hem gefilmd? Dus ook hier op de club wordt er wel is een panna gezet.

P4: We hebben wel een paar trukendozen bij ons in het team zitten.

P3: Ja, vreselijk (lacht).

P4: Nee, het is wel mooi om te zien.

P2: Nee dan word ik helemaal vernederd.
(gelach)

P3: Ja ik ook. Daarom moet het ook echt niet gefilmd worden, want dan zien ze bij mij die panna of iets en dan...

P4: Ja, je hebt wel trucjes.

P3: Ja, echt he. Mij zie je dat niet doen hoor.

P4: We zouden wel een keer een wedstrijd op kunnen nemen dat zou wel leuk zijn.

P5: Dan zie je ook hoe bizar slecht dat gaat.

P4: Ja, oké.

P2: Op dit moment wel ja.

(gelach)

Niki: Verwachten jullie dat er in de toekomst meer aandacht komt voor vrouwenvoetbal?

P5: Ja.

P4: Ik denk het wel.

P2: Ja, maar niet op korte termijn.

P3: Dat duurt echt nog wel een tijdje.

P2: Laten we zeggen, misschien overdreven, maar over tien jaar of zo dat het dan echt gewoon normaal is dat het ook op sociale media komt. Maar ik denk niet dat het op korte termijn opeens..

P3: Binnen één jaar is dat nog steeds niet zo. Je hebt nu de laatste tijd wel gehoord dat er veel meer meisjes op voetbal gaan, maar ja dat is ook het enige waar het over gaat nu. Het is niet zo dat het ineens binnen een jaar of twee overal Nederlands elftal en dit en dit en Ajax...

Niki: En als ze nu winnen deze zomer?

P2: Ja dan is het ff leuk.

P3: Misschien een maandje hoor je daarvan en dan is het ook weer over.

P1: Het enige wat ik heb gehoord is dat ze geen kans maken.

P2: Nee, ik denk ook niet dat ze gaan winnen.

Maxime: En wisten jullie ook dat er een EK komt in Nederland over tweeënhalf jaar.

P4: Ja in 2017. Toch?

P3: Nee dat wist ik niet.

P5: Ik ook niet.

P4: Dat lijkt me wel heel gaaf om mee te maken. Om te kijken.

P2: Ja dat lijkt me ook wel heel leuk ja.

P5: Ja het is toch in Nederland en niet ergens anders.

P4: Ja en gewoon dat er allemaal vrouwen, allemaal vrouwen zijn die goed kunnen voetballen.

P3: Ja.

P1: Maar ja, ook een keer was ik in het ADO stadion en toen waren er denk ik 500 mensen en ja als je dan een keer naar een wedstrijd van mannen gaat dan zit het hele stadion vol.

P4: Feyenoord, volle kuip.

P1: Ja, dat is toch anders.

(stilte)

Niki: Oke, willen jullie nog iets kwijt over het vrouwenvoetbal?

P4: Het is harstikke leuk.

P3: Ja, als je een leuk team hebt.

P4: Ik ben blij dat ik het doe, voetbal. Ik heb er geen spijt van.

P3: Nee, als je allemaal meiden in het team hebt die er gewoon voor gaan en die naar de zaterdag verlangen en gewoon willen winnen dan heb je gewoon een harstikke leuk team en dan heb je het ook gewoon naar je zin.

P2: Me too.

Niki: Ik geloof dat dit het einde is meiden. Harstikke bedankt dat jullie hebben mee gedaan. Wat vonden jullie ervan?

P3: Leuk.

P2: Leuk hoor.

P5: Leuk om erover te praten. Dat doen we toch niet zo vaak.

P4: Goede stellingen.

P3: Goede vragen inderdaad.

Niki: Kan je er toch een keer over nadenken wat je aan het doen bent.

P3: Ja inderdaad.

P4: Nu ga ik kijken hoor, op het internet.

Maxime: Toch ook die namen onthouden he, Anouk Hoogendijk.

(gelach)

Niki: Oke dan heb ik nog een belangrijke mededeling (uitleg toestemmingformulieren)...

Transscript focusgroep 2

Participant 1 (P1) = Evelien

Participant 2 (P2) = Rosanne

Participant 3 (P3) = Anja

Participant 4 (P4) = Doortje

Participant 5 (P5) = Manouk

Niki: Ik zal me even kort voorstellen. Ik ben Niki, ik ben 22 jaar. Ik voetbal bij SVS al denk ik 5 of 6 jaar in dames 4 zit ik. En ik studeer aan de Erasmus Universiteit en daar doe ik de opleiding Media en Journalistiek en deze zomer ga ik afstuderen en daarom doe ik dit onderzoek naar vrouwenvoetbal. Waar dit onderzoek over gaat is dat ik jullie vragen wil stellen over wat jullie ervaringen zijn, wat jullie vinden van het vrouwenvoetbal en daarnaast heb ik ook wat vragen over jullie gebruik van sociale media. Het spreekt allemaal voor zich. Het zijn allemaal makkelijk te beantwoorden vragen. Zeg vooral wat je denkt, voel je vrij om dingen te zeggen of vragen te stellen als je die hebt. Jullie zijn allemaal anoniem. Ehhh, zouden jullie jezelf even kort willen voorstellen? Kort je naam, je leeftijd...

P5: Maar dit is anoniem?

(gelach)

Niki: Ja maar dat maakt niet uit, ik wil wel even weten wat jullie naam is.

P1: Moet achternaam ook?

Niki: Nee dat hoeft niet, wat je zelf wilt. Gewoon even je naam, je leeftijd en wat voor opleiding en niveau je doet op school.

P1: Nou, ik ben Evelien. Ik ben 15 jaar en ik zit op het Roncalli mavo en ik doe VMBO-t.

Niki: Oke.

P2: Ik ben Rosanne. Ik ben 15 jaar en ik zit op het Comenius College en ik doe ook MAVO.

Niki: Oke.

P3: (lacht) Ik ben Anja en ik ben 15 jaar. En ik doe ook MAVO.

P4: Ik ben Doortje. Ik ben 18 jaar en ik zit op Albeda sport en bewegen.

Niki: Oke, dankjewel.

P5: Ik ben Manouk, 16 jaar en ik zit op Thorbecke.

Niki: Oke. Wat voor voetbalteam zijn jullie? Volgens mij MB1?

P3: Ja.

Niki: En hoe kennen jullie elkaar?

Gezamenlijk: Voetbal.

Niki: En zien jullie elkaar buiten de club om?

P5: Nee.

P4: Ik zie haar sowieso nooit.

Niki: Jullie zien elkaar niet buiten de club om?

P5: Alleen maar haar (wijzend naar P5), haar niet (wijzend naar P3). Hun niet bedoel ik.

Niki: Hoelang zitten jullie op voetbal?

P3: Drie jaar nu.

P1: Ik vijf volgens mij.

P4: Dertien.

P2: Dit is mijn tweede seizoen.

Niki: Allemaal bij SVS al die tijd?

P5: Twaalf jaar.

P3: Ja. Oh nee, ik zat heel even nog bij een andere club. En toen dacht ik.. Ja, echt maar twee of drie maanden of zo. Toen ben ik weggegaan.

P4: Welke?

P3: Blijdorp.

P4: Heb je bij Blijdorp gezeten?

(gelach)

Niki: Waarom hebben jullie voor voetbal gekozen?

P5: Omdat ik van hockey rugpijn krijg.

(gelach)

P5: Ja, ik ben gewoon serieus hoor.

P4: Ik door m'n broers. Allebei die voetballen.

P3: Het is gewoon leuk. Dit is leuker dan alle andere sporten vind ik, want hockey en zo en tennis, nee.

Niki: Wat vind je er zo leuk aan dan?

P3: Ik vind gewoon m'n rust.

(gelach)

P3: Ja, je kan lachen maar..

Niki: Hoezo de sport voetbal dan? Wat spreekt jullie daar zo in aan?

P1: Ja ik weet niet, dan ben ik gewoon mezelf. Dat past gewoon echt bij mij.

P3: Ja het is echt serieus.

(gelach)

Niki: Ja, het zijn goede antwoorden toch?

P4: Ja, je kan gewoon je rust erin vinden toch? Of niet?

P5: Zo vergeet je al je problemen.

P4: Als je gaat hockeyen denk je van fuck hey, weet je.

P1: Als ik ga hockeyen moet je oppassen. Ik ga alleen maar haken en...

P3: Maar dat is ook iets wat we denk ik allemaal niet kunnen en dan vind je het automatisch al niet meer leuk.

(gelach)

Niki: Zijn er ook misschien dingen die jullie niet leuk vinden aan de sport?

P4: Conditie, conditie.

P3: Partijdige scheids.

P1: Ja, daar kan ik ook niet tegen.

P3: Dan krijg ik hoofdpijn.

P4: Geeft je hoofdpijn? Headache, headache!

(gelach)

Niki: Welke sporter is jullie idool?

P5: (hard) Pelle!

P3: Neymar

P2: Di Maria

P1: Messi
P4: No comment gewoon.
Niki: Oke, oke. En hoezo die spelers?
P5: Hij is lekker.
P3: Hij is mooi.
(gelach)
Niki: Ja? Niet omdat ze goed zijn?
P3: Ja, hij is ook goed. Ja, ik weet niet. Gewoon allemaal. Gewoon heel dat plaatje.
P4: Ja, het complete plaatje.
(gelach)
P1: Ja, hij is echt heel lelijk.
P5: Wie?
P3: Di Maria.
Niki: Zijn er misschien ook vrouwelijke sporthelden die jullie leuk vinden?
P5: Solo! Solo! Hope Solo.
P3: Ik weet wel iemand, maar ik weet alleen die naam niet, want dat is heel moeilijk.
Maar die speelt bij PSG.
P5: Mevrouw Hope Solo.
Niki: Een vrouwelijke?
P3: Ja, een vrouwelijke.
P4: Zeker die ene met dat een beetje Brunette haar.
P3: Ja.
P4: Ik weet wel wie het is, maar ik weet de naam niet.
P1: Ik weet dat allemaal niet.
P5: Hope Solo. Dat is die keeper.
P3: Nee, het is geen keeper.
P5: Nee, maar het is gewoon een keeper.
P3: Oke, oke!
(ik check of het geluid opneemt)
P3: Straks neemt hij de hele tijd niet op.
Niki: Ik heb hier een afbeelding voor jullie. Daar zullen jullie misschien wel wat mensen van herkennen.
(deelt uit)
P1: Nee.
Niki: Herkennen jullie niemand?
P4: Kijk Daphne Koster daar zo.
P1: Dit is Davy Klaassen volgens mij.
Niki: Ja, die kennen we. Maar ik bedoel de vrouwen die erop staan.
P3: Deze ken ik wel (wijzend naar Anouk Hoogendijk), maar ik weet de naam niet.
P4: Dat is Daphne Koster. Dat is de enige die ik ken. Dat is die aanvoerder.
P3: Voor de rest ken ik niemand.
P5: Nee man, deze ken ik echt niet.
(veel rumoer)
Niki: Ken jij nog iemand (naar P2)? Rosanne?
(P2 schudt nee)
P1: Ik kijk wel is gewoon de samenvattingen op Facebook van de vrouwen, maar ik weet al die namen niet.
P4: Dat is die van 17 he?
Niki: Ja, zij is nog erg jong inderdaad.
P4: Ik weet een paar dingen, maar ik zeg je eerlijk ik ken geen namen.

Niki: Hoe weet je dat?

P4: Weet ik niet. Zij zitten bij Jong ADO en zo. Zij zitten bij ons in de competitie. Het zijn talenten teams toch. Krijg je ook wel is namen en leeftijden en zo te horen.
(veel rumoer op de achtergrond, andere gesprekken)

Niki: Oke. En wat vinden jullie ervan. Zouden jullie bij Ajax of het Nederlands elftal willen spelen?

(hard gelach en geschreeuw)

P5: Natuurlijk wel Ajax man!

P3 Dat is het prof niveau!

P5: (hard schreeuwend) Als je gewoon omhoog wil gaan, moet je ook bij Ajax gaan spelen!

P3: Ja, als je moet kiezen tussen SVS en Ajax? Dan zou ik niet hier blijven, dan zou ik allang weg zijn.

P5: Ja, daarom!

P4: Denk je dat je prof ben, ja SVS ja eh...
(veel rumoer)

P4: Wie zegt dat het Amsterdammers zijn?

P1: Ajax is toch Amsterdam?

Niki: Een professionele vrouwelijke voetbalclub? Wat zouden jullie daarvan vinden?

P3: Ja, dat zou ik echt willen.

P1: Vroeger is dat wel een hele grote droom geweest, maar ik heb dat wel uit mijn hoofd gezet.

P3: Bij mij.. ja..

Niki: Hoe komt dat? Vanwege je blessure dan?

P1: Ja.

P4: Maar ff serieus als je kijken. Onze dames 1 speelt nu eerste klasse en we hebben kans op de hoofdklasse. Als jullie over drie vier jaar bij ons komen, spelen we hoofdklasse en dan speel je nog steeds echt hoog he. Dan speel je al bijna het randje.

P3: Maar je speelt nog niet, ja...

P4: Maakt niet uit. Daarna is de top en daarna is het eredivisie. Dan ben je er al, dat is het hoogste.

Niki: Maar volgen jullie het Nederlands vrouwenteam? Of Ajax? Of de Nederlandse vrouwencompetitie?

(rumoer)

P1: Zoals ik al zei, ik kijk af en toe een wedstrijd, zoals die samenvattingen op facebook. Dat zie ik dan voorbij komen. Verder niet.

Niki: Hoe heb je dat dan gezien?

P1: Dat kwam ik een keer tegen.

Niki: Heb je die pagina geliket?

P1: Ja, de Oranje vrouwen.

Niki: Jullie zijn niet op de hoogte van het vrouwenvoetbal?

P3: Nee.

P4: Ja, ze zijn...

P1: Ja, ze zijn wel goed volgens mij.

P4: Een wedstrijd van het EK of WK hebben ze verloren.

P5: Ja dat was vorig jaar nog.

P4: Nee, dat is een paar weken terug.

P5: Nee, 2014 hebben ze ook paar wedstrijden gespeeld. (hard) Ik heb zelf gekeken man!

P3: Ja, dat zei de buurman tegen mij!

P5: Ik heb het zelf gekeken en ben naar een paar wedstrijden van hun geweest!

P4: Ik ga nu op Instagram voor je kijken.

P5: Instagram ja? (engels uitgesproken)

P4: Instagram!

P5: Instakilo! (lacht)

Niki: Hoe komen jullie dan dingen te weten over het mannenvoetbal?

P3: Nou gewoon tv en zo.

P5: Ja, dat is meer op tv.

P1: Zondagavond, zeven uur de samenvatting.

Niki: Oke.

P3: Ik kijk niet altijd eigenlijk.
(stilte)

Niki: En vrouwenvoetbal?

P3: Nee, dat... nee.

P1: Als het net zoals mannenvoetbal op tv zou komen dan zou ik wel kijken.

P3: Als ik echt voor de tv zit en ik zie het opeens dan zou ik wel blijven kijken. Maar niet dat ik er opeens tijd voor vrij ga maken of zo.

P1: Op het WK had je ook van die vrouwenteams.

Niki: Hoezo niet?

P3: Ja, omdat. Ja, een goede vraag...

P1: Ik zou het wel willen zien, maar ik weet niet waar ik moet zoeken. Dat is het probleem.

P3: (lacht) Ja dat heb ik ook altijd. Echt struggles.

P1: Ja, dat is het probleem. Ik zou het echt wel graag willen kijken, maar ik weet niet waar ik zou moeten zoeken.

Niki: Wat zou je daarbij kunnen helpen?

P5: Eurosport komt het toch?

P1: Googlen misschien, ik weet niet.

P4: Op Eurosport komt het wel.

Niki: Zijn jullie op de hoogte van het EK en WK van de vrouwen?

P4: Ze liggen eruit.

P3: Beetje.

P1: Ze waren wel goed bezig volgens mij.

P3: (lacht) Alleen dat weet je.

P1: Ja, dat was een tijdje terug.

P4: Het is vaag, het is vaag.

P1: Ja, het is vaag, ja.

P4: Je hoort er niet veel over.

P3: Het is nog niet echt bekend. Ja wel bekend, maar niet net zoals mannenvoetbal.

P1: Maar als je ook bijvoorbeeld naar die samenvattingen kijkt dan zie je zeg maar zo'n stadion en dat is gewoon vrijwel leeg en bij mannen is het echt vol.

P5: Het was gewoon vol hoor.

Niki: Wat is volgens jullie dan het grote verschil tussen mannen- en vrouwenvoetbal?

P3: Mannenvoetbal is heel erg bekend in Nederland en vrouwenvoetbal eigenlijk haast niet.

P4: Maar dat komt, omdat ze denken dat vrouwen niet kunnen voetballen. Dus ze kunnen er geen geld mee verdienen en dan zenden ze het ook niet uit, omdat niemand er naar gaat kijken.

P5: Ik kijk gewoon hoor.

P4: Over geile mannen ook (lacht).

(gelach)

P5: Dat zei ik niet he!

P3: Faka.

P5: Dat was Doortje!

P1: Het wordt opgenomen he.

P4: Maakt niet uit.

Niki: (naar P5) Kijk jij ook naar vrouwenvoetbal?

P5: Ja, als ik het zie op Eurosport. Daar komt het wel vaak, maar ze voetballen zo raar.

P4: Het is minder hard, het is echt soft. Wel beter voetbal, ik zeg je eerlijk. Er zit veel meer voetbal in.

Niki: Dan bij mannen?

P4: Ja, bij vrouwenvoetbal zie je niet zoals bij Suarez dat ze op de grond gaan liggen of als ze weet ik veel allemaal van die domme dingen doen. Bij vrouwenvoetbal is het voetbal en geen circus.

P3: Nou, nou, nou...

P4: Ja, oke, bij ons. Wanneer je hoger gaat voetballen, dan ga je zien dat vrouwenvoetbal veel meer op voetbal lijkt, omdat er dan minder vals gespeeld wordt en alle tering zooi eromheen. Ohh, (lacht) om het maar even zo te zeggen. En bij mannenvoetbal zie je gewoon dat mensen op de grond liggen en ze gaan bijten. Dat zal je bij vrouwenvoetbal niet zien.

Niki: En hoe zou je dan een typische vrouwelijke voetballer kunnen omschrijven?

P3: Sommige kunnen best wel ruw zijn hoor. Maar het is niet echt gelijk van hé, ik wil ruzie met je of zo.

Niki: Maar als je het vergelijkt met een typische mannelijke voetballer?

P3: Die gaan schoppen en zo.

P4: Wat wel zo is, met vrouwenvoetbal stel je krijgt een schop van iemand, drie jaar later, ze ziet jou, ze denkt: Hé, jij bent degene die mij geschopt had, ik ga jou aanpakken.

P3: Ja, ze vergeten het niet.

P4: Bij mannenvoetbal is het zo, na de wedstrijd gaan ze bier lopen zuipen en zo, is het gewoon klaar. Bij vrouwenvoetbal blijft het langer hangen, zeg maar. Dus dat zijn wel echt vrouwen.

P3: Dat zijn wel echt vrouwen dingen, want dat is ook gewoon met andere dingen zo.

Niki: Dus ze zijn meer bitchy-achtig?

P3: Ja, ja.

P4: Ja, soms wel.

Niki: Op het veld, dat zie je ook? Dat is dus volgens jullie het grootste verschil?

P3: Ja, dat vind ik wel.

Niki: Oke, en wat voor media gebruiken jullie?

P4: Alles denk ik.

Niki: Alles?

P4: Alleen geen Tinder en die gekke dingen.

P5: Ik gebruik alles hoor.

Niki: Welke gebruiken jullie het meest?

Gezamenlijk: Facebook, Instagram.

P5: Nee, Whatsapp. Dat is toch ook social media?

Gezamenlijk: Ja, ja.

Niki: En qua media zeg maar, dan bedoel ik telefoons, televisie, krant?

P4: Sowieso telefoon, wij lopen altijd met telefoons in de hand. Je ziet mensen gewoon zo lopen op straat (doet voor hoe iemand met een mobiel loopt).

P1: Ik zie amper tv.

Niki: Oke, geen tv.

P1: Bijna niet.

Niki: En jij Rosanne? Wat gebruik jij het meest?

P2: Telefoon.

Niki: Ook telefoon.

(stilte)

Niki: Oke. En waar gebruiken jullie je telefoon voor?

P4: Alles, echt echt.

P5: Dingen op te kijken.

P4: Ik denk dat als je bij sommige mensen hun telefoon zal afpakken dat ze helemaal compleet in een downworld terecht komen of zo.

P5: Om mensen te bereiken, want dan kan je iemand bellen van waar ben je?

P3: Wat ik wel vind, de jongeren van deze tijd zijn echt verslaafd aan hun telefoon.

P5: Ja, jij toch ook?

P3: Ja, dat maar ik zeg gewoon jongeren van deze tijd, dus ik bedoel ook mezelf. Hé ff dimmen nou, nu vind ik het echt te ver gaan (lacht).

P1: Als ze beginnen over mijn telefoon, ik word gelijk boos.

Niki: (probeert er tussen te komen) Kijken jullie naar voetbal op televisie?

P4: Ja wel, soms.

P5: Ja, Champions League en zo.

P3: Ja, soms.

P5: Champions League, wel. Dat kijk ik wel. En het WK en zo. Op je mobiel is te klein toch.

Niki: Wat vinden jullie ervan als er vrouwenvoetbal op televisie is?

P3: Ja, dat vind ik wel tof.

P1: Ja, dat vind ik ook wel tof.

P3: Dan kan je het ook veel makkelijker vinden en dan is het gelijk leuker om naar te kijken. Dan hoeft je niet helemaal te zoeken en meestal vind ik het ook niet. Dan kan ik het ook niet kijken.

Niki: Ik heb een stelling voor jullie: vrouwenvoetbal krijgt genoeg aandacht in de media.

Gezamenlijk: Nee, onjuist.

P4: Nee, totaal niet.

P1: Nee, daar ben ik het niet mee eens.

Niki: Kan je vertellen waarom je het er niet mee eens bent?

P1: Nou, als ik het niet kan vinden op tv dan vind ik het al niet genoeg. Ze zenden het wel is op Eurosport, maar dat wist ik echt niet.

P3: Bij mannenvoetbal hoeft je alleen maar op 1 te klikken en je ziet al gelijk precies waar het is en bij vrouwen niet. En wat zij zei over het ene stadion zit bij mannen helemaal vol, maar bij vrouwen niet.

Niki: En wat vinden jullie daarvan?

P3: Ja, dat vind ik jammer.

P4: Het gaat waarschijnlijk meer om het geld. Waar ze geen geld mee kunnen verdienen, daar doen ze niks mee. Terwijl als ze bij het mannenvoetbal minder geld in zouden gooien en bij het vrouwenvoetbal erbij zouden doen. Dat je een verdeling kan krijgen dat vrouwen net zo hoog kunnen staan als de mannen. Bijvoorbeeld als je gaat kijken dat sommige mannen niet kunnen voetballen en dat vrouwen dan veel beter

kunnen zijn. Dat kan je net zo goed fifty fifty hebben of 60 om 40. Dat maakt helemaal niets uit. Als het maar iets meer wordt, in plaats van alles naar de mannen en niks naar de vrouwen. Omdat vrouwen in principe ook beter kunnen zijn dan mannen.

Niki: En wat vind je er dan van dat het zo weinig in de media is?

P4: Ik vind het een beetje achterstelling eerlijk gezegd.

P3: Ja, vind ik ook. Daar ben ik het mee eens.

P4: Het is een achtergestelde groep, vrouwen, in principe. Dus ja. Ik vind dat, dat niet hoort te zijn.

P3: Ik vind ook dat er best wel voor de vrouwen mag worden opgekomen.

P1: Het is een beetje zoals vroeger, dat mannen worden voorgetrokken dan de vrouwen.

P5: Want hockeymannen zie je ook op tv.

P1: Vrouwen ook.

P5: Ja, maar hockey is eigenlijk iets meer vrouwen sport.

P4: Maar dat is bedoeling ook, denk ik.

P5: Maar waarom zien we mannenhockey dan wel op tv en vrouwen dan niet?

P1: Ja, daar heb je eigenlijk wel gelijk in.

P4: Je ziet in principe ook altijd mannensport op tv in plaats van vrouwen.

P5: Hier, paardrijden ook voor mannen, zie je ook.

P1: Dat zit wel gemengd he.

P5: Nee, paardrijden is gewoon voor vrouwen.

P1: Ja, maar daar zitten mannen en vrouwen in zeg maar.

P4: Hier op SVS zou dat ook kunnen zijn als je bijvoorbeeld bij een vriendenteam mannen en vrouwen tegelijk ziet voetballen. Dat zou het ook kunnen zijn.

Niki: Zouden mannen- en vrouwenvoetbal gemengd kunnen worden?

P4: Ik vind van wel.

P3: Ik vind het ook, daar worden vrouwen veel sterker van.

P5: Alleen andere kleedkamers.

P4: Dat is bij korfbal ook niet.

P1: Bij korfbal heb je ook verschillende.

P4: Ja weet ik veel, maar bij korfbal is het ook gewoon gemengd.

Niki: Maar hoezo zou het wel kunnen dan?

P4: Er is geen verschil.

P1: Dan kunnen vrouwen laten zien dat ze ook goed kunnen voetballen.

P4: Dat niet zo zeer. Het gaat er gewoon om als een vrouw bijvoorbeeld beter is dan een man. Waarom zou je dan die man laten voetballen? Omdat het een man is? Terwijl die misschien geen bal kan raken, als het gewoon een pietertje is je weet niet. (lacht). Kan je net zo goed die vrouw laten voetballen op die positie. (stilte)

Niki: Oke. Ik heb nog een stelling voor jullie: Als vrouwenvoetbal aandacht krijgt dan is de inhoud vaak seksistisch.

P4: Hoe?

P3: Ik weet niet. (stilte)

Niki: Als het vrouwenvoetbal aandacht krijgt dan is de inhoud vaak seksistisch, bijvoorbeeld dat er bijvoorbeeld wordt benadrukt van het is een hele mooie vrouw, terwijl ze voetbalt, of ze ziet er mooi uit.. Dat er meer op uiterlijke kenmerken wordt gericht dan dat ze bijvoorbeeld zeggen dat ze heel goed is.

P3: Ik denk dat vrouwen er anders op reageren dan mannen. Snap je?

Niki: Nee, ik snap niet wat je bedoeld.

P3: Oke, nou kijk. Stel ik zie Robin van Persie, dan zeg ik, ik vind bijvoorbeeld. Oke, dit is een heel slecht voorbeeld.

P1: Neem maar Neymar.

P3: Ehhhm, nou vind ik het moeilijk om uit te leggen.

Niki: Oke, wie kan haar helpen?

P5: Ik snap niet wat ze bedoeld.

P3: Nou kijk, mannen reageren heel anders op vrouwenvoetbal dan vrouwen.

P5: Ja, omdat ik zelf een vrouw ben.

P3: Nee, mannen zeggen over vrouwenvoetbal. Hé dat is echt een mooie vrouw en vrouwen zeggen ja over mannen ze zijn wel sterk. Als ik een vrouw zou zien voetballen dan zou ik niet zeggen: zo jij bent mooi.

P4: Je bedoelt gewoon te zeggen dat een man bijvoorbeeld eerder seksistische gedachtes erachter hebben en een vrouw zou dat niet hebben. Die zou denken oh, een mooie man. Maar een man zou meer denken, met verdere gedachtes.

P5: Zo denken wij toch ook bij een man, lekkere voetballers.

P4: Nee, jij.

P3: Ze moeten mooi zijn he, anders niet.

Nee maar ik ga niet verder denken.

P4: Wat zij wil zeggen is dat een man meer bedoelingen heeft achter het zien van een vrouw.

P5: Wij zeiden net ook waarom vind je dat hij goed is? Omdat hij mooi is.

P4: Dat zei jij.

P5: Nee iedereen zei eerst mooi en daarna pas ook omdat hij goed is.

Niki: Ja, ja dat is waar.

P5: Dus dan, dan doe wij hetzelfde alleen dan bij een man. En hun doen het bij vrouwen.

P3: Maar dat zeg ik ook.

P5: Want een jongen zou zeggen, omdat hij goed kan voetballen als eerste misschien daarna omdat hij mooi is.

Niki: Maar stel die mannen denken zo over ons, wat verandert dat aan het vrouwenvoetbal?

P3: Niks.

P4: In principe niks, want degene die daar op het veld staan die hebben daar in principe geen weet van.

Niki: Maar hoe mensen over vrouwenvoetbal denken is ook wel belangrijk toch?

P4: Ik denk dat veel mensen over vrouwenvoetbal denken, ja dat is geen sport, je hebt er veel die daar zo over denken.

P1: Ja, ze zijn minder goed, dus je hoeft er niet zo veel aandacht aan te besteden.

P4: Ja, dat is gewoon indirect. Dat wordt gewoon direct gezegd. Face-to-face hoor je het vaak genoeg. Je ziet het bij ons op school ook wel eens gebeuren.

Niki: Ik heb nog wel een voorbeeld voor jullie. Weten jullie nog tijdens het WK vorig, of een keer bij een EK of WK dat lingerievoetbal. Weten jullie dat nog of niet?

P4: Ja, ja dat kan wel kloppen. Met die penalty's schieten.

Niki: Ja, die vrouwen gingen in hun lingerie penalty's schieten tussen de wedstrijden door of tijdens de reclame. Wat vinden jullie daarvan dan bijvoorbeeld?

P4: Ik vind dat een beetje dom gedrag eerlijk gezegd.

P1: Ja, ik vind dat niet zo gepast eigenlijk.

P4: Het kan wel, maar het is meer ze gaan de nadruk leggen op iets wat helemaal niet de bedoeling is misschien. Ze zien het, maar...

P1: Dan krijg je juist die seksistische dingen. Juist krijg je dat dan, als je dat doet. Ik vind dat een beetje onnodig. Het is gewoon overbodig.

Niki: En wat zou dat met het vrouwenvoetbal doen?

P4: Mensen gaan er anders naar kijken. Die denken van oh die willen alleen maar mooi zijn, dit en dat, en dan gaan ze ook voetballen om een beetje leuk te doen.

Niki: Uit onderzoek blijkt inderdaad dat vrouwenvoetbal vaak wordt gezien als tweede rangs, dus mannenvoetbal hoger dan vrouwenvoetbal. Wat vinden jullie daarvan dat de media daar zo over schrijven?

P1: Ik vind gewoon dat de vrouwen gelijke kansen moeten krijgen als de mannen.

P3: Vind ik ook.

P4/P5: Ja

P4: Kan wel, maar is misschien alleen moeilijk. Ze kunnen niet veel doen denk ik. Het is zo en als iets zo is dan is het moeilijk te veranderen. Je gaat niet, iemand die zo is en iets ziet op een bepaalde manier die ga je niet kunnen beïnvloeden om het ineens op een andere manier te gaan zien, terwijl je het eerst zo ziet. Ik weet niet of je begrijpt wat ik bedoel nu.

Niki: Ja hoor, ik snap het wel.

P4: Dat je de ene kant van het verhaal ziet, maar de andere kant van het verhaal is het zeg maar zo.

(stilte)

Niki: Oke. Nog even over jullie sociale media. Ik vroeg me af, waar gebruiken jullie het meestal voor? Facebook, Instagram, WhatsApp.

P3: Haar irriteren.

P4: Zo! Thanks!

(gelach)

Niki: Waar gebruik je het voor Rosanne?

P2: Om te communiceren met mensen.

Niki: Nog andere dingen?

P4: Nee... op de hoogte blijven van bepaalde mensen of zo die je bijna nooit ziet.

P3: Zo iets ja.

Niki: Waarom doen jullie het dan zo vaak? Wat vinden jullie er zo leuk aan?

P5: Het is gratis.

P3: Ik weet niet. Het is gewoon verslavend.

P4: Ik denk dat er heel veel mensen zijn die echt alleen maar op reacties en dingen uit zijn. 'Oh, ik heb heel veel vrienden'.

Niki: En gebruiken jullie sociale media ook voor sport? Voor de voetbal?

P3: Soms.

P4: Ja.

P5: We hebben wel groepsapp alleen...

P4: Wij hebben natuurlijk geluk dat we ADO en Telstar in de competitie hebben, dus dan kan je via Instagram zien hoe ze voetballen.

Niki: Oke, dus zo blijf jij op de hoogte van hun?

P4: Ja, soms.

Niki: Wat posten ze daar zoal op? Kan je een voorbeeld geven?

P4: Ja, je ziet bijvoorbeeld oefeningen die zij bijvoorbeeld op de trainingen doen die zie je terugkomen in filmpjes bij hun op Instagram.

Niki: En ga je die dan na doen, of niet?

P4: Nee, natuurlijk niet. Ik zie wel dingen waarvan je denkt oke, zijn jullie dat aan het doen. Sommige oefeningen zijn niet eens, ehmm ja..

Niki: Maar delen jullie zelf ook dingen via Instagram of Facebook over jullie voetbalprestaties bijvoorbeeld?

P4: Als je kampioen zou worden, denk ik sowieso wel.

P3: Soms als er een mooie foto wordt gemaakt.

P5: Waar je wel plesant op staat.

(gelach)

(stilte)

Niki: Ehmm, ik heb nog een stelling voor jullie: zonder sociale media zou ik minder op de hoogte zijn van vrouwenvoetbal.

P1: Ja.

P4: Dat sowieso. Dat is bij mannenvoetbal ook denk ik.

P1: Maar kijk, mannenvoetbal zie je nog in de krant weet je.

P4: Dat is met vrouwenvoetbal ook wel hoor.

Niki: Jij leest wel is de krant voor mannenvoetbal?

P1: Dat deed ik vroeger, nu niet meer.

P4: Vroeger ging je uitknippen en op de muur plakken.

P5: Je hebt toch gewoon een krant op je telefoon.

P1: Ik pakte altijd uit de krant het stukje sportwereld en dan ging ik de strips lezen. Dat was het eigenlijk wel.

Niki: En nu via sociale media, wat komt er wel is voorbij over voetbal?

P3: Neymar.

P4: Mensen die bijten, mensen die rood krijgen, zulk soort dingen.

P3: Ja dan zie je allemaal filmpjes en zo.

P4: Mensen die hun been breken op een hele rare manier.

P1: Ja of een bizar doelpunt.

P4: Ja of zoiets weet je, van die hoogtepunten. Topscorerslijsten zie je ook nog wel is voorbij komen.

Niki: Ja, ja. En zijn dat voornamelijk mannelijke voetballers?

Gezamenlijk: Ja.

P5: Tuurlijk.

P3: 9 van de 10 keer wel.

Niki: En wat vinden jullie ervan dat er alleen maar mannenvoetbal filmpjes zijn?

P3: Jammer.

P4: Eigenlijk maakt het mij niet zoveel uit. Je bent aan het voetballen en het gaat erom dat je plezier hebt.

P3: Het zou wel tof zijn als je daarop meer vrouwen zou zien.

P1: Ja precies.

Niki: En wat zou je dan willen zien? Wat zou je leuk vinden om te zien?

P3: Gewoon hoogtepunten, net als wat je bij mannen ziet.

P4: Een samenvatting is al genoeg. Maar dan moet je wel eredivisie hebben, maar dat is ook mijn punt. Bij vrouwenvoetbal heb je een competitie van misschien zes teams. Dus je speelt vijf keer tegen elkaar in één seizoen. Dus ja, wat wil je uitzenden dan? Vijf keer dezelfde wedstrijd. Dat ga je dan ook weer krijgen. BeNe League is er ook niet meer volgens mij. België is eruit gestapt.

Niki: De BeNe League gaat niet meer komen inderdaad.

P4: Dus je hebt wel maar vier, vijf teams nog over of zo.

P5: Of je moet naar Engeland gaan om prof te worden. Of Frankrijk.

P4: Turkije is ook goed voetballand volgens mij.

P5: Frankrijk.

Niki: Maar hebben jullie wel genoeg interesse erin? Stel dat er bijvoorbeeld meer in de media zou komen... ?

P4: Tuurlijk, gewoon hoger voetballen, zo hoog als je kan. Ik denk dat er heel veel mensen hier op SVS zijn die denken zo hoog mogelijk.

Niki: Maar als er bijvoorbeeld wat meer aandacht zou komen op sociale media voor vrouwenvoetbal, zouden jullie dat dan...

P1: Ja, dan zou ik er ook wel meer naar kijken.

P3: Ja, dat is wel automatisch, want ja als het erop staat. Als je gewoon op Insta kijkt en je ziet ineens een filmpje, ja... dat vind ik dan wel leuk en dan ga ik er gewoon verder op in.

Niki: Kunnen jullie zelf denk je ook een rol spelen om er iets aan te veranderen?

P1: Ik zou niet weten hoe.

P3: Ik denk, ik weet niet. Ja ik zou niet weten hoe.

P4: Ja, reclame maken, maar je komt niet ver.

P1: Ja, precies. Als wij reclame maken, hoe ver gaan we komen?

P4: Capelle, omstreken, meer niet.

P3: Ik weet ook niet of het mensen interesseert. Dat is ook nog de vraag.

P4: Dan moet je het goed uitleggen denk ik. Goed verwoorden.

P1: Dan moet je met echt goede reclame komen.

P4: Ja, die hebben we niet.

Niki: Wat vinden jullie van de andere berichtgeving over vrouwenvoetbal? Krijgen jullie wel is andere berichten door over vrouwenvoetbal behalve filmpjes?

P4: Als je op voetbal.nl of vrouwenvoetbal.nl gaat kijken vind je ook genoeg.

Niki: Kijk je daar wel is op of niet?

P4: Ja heel soms, beetje competities kijken, omdat je natuurlijk zelf ook daar voetbalt. Kijken wat je kan verwachten en wat niet.

Niki: Wat vind je van die berichtgeving?

P4: De ene keer vind ik hem beter dan de andere keer. Bijvoorbeeld dames 1 bij ons staat ook vaak genoeg op die site. En ik weet niet wie dat allemaal schrijft, maar dat was volgens mij tegen Telstar dat we 7-0 verloren hadden en toen stond er als kopje letterlijk: gehakt gemaakt van SVS, en toen dacht ik ook van oke...

P5: Daar moet je ook mee kunnen omgaan.

P4: Ja, daar niet van, maar dan had je net zo goed, ehmmm, weet ik veel, van alles van kunnen maken in plaats van dat je zegt dat je gehakt van iemand hebt gemaakt. Dat is wel iets waarvan je denkt dat had anders gekund, maar het zijn wel stukken waarvan je denkt...

P3: Meestal ga je dat wel krijgen, als je hoog niveau voetbalt. Toch?

P4: Niet zo vaak. Wij hebben die fotograaf die wel is hier staat bij belangrijke wedstrijden. Die zal er zaterdag ook wel zijn, hoe heet hij... Piet-Jan Heijning of zo iets. Die man schrijft altijd wel hele mooie verhalen, maar dan is het ook positief en niet van de ene kant niet van de andere kant, maar van beide kanten positief.

Niki: Dat is wat eerlijker.

P4: Ja.

Niki: Maar als jullie over mannelijke voetballers berichten krijgen, die volgen jullie wel die berichten of niet?

P4: Is ook vaak negatief, denk ik. Als ze in de krant komen is het altijd negatief, het is altijd wel iets. Die komen niet zomaar in de krant.

Niki: Maar volgen jullie die berichten wel via sociale media?

P3: Je krijgt meestal wel gewoon automatisch te horen.

Niki: Hoe krijg je die te horen dan?

P3: Tv.

P4: Je hoeft er eigenlijk niks voor te doen.

P3: Radio.

P1: Als je naar social media kijkt dan hoor je wel groepjes erover praten.

P3: Als je op school loopt of zo.

P5: Ook gewoon bij, dan hebben ze Champions League gister gespeeld en dan komt er daarna nog een samenvatting en dan komt er in de ochtend nog een samenvatting.

P4: Tachtig keer achter mekaar.

P5: En dan bij elk journaal komt er nog een samenvatting en dan ja dan weet je het wel hoor.

P4: Dan kan je het bijna mee vertalen of vertolken, wat het ook is.

Niki: En heeft dat dan invloed op jouw kijk op vrouwenvoetbal?

(stilte)

P3: Ehhh, nee.

Niki: Dat er zeg maar een eenzijdige berichtgeving is over voetbal. Dat het alleen maar mannen zijn in plaats van vrouwen.

P4: Ja.

P3: Oh, ja. Ja eigenlijk wel.

P4: Maar het is zeg maar altijd al zo geweest, dus waarom zouden mensen er wat aan willen veranderen.

P3: Maar vrouwenvoetbal is ook pas net eigenlijk.

Niki: Maar het is de sterkst groeiende teamsport in Nederland nu he, vrouwenvoetbal.

P4: Ja wel, dat zeker.

P3: Maar het is denk ik, omdat het er pas net is. Bijvoorbeeld toen ik 7 was, toen wilde ik ergens gaan voetballen en toen waren er alleen maar gemengde teams of alleen maar jongenteams. En nu zie je overal meiden en damesteams bij elke club zitten.

P4: Hier zijn er wel echt veel.

P3: Ja, hier zijn dan wel veel.

P1: Hier zitten meer meisjes dan jongens geloof ik.

P3: Het is bijna een meisjesclub geworden.

P4: Je hebt hier een club met 1000 leden of zo he.

P1: En anders zijn de jongens wel homo.

(gelach)

P4: Maar hoeveel teams heb je, D? (telt)

Niki: Ik heb nog een paar afbeeldingen voor jullie. Jullie volgen ook sporters via sociale media?

Gezamenlijk: Ja.

Niki: Welke zoal?

P3: Neymar.

P4: Schaken en De Boer.

P5: Andere sporten he.

Niki: Het mag ook voetbal zijn. Gewoon sporters, atleten.

P4: Dat weet ik niet eens meer. Dat komt allemaal voorbij. Het zijn er echt veel.

P3: Ik eigenlijk alleen maar van voetbal. Hockey en zo, dat interesseert me niet.

P4: Of mensen van je oude school, bijvoorbeeld Thorbecke daar lopen ook veel. Die jongens die komen dan van Thorbecke en die zijn dan nu bij Feyenoord of zo. Die Calvin Verdonk, bijvoorbeeld. Klasgenoot geweest en die volg je sowieso.

Niki: Ik heb een paar afbeeldingen. Dit zijn bijvoorbeeld vrouwelijke voetballers in Amerika. En die hebben dit gedeeld via sociale media (deelt Bijlage II uit).

P4: Dat vindt ze wel leuk hoor!

Niki: Wat vinden jullie ervan dat ze dat soort dingen delen?

P4: Moeten ze zelf weten.

P3: Ja, moeten ze zelf weten.

Niki: (naar P2) Kan je het zien of niet?

P2: Ja ik kan het wel zien.

Niki: Kennen jullie die meest linkse ook?

(rumoerig)

Niki: Dat is een Nederlandse, Anouk Hoogendijk.

P4: Ja, die zit in het Nederlands elftal.

P1: Misschien is het familie van Arno.

P5: Maar vrouwelijke.. als je getrouwd bent met een man dan ben je toch een voetbalvrouw? Die komen meer in het nieuws dan echte voetbalvrouwen. Wat.. Waarom?!

P4: Ja echt he.

P3: Omdat ze waarschijnlijk zo.. (wordt onderbroken)

P5: Omdat ze getrouwd zijn met zo'n Sneijder.

P4: Nee, maar weet je wat het is als je het lichaam ervoor hebt dan moet je het gewoon doen, fuck it.

P1: Je hebt ook zo'n Amerikaanse keeper.

Niki: Maar wat vinden jullie ervan dat ze dit soort dingen delen?

P4: Moeten ze zelf weten.

P3: Aan de ene kant...

P1: Weet je wat wel opvalt dat die Nederlandse echt lelijk is en die andere is echt mooi.

Niki: Komt dat door de foto denk je of omdat het ook echt zo is?

P1: Dat is gewoon gezicht vind ik.

Niki: Oke, ja dat kan.

P4: Die ene heeft triceps.

Niki: Maar vertel je wilde iets zeggen... Ik ben even je naam kwijt.

P3: Anja.

Niki: Anja... Wat je ervan vindt als ze zoiets op Instagram delen.

P3: Aan de ene kant vind ik het wel ongepast, want ja je weet zelf dat je professioneel voetballer ben en dan ja vind ik dat je reputatie dan een beetje...

P4: Dan zou je dat ook tegen Neymar of weet ik veel wie allemaal kunnen zeggen.

P3: Ja, maar Neymar...

Niki: Waarom kunnen mannelijke voetballers het wel doen dan?

P3: Omdat hun een mooie sixpack hebben en dat is leuk om te zien.

P4: Maar zij hebben ook een sixpack.

P5: Wie?

P3: Maar ik hoef haar sixpack niet te zien.

P4: Ja, maar dat zeg jij.

P5: Welke? Die of die? Ik zie geen één man.

Niki: Maar bijvoorbeeld je vriendje of zo, wat zouden zij van die foto's vinden?

(rumoerig)

P4: Ik denk dat het gewoon per persoon verschilt.

Niki: Zoals wij het leuk vinden om David Beckham en Ronaldo in hun onderbroek te zien, vinden zij het leuk om die mensen te zien, toch?

P3: Ja, oke.

(rumoerig)

P4: Ik vind gewoon, het is je eigen keus. Wil je het doen doe je het, wil je het niet doen, doe je het niet.

Niki: Wat zou dit betekenen voor het vrouwenvoetbal? Zou het invloed hebben?

P3: Ja, misschien wel, want ik denk dat mannen verwachten dat wij dat straks ook gaan doen, maar dat ben ik dus ff niet van plan allemaal (lacht).

P5: Misschien proberen ze zo meer dat hun ook laten voetballen. Kijk, mannen vinden dit mooi toch? Dus dan gaan ze hun volgen op internet en dan krijgen hun meer volgers. Dan wordt het misschien duizend volgers erna één miljoen en dan is vrouwenvoetbal wel weer een beetje meer omhoog. Snap je?

P4: Het kan je, maar het is een theorie he, je weet het nooit.

P5: Dus, post zoveel foto's!

P4: Het kan weet je, maar of het werkt is een tweede vind ik.

P5: Nou, ja wel.

Niki: Vind je het de goede manier?

P5: Als ik dit op Insta ga posten.

P4: Gaan we het doen?

P5: Ik denk dat ik heel veel likes krijg en dan gaan ze hun allemaal volgen en dan krijgen hun weer heel veel volgers en iedereen gaat dat ook weer... Als we het met z'n zessen doen, gaan het weer twaalf mensen doen en dan krijgen hun weer meer volgers en dan als hun dan een voetbal ding erop plaatsen. Dan gaan hun denken oh ze voetbalt en dan gaan ze daar weer hun volgen op voetbal en dan zo.

P3: Met het team en zo ook.

P5: Ja, en dan gaan zien ze weer andere mooie vrouwen in dat team en dan gaan ze die weer volgen. En die plaatsen dan ook weer hun lichaam. En dan, het werkt. Ik zweer het gaat werken.

Niki: En deze? Ik heb er nog eentje (deelt bijlage III uit). Dit is ook een Amerikaanse voetbalster.

P4: Één fotoshoot.

P5: Waaaauw.

P4: Er wordt er eentje helemaal blij daar zo.

P5: Ze is echt kast.

P1: Maar dit vind ik gewoon. Dit kan gewoon niet vind ik.

P5: Waarom niet?!

Niki: Welke vind je niet kunnen?

P1: (wijst naar half naakte foto) Dit.

P5: Ja oke, dat niet, maar ze is echt gespierd kill.

P1: Ja, is echt mooi.

P4: Ik ben ook die kast.

Niki: Maar wat vinden jullie van haar?

P5: Dit vinden mannen niet mooi. Ze is te gespierd denk ik.

P4: Die tattoos ook niet.

P3: Ik vind dat ook niet mooi hoor, als vrouwen zo lelijk gespierd zijn. Gatverredamme.

P5: Mattie, dat is gewoon lauw hoor als je gespierd ben.

P4: Die buik heb ik ook bijna.

P3: Dun is mooi, maar gespierd...

P1: Kijk, je mag wel een beetje iets hebben, maar niet te erg dat je een sixpack hebt zoals mannen.

P5: Ja wel, ja wel.

P3: Kijk dit vind ik wel mooi, maar die blokken hier zo eronder mag wel weg. Maar de rest vind ik wel gewoon mooi.

P5: Je hebt er geen verstand van man.

P3: Houd je mond, jij wil gelijk kast komen lopen doen.
(rumoer)

P5: Ja, je moet toch bodybuilder worden gek!

P4: Weet je hoe moeilijk het is om voor vrouwen een sixpack te krijgen. Waarom, omdat ze hier zo die onderste ding is altijd meer vet.

P5: Nee, maar daar komt je kind uit.

P4: We hebben daar altijd een laag vet zitten, dus als jij een sixpack wil dan moet je echt droog droog trainen. Dus als jij kast wil worden dan moet je lang doorgaan.

Niki: Maar vinden jullie alle foto's die hierop staan... (onderbroken)

P4: Ik vind een paar foto's waar ze naakt is waar ze met die handen erop staat, vind ik wel te ver gaan.

P3: Waarschijnlijk wilde ze gewoon een fotoshoot doen en wilde ze het gewoon zo doen.

P1: Daar ben ik het ook mee eens. Dat helemaal naakt, dat vind ik niks.

P3: Nee, dat vind ik ook niks.

P4: Het lijkt net een pornoblad joh. Die andere foto's kunnen gewoon.

P5: Nou, zo staan ze daar niet hoor in een pornoblad.

P3: Maar wat vind je ervan als het normale mensen zijn die geen voetballer zijn?

P4: Weet je wat het is, als jij in ondergoed of bikini staat, ondergoed en bikini zijn bijna hetzelfde. Als jij in je ondergoed staat of in je bikini...

Niki: Maar als ze inderdaad wat zij zegt, geen voetballer zijn?

P4: Dan had het ook gewoon gekund.

Niki: Oke, jij vindt het dus oké?

P4: Ja, mij maakt het echt niet uit. Doe er een achtergrond van een strand bij en het kan wel. Dus dan kan het net zo goed daar ook gewoon.

P3: Ik vind het gewoon wel kunnen, maar niet helemaal naakt.

Niki: Wat vind je dan wel kunnen? Gewoon lingerie?

P3: Ja. Niet dat ik dat ooit zelf zou doen.

Niki: Ze deelde dit op Instagram he. Ze heeft heel veel volgers.

P3: Als zij dat mooi vindt en ze denkt dat ze hier veel likes mee gaat pakken en veel reacties. Dan moet ze dat zeker doen.

P4: Dat is het met die mensen. Ze willen likes en reacties hebben.

P5: Ze is gewoon kast man.

P4: Dat is waar mensen op Instagram voor gaan, likes en reacties. Daarom zit iedereen op Instagram. De rest zit altijd op Facebook.

P5: Ik snap Facebook niet man.

P3: (lacht) Ik ook niet.

Niki: (deelt Bijlage IV en V uit)
(over Bijlage V) dit is dezelfde als daar net.

P5: Dit gaat wel te ver (over Bijlage IV).

P4: Zo'n foto heb ik ook! (over Bijlage V)

P5: Zo is het wel gewoon mooi hoor (over Bijlage V).

Niki: Wat vind je er niet goed aan dan?
(rumoerig)

P3: Kijken Manouk naar die van jou?

P1: Wat vind je daar te ver aan gaan dan?

P5: Ja ik weet niet man.

(door elkaar praten, onverstaanbaar)

P4: Nou en, het zijn twee vrouwen (over Bijlage IV), boeie?

P5: Ja oke, als ze dat zelf willen.

P1: Zo ben ik toch ook!

P5: Ja oke, maar ik bedoel..

P1: Dus je wil zeggen... (wordt onderbroken)

P5: (schreeuwend) Als ze hiermee aandacht... maar denk jij dat ze echt op vrouwen vallen? Dit is alleen maar om aandacht te kweken, hoor, ik weet het 100% zeker.

P1: Dat geloof ik niet.

P5: Dan niet.

P4: Het boeit toch ook niet. Al zou jij op een chinees vallen of op een... Dat maakt niet hoor als jij gelukkig bent dan ben je gelukkig.

P5: Ja, maar...

Niki: Wat vinden jullie ervan dat ze dit posten?

(door elkaar praten)

P5: Moeten ze zelf weten.

Niki: (onderbreekt rumoer) Jij (naar P5) schrok er wel een beetje van geloof ik.

P5: Ja, ik vind het gewoon nep.

P3: Die vrouw (over Bijlage V) met die tatoeages vind ik echt lelijk.

P5: Dit is gewoon mooi!

P3: Dit is gewoon persoonlijk, dat ligt gewoon bij mij. Ze heeft tatoeages in haar nek en ik vind dat, dat alleen voor mannen is.

P4: Is persoonlijke keuze toch.

P3: Ja dat zeg ik, ik zou dat gewoon nooit doen. Maar dat ligt gewoon aan hun.

P4: Weet je wat het is, als diegene dat wil doen, leuk, doe dan, boeie.

Niki: Wat wilde jij er nog over zeggen Manouk, over die foto die je in je hand hebt. (rumoerig)

P5: Ja, het is gewoon nep. Als jullie het zouden doen is het gewoon anders.

P4: Wie is jullie?

P3: Waarom wijs je naar mij?

(door elkaar praten)

P5: Ja, ik bedoel gewoon..

P1: Je kan gewoon m'n naam noemen hoor, ik heb daar geen problemen mee.

P4: Nee precies, boeie.

P5: Zo is het gewoon anders, weet je.

P1: Dat is alleen omdat ze bekend zijn.

P5: Ja, dat bedoel ik te zeggen. Dit is nep.

P1: Nee, maar jij denkt dat alleen omdat ze bekend zijn. Misschien is het wel echt zo, misschien houden ze wel echt van elkaar.

P5: Nee, maar waarom moeten ze dan altijd iemand nemen die ook bekend is? Ja dat is en goeie he...

P1: Nou dat is toch met hetero's ook zo dat zijn toch ook bekenden.

(door elkaar praten)

P5: Ja, maar dat slaat ook nergens op!

P3: Maar Manouk waarschijnlijk dat heb je dat hier ook, want hier zie je toch ook dat meisjes elkaar van dezelfde club nemen.

(rumoerig)

P5: Nee, jullie snappen mij niet, laat maar.

Niki: Oke, oke. Waarom denken jullie dat deze vrouwen deze foto's posten? Met al die foto's die we hebben gezien.

P4: Aandacht.

P5: Zie je! Bam!

P4: Wel aandacht, ik zeg het je eerlijk, die willen aandacht hebben.

Niki: En wat betekent dit voor het vrouwenvoetbal?

P4: Maar dat is iedereen die foto's op Instagram post.

P3: Het verpest denk ik een beetje het vrouwenvoetbal. Dan krijgen alle mannen gelijk het beeld dat alle vrouwen op meisjes vallen.

P4: Als je nu gaat kijken op Facebook, of bij Google, type bij Google een naam in van een bekende voetballer en het eerste wat je krijgt te zien is een foto van iemand in zijn onderbroek. Dat is het eerste wat je krijgt te zien.

P1: Dat heb je bij Neymar, Rodriguez, Ronaldo.

P5: Heb je ooit Pelle dit zien doen met een andere man? Nee!

P1: Hij is toch hetero!

P5: Maar misschien zij ook, zij ook. Nee ik bedoel, nee dat is mijn mening.

P3: Ben je erop tegen met dat soort dingen?

P5: Nee. Ik vind alleen dat ze aandacht zoeken.

Niki: Is het aandacht voor het vrouwenvoetbal?

P5: Ja ook dat. Het slaat nergens op. Dit is gewoon wie je bent en..
(praten door elkaar)

P3: Het is de verkeerde manier van aandacht, want zo gaan mannen straks denken dat alle vrouwen op meisjes vallen. Terwijl de helft waarschijnlijk gewoon later met een man thuis zit.

P5: Jullie snappen het niet he.

P3: Het is geen uitleg voor jou, maar het is gewoon mijn eigen mening. Ik heb gewoon mijn eigen argumenten hiervoor.

P4: Maar kijk die foto's. Als jij die foto's ziet als buitenstaander dan ga je toch ook niet aan voetbal denken. Dan denk je gewoon van oke lesbisch, maar leuk.

P3: Nee...

P1: (tegen P5) Waarom kijk je gelijk mij aan?
(gelach)

P4: Ik bedoel er echt niks mee, maar als jij zo'n foto ziet als buitenstaander dan denk je ook van oke die twee zijn lesbisch, leuk, maar je ziet geen voetbal.

P5: Nee, ik vind dat nep.

P4: Staat er een voetbal erbij? Dan gaat het over voetbal. Dit niet.

P5: Ik vind het gewoon nep.

P4: Ja, dat kan.

Niki: Denken jullie dat sociale media kunnen helpen om het vrouwenvoetbal op de kaart te zetten?

Gezamenlijk: Ja.

P5: Ja, als ze het goed gebruiken, maar niet zo.

Niki: Hoe denken jullie dat, dat kan?

P3: Reclame maken en zo.

P1: Zoals Doortje zei dat ze meer geld aan vrouwenvoetbal geven en dat ze de vrouwen niet op een tweede rang gaan zetten. Dat zou al heel veel meer helpen.

P4: (onderbreekt) Dan stijgt het gelijk.

P5: Je moet slim denken.

P4: Als mensen het willen zien en mensen blijven kijken dan kunnen ze er geld in stoppen, want dan weten ze dat het geld toch wel weer terug komt. Maar zien zij dat er geen geld gaat komen...

Niki: Wat kunnen professionele vrouwelijke voetballers doen om aandacht te krijgen voor de sport?

P5: (onderbreekt) Voetbalschoenen laten maken.

Niki: Via sociale media?

P3: Ja?

P5: Als je voetbalschoenen gaat maken.

P4: Clinics geven en zo misschien. Dat ze meer bekendheid gaan krijgen, want ze zijn nu zeg maar net als wat ik net zei, ze is zeventien jaar, maar meer weet ik niet.

Niki: Maar wat zouden jullie leuk vinden op sociale media van vrouwenvoetballers?

P4: Gewoon vrouwenvoetballers die een beetje trucjes doen en zo. Hoe heet ze.. Zu.. Tusami?

P3: (lacht) Ik weet niet waar jij mee komt.

P5: Ja, dat is Thusari.

P4: Als je zulk soort vrouwen neer zet.

P1: Ik weet al wie je bedoeld...

P4: Zo zie je ook filmpjes op Facebook langs komen..

P1: (onderbreekt) Hij heeft wel gekke skills. Dat is echt bizar.

P4: .. van meisjes die ook wel gekke skills hebben. Dan zie je ook mensen reacties geven van hey voetbal.

P5: Maar ze kunnen ook schoenen laten maken, want als er één schoen komt van vrouwen dan wil iedereen die ook op voetbal zit die vrouwenschoenen en dan denken ze oh ik maak wel geld.

Niki: Wat zou het meeste aandacht trekken?

P5: Schoenen.

Niki: Jij zegt schoenen.

P4: Jij zegt altijd schoenen. Jij wil schoen, schoen!

Niki: En op sociale media, wat zou dan de meeste aandacht trekken? Filmpjes?

P4: Alles.

P3: Ja filmpjes, gewoon...

P1: Mooie actiefoto's en zo.

P3: Ja. En niet alleen bij meisjes die voetballen, maar ook bij mensen die niet op voetbal zitten of zo. Ik denk dat, dat ook heel erg aandacht trekt.

Niki: En kunnen jullie misschien aan een fragment van vrouwenvoetbal denken die jullie het meest is bijgebleven?

P4: Van vrouwenvoetbal?

P5: Gewoon alleen op straat zie je.

P3: Er is zo'n meisje in een zaal ergens in Engeland, in Londen, en die gaat dan heel lang hooghouden en dat doet ze helemaal zo. Geen trucjes, maar het is echt mooi.

Niki: Waar heb je dat gezien?

P3: Op Insta.

P4: In Nederland heb je er ook drie he, Nina Mertens of zo, die drie.

P3: Een Braziliaans meisje.

Niki: Wat heb je dan gezien?

P4: Ja dat zijn drie van die meiden. Hoe heet zij? Rochella Bekker en bij die andere twee kan ik ff niet op die namen komen. Maar zij geven zaalvoetbal en Cruijff toernooitjes en clinics, zulk soort dingen.

Niki: En hoe ben je daarbij gekomen?

P4: Via SVS heb je zeg maar aanvoerdster Anouk die heeft connecties daar zitten. Ik heb een keer mee gedaan met een toernooi. Ook eerste geworden en zo, dat soort dingetjes.

Niki: Oke. Zullen we het afronden zo? Want volgens mij moeten jullie zo trainen.

P3: Ja.

Niki: Nog even twee vraagjes. Verwachten jullie dat er in de toekomst meer aandacht komt voor vrouwenvoetbal?

P1/P3: Ja.

P4: Denk het wel.

P5: Nee.

P3: Ja wel, want je ziet nu al echt een stijging.

P1: Nu het in Nederland zo aan het opkomen is, denk ik het wel.

P4: Ja het kan wel hoor, maar het kan ook zijn dat het in één keer dood valt weer.

P5: Hoe heet die club die uit elkaar viel?

P4: Rhoon.

P5: Die ehh... League...

P4: Ohh BeNe League. Dat komt omdat België betere teams heeft en België heeft geen zin om zeg maar met Nederland samen een competitie aan te gaan. België heeft genoeg teams voor een eigen ding.

P5: Alleen als bijvoorbeeld Feyenoord en Sparta, FC Twente, ook vrouwenteams krijgen dan gaat het wel omhoog.

P1: Feyenoord wil ook vrouwenteams gaan maken.

P3: Bij Sparta in Terbregge daar komen ook allemaal meisjesteams. Ik wil daar naartoe als...

P5: Als eredivisie clubs daaraan gaan doen dan gaat het wel omhoog denk ik.

P4: Of je moet zeker weten dat er goede voetballers gaan komen.

P3: Er komen gewoon meisjes net als hier. Maar Sparta, ik weet niet, die naam...

P4: De naam zegt genoeg...

P1: Als ik heel eerlijk ben, trekt de naam Sparta mij niet aan, want als je kijkt naar.. wat zitten ze in de eerste divisie. Ze zijn zeg maar goed en never worden ze kampioen.

P3: Oke, Sparta en SVS?

P1: Oke. Maar bij Sparta dan denk je toch aan hoger?

P3: Ja.

P1: En als je dan ziet dat ze slecht zijn dan trekt de naam mij verder niet.

P3: Wij spelen hoofdklasse, maar we zijn nog steeds...

P4: Ja dat bedoel ik, dus een naam zegt niks. Wij spelen eerste klasse, dat is landelijk. Zij spelen derde klasse, dat is regionaal. Wat heb je dan liever: eerste klasse landelijk of derde klasse regionaal?

P3: Ja.

Niki: Oke, laatste vraag. Zijn er nog dingen die jullie zelf kwijt willen over het vrouwenvoetbal?

P4: Tof man! Nee ik weet niet.

(gelach)

P3: Ik vind het wel tof dat het wel gewoon...

P1: Ik vind wel jammer dat het niet heel veel in de media is, dat vind ik wel jammer.

(stilte)

Niki: Oke. Gaan we er zelf wat aan doen om er wat meer aandacht voor te krijgen?

P4: Dat gaat ons niet lukken denk ik. Daar heb je hogere mensen voor nodig. Mensen die hoger in het voetbal staan.

P1: Als wij het zouden willen doen, dan zouden we veel meer mensen nodig hebben.

P4: Je hebt een hele club die achter je staat denk ik, dat wel.

P1: Hmm (twijfelend)

Niki: SVS wel hoor.

Oke dan heb ik nog een belangrijke mededeling (uitleg toestemmingformulieren).....

Transscript focusgroep 3

Participant 1 (P1) = Anne

Participant 2 (P2) = Maaïke

Participant 3 (P3) = Miranda

Participant 4 (P4) = Sarah

Participant 5 (P5) = Floor

Niki: Ik zal me even kort voorstellen. Voor jullie, Miranda en Sarah kennen mij wel. Ik ben Niki ik ben 22 jaar. Ik doe een onderzoek naar vrouwenvoetbal en daarmee wil ik weten wat jullie ervaringen zijn met vrouwenvoetbal, wat jullie ervan vinden en daarnaast ook wat jullie gebruik van sociale media daarin is. Het spreekt allemaal voor zich het onderzoek. Zeg vooral wat je wil zeggen, jullie zijn allemaal anoniem. Ik studeer trouwens Media & Journalistiek en ik zit ook op SVS, in dames 4 zit ik. Ik weet niet of jullie mij misschien kennen?

P4: Ik wel.

Niki: Jullie kennen mij. Oke. Dat even kort gezegd te hebben. Zouden jullie even kort jullie naam willen zeggen, wat voor opleiding je doet en hoe oud je bent. Gewoon heel even kort, niks bijzonders.

P1: Ik ben Anne. Ik ben 18. Ik studeer Sportmarketing en Management en ik zit in dames 1 van SVS.

Niki: Oke, goed, top.

P2: Ik ben Maaïke. Ik ben 17. Ik zit in havo 5 (lacht) en ik zit in SVS dames 1.

P3: Ik ben Miranda. Ik ben 19. Ik werk bij TOS. Ik studeer niet meer en ik speel ook bij SVS dames 1.

P4: Ik ben Sarah. Ik ben 18 en ik doe het eerste jaar Bedrijfskunde. En ik voetbal ook bij dames 1.

P5: Ik ben Floor. Ik ben 18, ik doe havo 5 en voetbal ook bij dames 1.

Niki: Oke. En hoe kennen jullie elkaar?

Gezamenlijk: Voetbal.

Niki: Zien jullie elkaar ook buiten de club om?

P4: Ja.

P2: Ja.

P1: Zeker. Vooral daar.

Niki: Jullie zijn al drie keer per week op de club dus...

P4: Ja, we hebben niet echt veel andere vrienden volgens mij.
(iedereen lacht)

P1: Op zaterdag.

P4: Op zaterdagavond vaak.

P1: Blijf je met z'n allen hangen.

P4: Soms gaan we bowlen of weet ik veel.

Niki: Oke, gezellig.

P1: Soms poolen we.

Niki: En hoelang zitten jullie op voetbal ongeveer?

P4: 12 jaar?

P3: 12 jaar?

(stilte)

Niki: Ja, ik ook zoiets hoor.

P2: 10.

P4: Ik ben vroeg begonnen bij de F-jes. Jullie ook toch?

P1: Ja ik ook ongeveer.

P4: Je hebt zelfs mini-F, maar dat was ik nog niet.

P1: Toen hadden ze nog geen vrouwen bij mijn mini-F.

P4: Ik ging gewoon met jongens hoor.

P2: Ja, ik ging ook gewoon met jongens hoor.

P1: Ja ik ook, maar pas bij de D.

P4: Oh, bij ons waren er nog geen mini's voor meisjes, dus dan moest je wel met de jongens.

P1: Oke.

Niki: En waarom hebben jullie voor voetbal gekozen?

P1: Zal ik het vertellen? Mijn verhaal, oke. Ik zat op turnen.

P3: (lacht) Ik ook!

P1: Elke voetballer heeft volgens mij op turnen gezeten.

Niki: Ik heb ook op turnen gezeten.

P4: Nee hoor, ik was te chabby? voor turnen.

P3: En toen moest ik kiezen tussen voetbal of turnen.

P1: Nee, het was zo. Ik kreeg elke keer een straf daar, omdat ik een bal pakte en ging voetballen tegen de muur aan. En op een gegeven moment ging ik met andere meisjes voetballen daar binnen en toen moest mijn moeder komen voor de derde keer op gesprek, omdat ik weer een bal had gepakt. En toen zei mijn moeder: 'ik schrijf je nu uit, jij gaat op voetbal'. Eigenlijk wou ik wel op voetbal, maar weet je waarom ik niet durfde.. omdat ik niet kon hoog houden en ik dacht echt dat je moest kunnen hoog houden. Ik zweer het dat dacht ik echt. Dus ja, toen ben ik op voetbal gegaan en nooit meer eraf gegaan.

Niki: En wat vinden jullie zo leuk aan de sport?

(stilte)

P1: Je vergeet gewoon ff alles.

P4: Ik vind het leuk om met het team te zijn.

P1: Ja.

P3: Gezelligheid.

P4: Ja.

Niki: Maar dat heb je ook met andere teamsporten toch?

P4: Ja, maar je gaat echt vechten voor elkaar. Zeg maar voetbal is gewoon zo lekker agressief.

P1: Ja, echt tot het uiterste gaan met z'n alle.

P4: Ja.

P1: Ja en vooral de bal he... Ja.. het spelletje zelf.

P4: Ja, voetbal en het spel.

Niki: En zijn er dingen die jullie misschien minder leuk vinden?

P1: Vrouwenvoetbal is wel echt een zeiksport hoor.

P4: Psychische problemen van vrouwen.

P3: Ja.

(gelach)

P4: En relaties van vrouwen in teams.

P5: Oke, oke.

P1: Vrouwen zeuren echt...

P3: Vrouwen zeiken veel.

P4: Vrouwen zeiken veel en vooral als ze verliefd worden op elkaar.
(stilte)

P2: (barst in lachen uit)

P1: Dit zijn een beetje de problemen in ons team, maar goed laten we even verder gaan met het onderzoek.

Niki: Hebben jullie idolen? Sporters?

P2: Messi.

P5: Messi.

P4: Nee.

P1: Marta.

P2: Wie?

P1: Jullie noemen allemaal mannen.

P4: Wie is dat?

P1: Een vrouw. Zo, ken je haar niet? Uit Brazilië.

P2: Brazilië man, die nummer 10.

P1: Zij is gruwelijk.

Niki: Een vrouwelijke voetbalster?

P4: Ja, zij (wijst naar P1).

P2: Ja, sorry, maar echt Messi hoor.

P4: Vrouwelijke voetballer man! Ze vraagt een vrouwelijke voetballer!

P2/P5: Nee, nee!

P5: Zij vraagt niet vrouwelijk, zij vraagt gewoon idool.

P1: Anne komt ff weer....

P4: Vrouwen zijn gewoon slechter dan mannen, ja.

P1: Ja, maar misschien is mijn idool vrouwen.

P4: Ja?

P1: Kan toch.

P2: Dus Marta is nu ineens je idool? (lacht)

P4: (lacht) Ze wil nu soort van vrouwenvoetbal promoten.

P1: Ja.

P4: Oke, sst.

Niki: Maakt niet uit, maakt niet uit. Mag. Jullie geen vrouwelijke sporthelden?

P5: Nee.

P3: Nee.

P2: Zo.. (lacht) Nee..

P4: Ik volg niet echt vrouwen.

P3: Nee, ik ook niet.

P4: Ze komen ook niet echt op tv ook.

P1: Eurosport.

Niki: Kennen jullie misschien hier iemand van? (deelt Bijlage I uit)

P1: Ik zie haar al hoor, Miedema.

P4: Ja die ene ken ik wel. Die laatste vrouw.

P1: Hey, hey, Anouk Hoogendijk!

P2: Gelijk weer blij, naamgenoot, model.

P4: Kom maar, geef maar door. Jullie hebben al lang genoeg gekeken. Haar ken ik wel, zij is laatste vrouw he. Aanvoerder was zij.
(geroezemoes)

P4: Oh, zij is van Arsenal.

P2: Kijken?

P4: Zij is van Bayern he.
P1: Zij is bij Ajax terug.
P2: Goed gezien he!
P4: Nee, zij was bij RTL Late Night.
P3: Ja.
P1: Ja, Miedema.
P5: Ik ken alleen Anouk Hoogendijk en die Daphne Koster.
P2: Ohja, Daphne Koster heet ze, ja.
P1: Biggelaar, Marjolein.
P3: Ik ken de rest niet.
P4: Ik ken de rest ook niet hoor.
P2: Jij bent echt die hele fan.
P3: Dat weet Anne wel ja.
P2: Anne weet weer heel Ajax vrouwen.
P4: Kijk dit, Anne.
P2: Dat is zeker die ene van Ajax.
Niki: En als je zulk soort foto's ziet, zou je dan graag bij Ajax willen voetballen? Of bij het Nederlands elftal?
P4: Nee.
P2: Uh uh (afkeurend).
P1: Weet je wat het probleem is, je krijgt geen geld. Je gaat elke dag trainen voor saus, want je krijgt er niks voor terug.
P5: Vind ik ook.
P4: Ja, vind ik ook hoor.
P2: Bij Bayern Munchen of zo, is het echt anders.
P1: Ik heb een tijdje bij Jodan Boys gespeeld en op een gegeven moment gingen we naar die talentendagen van ADO. En toen kreeg je echt zo'n scheiding in het team, want de helft zei ja sorry ik ga liever werken, want of ik nou vijf dagen in de week voetbal of werk. Aan het eind van de maand staat er wel wat anders op mijn rekening.
Niki: Ja.
P1: Dus ja, dat is gewoon in vrouwenvoetbal nog heel slecht. Kijk als je er nou gewoon betaald voor kreeg in plaats van dat je er hetzelfde voor kreeg als je ging werken, dan werd het wel een ander verhaal. Maar ja je gaat vijf keer in de week trainen, je kan niet meer echt werken daarnaast en je krijgt reiskostenvergoeding. 200 euro in de maand. Daar word je niet vrolijk van.
Niki: Volgen jullie wel het vrouwenvoetbal? Het vrouwenteam?
P5: Nee.
P2: Nee.
P4: Nee, helemaal niet.
Niki: Jij (naar P1)?
P1: Beetje.
Niki: Waar volg je het op?
P1: Vrouwenvoetbalnieuws.
Niki: Gewoon op de site?
P1: En soms op tv, maar ja het ligt eraan of ik thuis ben. Ik ga er niet speciaal voor thuis blijven.
P3: Het komt niet zo vaak toch...
P4: Nee.
Niki: Maar hoe komen jullie dan dingen te weten over het mannen- of vrouwenvoetbal?

(beginnen gelijk door elkaar te praten)

P2: Mannenvoetbal! (verheft stem)

P4: Mannenvoetbal volg ik wel.

P2: Champions League.

P4: Mannenvoetbal volg ik alles.

P3: Ja, ik volg ook alles.

P2: Ik kijk Champions League.

P4: Vrouwenvoetbal niks hoor. Als ze soms naar RTL Late Night komen.

P2: Als er zelfs WK is, kijk ik niet eens. Ik wil vijf minuten kijken, het is...

P4: Van vrouwen, het is zo slecht.

P2: Zo traag dat ik het weer weg klik.

P5: Ja, het is echt slecht, ja.

P1: Vrouwenvoetbal is niet om aan te zien.

P4: Nee.

P1: Echt niet.

Niki: Zijn jullie op de hoogte van het WK of EK van vrouwen?

P2: Nee.

P3: Nee.

P1: Vrij weinig.

P2: Nee, af en toe hoor je wat.

P4: Dat is echt slecht man, eigenlijk.

P3: Wanneer is dat dan?

Niki: Het is deze zomer.

P2: Zo, dat wist ik niet eens!

P4: Ja, ze zijn al door. In Canada toch?

P3: Zo, op de hoogte Saar.

P4: Ja, dat wist ik wel. Ze zijn wel door.

P3: Hoe weet je dat?

P4: Ja door die meid die bij RTL Late Night kwam, daardoor weet ik het.

P3: Oh.

(stilte)

Niki: En even iets anders, welke media gebruiken jullie?

P4: Facebook.

P3: Facebook.

P4: Instagram.

Niki: En qua telefoon, tv, dat soort dingen? Welke gebruiken jullie dan het meest?

(stilte)

Niki: Wat voor soorten media?

P5: Zeg maar telefoon, tv.

P3: Telefoon, tv, radio.

P4: Allemaal.

P5: Computer.

P2: Telefoon, laptop.

P5: Computer gebruik ik regelmatig.

P4: Gebruik jij de radio ook veel?

P3: In mijn auto.

P4: Ja...

(gelach)

P3: En op mijn werk heb ik het ook altijd aan staan. Radio.

P1: (lacht) Wat komt er op de radio dan?

P4: Ja, ik vraag het me ook af. Maar ja.

P1: (lacht) Naar welke zender luister je dan?

P3: Niks van voetbal hoor, maar...

P1: (lacht) Radio 2 langs de lijn.
(gelach)

P3: Je hoort toch af en toe wel is de uitslagen van het weekend op de radio.

P4: Ik volg alleen maar FunX.

P1: Ja, precies.

Niki: Jullie kijken dus naar voetbal op televisie?

P4: Ja.

Niki: En als er vrouwenvoetbal op televisie is?

P2: Nee, dat kijk ik niet.

P4: Dat komt nooit.

P5: Het wordt bijna niet uitgezonden.

P4: Ik zie het ook nooit.

P2: Heel soms, maar..

P4: Ik ga er ook niet voor zitten hoor.

P2: Bij sommige moet je betalen. Je moet heel veel betalen.

P1: Alleen Eurosport komt het vaak op.

P4: Ja. Wist je nog één keer dat we naar het stadion waren gegaan? Dat was zo kaka. Wist je nog? Bij ADO Den Haag?

Dat was echt slecht sorry.

P2: En jij met je saus.

P4: Oke, ga maar verder (naar Niki).

Niki: Oke, ik heb een stelling voor jullie: vrouwenvoetbal krijgt genoeg aandacht in de media.

P4: Onjuist!

P3: Onjuist.

P1: Juist, vind ik.

P4: Genoeg?

P1: Ja, waar moeten die sponsors vandaan komen?

Niki: Maar vind jij dat het genoeg is?

P1: Nou, ik vind het wel, want zoals je hoort niemand hier gaat er toch voor zitten om het te kijken. Het is niet om aan te zien, dus waarom zou het nog meer moeten komen? Kijk, overal op internet kan je het lezen. Op tv hoeft het echt niet te komen, want niemand gaat het toch... Gaan jullie het kijken als het op tv komt?

P4: Maar misschien moeten we het niet zien als dezelfde sport, als mannenvoetbal.

P2: Ja (afkeurend).

P4: Je moet het zien als een andere tak.

P1: Maar dan nog ga je het niet kijken toch.

P5: Dat kan niet. Vrouwen zwemmen kijk je toch ook, terwijl het anders is.

P2: Maar daar ligt het verschil veel dichterbij elkaar. Net als hockey.

P1: Maar stel het zou nu op tv komen, het wordt uitgezonden.

P4: Maar denk je niet dat als het vijf jaar komt, dat we het dan leren waarderen?

P2: Nee.

P1: Nee. Daar moet geld in gepompt worden, anders ga je het niet waarderen.

P4: Ja, dat zeg ik. Vijf jaar lang. Stel het komt, dan ga je het echt wel leren waarderen. Het ligt gewoon aan dat je het niet gewend bent.

P2: Besef ff dat je Eurosport gaat kijken, maar dan van vrouwen.

P4: Ja.

P1: Het niveau is te slecht.
P5: Ik kijk niet eens voetbal, dus ik kan niks zeggen hoor.
P4: Nee, laat maar.
P2: Ik vind zelfs mannenvoetbal negentig minuten kijken zelfs saai. Ik kijk liever gewoon een samenvatting. En dan zelfs mannenvoetbal, het beste van de wereld.
P1: Voor het niveau krijgt het echt genoeg aandacht.
Niki: Jij zegt van het is eigenlijk prima dat er niet voldoende aandacht is in de media, maar wat betekent dit voor het vrouwenvoetbal? Wat doet dit met het vrouwenvoetbal dan?
P1: Het niveau is gewoon te slecht.
P2: Het moet eerst gewoon worden zoals in Duitsland of zo.
P5: Dat bedoelt ze niet.
P4: Je moet het niet vergelijken met een mannen niveau.
P2: Nee weet ik.
P1: Weet ik, maar het is niet aantrekkelijk genoeg voor het publiek om er naar te kijken. Dus..
P4: Maar wat betekent dit voor het vrouwenvoetbal dat er niet genoeg aandacht is.
P5: Ja ze bedoelt zeg maar..
P2: Dat het er niet beter op wordt.
P1: Ja, het wordt er niet beter op. Het wordt er nooit groter op. Het zal altijd zo blijven.
P4: Ja, oke. Het wordt klein gehouden.
P2: In Nederland wel denk ik, ja. Het gaat geen Duitsland of zo worden.
P1: Kijk, in Amerika bijvoorbeeld en in Duitsland en in Scandinavische landen, daar wordt echt veel geld in gestopt en je ziet ook gelijk dat daar alle goede spelers vertrekken daarheen en daarheen. Het niveau gaat omhoog, iedereen gaat er naar kijken. Dan ga je het leren waarderen, want je kijkt ook ergens naar. Maar hier... Sorry man.
P5: Als het hier ook gebeurt, dan kan het toch wel.
P4: Dan komen er ook betere spelers heen.
P2: Maar dan moet er eerst geld in worden gepompt.
P5: Ja, oke, maar...
P1: Het kan wel op tv komen, maar als er geen geld in wordt gestopt.
Niki: Wat is volgens jullie het grootste verschil tussen mannen- en vrouwenvoetbal?
P2: Geld.
P5: Tempo.
P4: Tempo.
P2: Oh, zo.
P4: Ze bedoelt het spel zelf.
Gezamenlijk: Tempo.
P4: Techniek ook.
(stilte)
Niki: En wat is dan het verschil tussen een typische mannelijke voetballer en een typische vrouwelijke voetballer?
P1: Handelingssnelheid.
P4: Gewoon langzaam.
P2: Marta is gewoon de enige die nog een beetje in de buurt komt. Zij is echt goed.
P4: Omdat zij gewoon net een man is.
P1: Handelingssnelheid is veel sneller bij mannen.
P2: Niet hoe ze eruit ziet.

P4: Nee, maar haar lichaam.

Niki: (naar P1) denk je dat het nog anders kan worden?

P2: Zij is skinny he.

P4: Ja.

P1: Ja, ik denk dat het nog wel beter wordt. Maar ik moet zeggen, vrouwenvoetbal heeft al een hele groei gemaakt in Nederland. Alleen ik denk om echt in de buurt te komen van mannenvoetbal, gaat er zeker nog wel een eeuw overheen hoor. Daar ben je echt niet zomaar.

P4: Het komt wel steeds meer op.
(instemming van de groep)

Niki: En als er dan over vrouwenvoetbal wordt bericht dan kan het zijn dat de inhoud seksistisch is.

P5: Ja tuurlijk. Er zijn heel vaak overal artikelen dat vrouwenvoetbal leuk is, omdat ze knap zijn.

P1: Ja, bijvoorbeeld die Anouk Hoogendijk, die is ook elke dag in het nieuws, omdat ze heel mooi is.

Niki: Ja, dat bedoel ik inderdaad.
(stilte)

Niki: Een voorbeeld daarvan is dat het WK, volgens mij het vorige WK, dat we tijdens de reclames tussendoor vrouwen in lingerie kregen. Die penalty's gingen schieten.

P4: Oh ja!

P5: Oh, dat.

P1: Er wordt gewoon een grap van gemaakt joh.

Niki: Wat vinden jullie daarvan dan?

P4: Vrouwen worden gewoon uitgebuit.

Niki: Dat heeft te maken met vrouwenvoetbal.

P4: Dat heeft niks te maken met vrouwenvoetbal.

P2: Dat is iets heel anders.

P4: Dat is niet eens voetbal. Dat zijn gewoon domme modellen, naakte modellen, die tegen een balletje willen schoppen.

P1: Doen ze alleen maar om publiciteit te krijgen.

P2: Is wel slim van ze.

P4: Doen ze alleen maar om de mannen hun ogen te pleasen.

P1: Het is wel slim.

P2: Ik vind niet dat er echt een link is aan vrouwenvoetbal.

P4: Nee, vind ik ook.
(stilte)

P5: Maar het wordt wel een beetje belachelijk gemaakt.

P1: Ja tuurlijk. Het wordt echt zo als een grap gezien.

Niki: Uit onderzoek blijkt ook dat vrouwenvoetbal in de media vaak als tweederangs aan mannenvoetbal wordt afgespiegeld, we zijn altijd op de tweede plaats. Wat vinden jullie daarvan?

P2: Ja, wel terecht.

P3: Terecht.

P2: Door het niveau, ja...

P4: Ik snap het wel door het niveau.

P2: Ja, oke door het niveau, maar niet door de vrouw.

P1: In het dagelijks leven is het gewoon kut, weet je, want als je als vrouw.. oh sorry, is het niet zo leuk, want als je als vrouw zegt ik voetbal. Mannen gaan er altijd 9 van de 10 keer vanuit dat je niet kan voetballen.

P2: Maar als ze dan zien dat je echt kan voetballen, dan vinden ze je helemaal lauw.

P1: Dan ben je ineens helemaal de ster.

P4: Omdat ze doen alsof ze nog nooit een vrouw is geweest die een beetje kan voetballen.

P1: Op zich begrijp ik het wel dat het beeld zo is geweest, omdat de vrouw altijd onder heeft gedaan aan mannenvoetbal.

P4: Ja, dat wel.

P1: Dus als dat beeld zo is gecreëerd, ja, dat snap ik wel, ja.

Niki: Je hebt er begrip voor, maar wat is jouw persoonlijke gevoel? Ik bedoel jullie voetballen allemaal drie keer per week, jullie staan allemaal op het veld en in de media doen ze alsof het echt niks is.

P5: Ja, maar ik doe het niet voor hun. Ik heb er in ieder geval lak aan als mensen denken...

P4: Dat we kaka zijn.

P5: Ja.

P2: En wij weten van onszelf dat we gewoon kunnen voetballen. Ik vind mezelf niet kaka, weet je.

P5: Ik doe het voor mezelf en voor het team. Ik denk niet van, omdat ik al zoveel jaren op het veld sta, denk ik niet van ja heb ik het voor niks gedaan, omdat er niet veel aandacht in de media komt.

P1: Maar ik denk ook dat het verschil is.. Wij vergelijken ons met andere vrouwelijke voetballers. Mannen gaan ons vergelijken met hun. Dan zijn we altijd slechter, maar wij denken van ja, maar ik weet ook hoe sommige vrouwen kunnen voetballen en dan weet ik dat ik beter ben als dat.

P2: Ja, of als je gewoon tegen jongens voetbalt in een kooi of zo, en je bent beter...

P4: Het moet gewoon niet vergeleken worden.

P1: (lacht) In een kooi...

P2: Wat? Wat lach jij!

Niki: Maar dat gebeurt wel heel vaak.

P4: Ja, maar dat is gewoon fout. Dat is appels met peren vergelijken.

P1: Ja, echt.

P2: Hoezo? We zijn toch ook gewoon beter dan sommige boys. Of bedoel je dan echt profs?

P4: Oh my god, ja.

P2: Oh oke.

P4: Je hebt het over jezelf in die kooi, he?

(iedereen lacht)

P2: (lacht) Ja sorry, ik heb het gewoon over mezelf in de kooi. Kan toch. Is toch te erg als je een boy panna geeft.

P1: Oke, cella. Ze komt van de universiteit, ze heeft audio, praat normaal.

(geroezemoes)

Niki: Maar wat merken van het beeld dat het als tweederangs wordt gezien in de media, zelf?

P4: Alleen dat het niet serieus genomen wordt.

P2: Het is ook gewoon niet zo vaak op tv dus.

P4: Ik merk ook niet echt heel veel in de media.

P3: Nee.

P2: Ja, dat het er dan niet is.
(stilte)
Niki: Even iets anders. Jullie gebruiken sociale media, welke voornamelijk?
P1: Facebook.
P4: Instagram.
P5: Instagram.
Niki: En hoe vaak gebruiken jullie die?
P1: Dagelijks.
P5: Elk kwartier denk ik wel. Als ik mijn mobiel echt in m'n hand heb, elk kwartier denk ik of zo.
P4: Ja, oke.
Niki: En waar gebruiken jullie het voor?
P5: Foto's plaatsen.
P4: En kijken.
P1: Bedoel je met betrekking op voetbal?
Niki: Maakt niet uit, mag in het algemeen.
P2: Appen.
P4: Appen, ja.
P3: Ja, op de hoogte blijven.
Niki: Hebben jullie ook een groepsapp?
Gezamenlijk: Ja.
Niki: Gaat het daar vaak over voetbal?
Gezamenlijk: Nee.
P2: Ja, soms
P3: Af en toe.
P2: Op vrijdag of zo, of zaterdag.
P4: Heel soms.
Niki: Zitten de trainers daar ook in?
Gezamenlijk: Nee.
Niki: Dat dacht ik al (lacht).
P1: We hebben wel een facebookgroep ook. Daar zitten wel de trainers in en de staff. Maar dat is gewoon alleen over voetbal.
Niki: En als jullie sociale media gebruiken voor voetbal, waar gebruiken jullie het dan voor?
P1: Verslagen, foto's.
P4: Ja.
P1: Of stel je voor iemand heeft iets gelezen ergens over ons op internet dan wordt het even geplaatst daar of zo, zodat iedereen het kan lezen.
P4: Hoe laat we moeten verzamelen en zo.
P3: Selectie.
P2: Gewoon handig.
Niki: En als jullie bijvoorbeeld gewonnen hebben, of..?
P4: Dit jaar zijn we niet echt actief he.
Gezamenlijk: Nee...
P5: Vorig jaar waren we wel, toen we nacompetitie speelden, toen wel hoor.
P4: Komt omdat we elke keer op het laatste moment falen.
P1: Dan wordt het spannend.
P3: Als er iets bereikt wordt wel.
P5: Als er mensen komen kijken.
P2: Als we winnen, dan wel.

P1: Of als we verliezen door een scheidsrechter, dan staat het ook op Facebook.

P2: Of als er iemand even niet was en dan diegene even bijpraten.

P4: Of als we busreis hebben dan post jij (naar P1) foto's.

P1: Ja, dat soort dingen. Ja, hallo. Dan zit je twee uur in de bus, wat moet je doen.

(stilte)

Niki: Oke, ik heb nog een stelling voor jullie: zonder sociale media zou ik minder op de hoogte zijn van vrouwenvoetbal.

P1: Nee, want vrouwenvoetbalnieuws heeft een website.

P4: Nou ja, dus nee, onjuist.

Niki: Jullie volgen geen pagina's via Facebook, of?

P2: Nee..

P1: Nee, maar dat bestaat.. Het is een koppeling van hetgeen wat er op internet wordt gepost.

P4: Dus we kijken alleen op die website vaak, voor uitslagen.

(stilte)

P4: We kijken wel op die voetbalapp!

P2/P3: Welke voetbalapp?

P1: Gewoon voetbal.nl

P2: Die heb ik niet hoor.

P1: Daar staat de periodekampioen en zo.

P4: En uitslagen en programma en zo.

P1: Maar eigenlijk al het nieuws kan je vinden op vrouwenvoetbalnieuws, alles.

Niki: Zijn jullie er oprecht in geïnteresseerd?

P4/P3: Alleen over onszelf.

P1: Hun maken altijd een verhaaltje op vrijdagavond, joh morgen speelt die tegen die, gewoon ff benieuwd wat ze over ons gaan zeggen.

P4: Alleen over onszelf denk ik.

P1: Ik kijk ook wel hoofdklasse.

P2: Ik kijk alleen voor de stand van ons dan.

P4: En uitslagen van anderen in onze competitie.

Niki: Jullie zijn niet op de hoogte van Oranje vrouwen?

P1: Niet Oranje, maar bijvoorbeeld hoofdklasse ken ik ook teams. Daar kijk wel naar, maar niet naar Oranje.

Niki: Of de BeNe-League? De competitie voor vrouwen?

Gezamenlijk: Nee, nee.

(stilte)

Niki: Ehmm, volgen jullie via sociale media vrouwelijke voetballers?

Gezamenlijk: Nee.

P1: Ja, komt omdat ik ze persoonlijk ken.

P4: Ja, maar niet bekende.

P2: Persoonlijk vrouwelijke voetballers? Prof?

P1: Gewoon van Ajax of zo, ADO, Ajax.

P4: Ken jij hun dan?

P1: Ja, van ADO ken ik er een paar en van Ajax.

P4: Ja, maar van ADO zijn die jonge...

P2: Ja, maar dan volg je ze niet omdat ze prof zijn.

P1: Nee, ik volg ze omdat ik ze gewoon ken.

P2: Je hebt ze gewoon op Facebook.

P5: Ja, ik volg ze omdat ik ze ken.

Niki: En wat posten zij?

P5: Veel voetbal, wel.
 Niki: Ja.
 P5: Ja, hun wel... Zij, sorry.
 P1: Maar goed, dat zijn ook echt meiden die de top willen bereiken. Die zitten daar helemaal in en die zitten vijf dagen per week op de club, dus ja die hebben ook niet veel meer om over te posten denk ik.
 (stilte)
 Niki: Volgen jullie ook mannelijke voetballers?
 P3: Nee.
 P2: Van der Wiel!
 P1: Ja, op Instagram.
 P3: Alleen de leukste zeker!
 P5: Messi.
 P4: Ik volg niemand.
 P3: Ik ook niemand.
 Niki: Ik heb hier een paar foto's voor jullie (deelt bijlage II uit). Deze hebben ze ook gepost op hun Instagram.
 P4: Oh my god, hebben zij dat gedaan?
 P5: Wat denken hun?
 P2: Zijn dit voetballers?
 P1: Ja, uit Amerika.
 Niki: Die linker is Anouk Hoogendijk.
 P4: Nou, ze lijkt net een vent.
 Niki: Wat vinden jullie ervan dat ze dit op hun Instagram posten?
 P5: Ja kan, mannen doen toch ook gewoon in hun boxer, dus waarom zouden zij het niet kunnen? Is precies hetzelfde.
 P1: Ik wil net zeggen, Floor (over P5) post ook Brad Pitt, dus ja.
 Niki: En wat betekent dit voor het vrouwenvoetbal dat ze zulke dingen posten?
 P4: Kijk, dit is echt slecht, maar in het begin denk je gelijk van oh het wordt seksistisch gezien, maar eigenlijk is het, het precies hetzelfde als bij mannenvoetbal. Maar toch wordt het zo gezien.
 P1: Omdat voetbal bij vrouwen niet zo gewaardeerd wordt door het spel.
 P5: Ik denk dat het geen eens meer met voetbal te maken heeft.
 P4: Nee, tuurlijk niet.
 P1: Kijk, bij mannen denk je van zo hij kan echt goed voetballen, hij heeft status en hij heeft een mooi lichaam. Bij vrouwen, kijken ze alleen maar zo, leuke vrouw en ze houdt van voetbal. Met andere woorden, ik kan op zondag met haar naar voetbal kijken. Zo denken mannen alleen maar.
 P4: Ja, denk ik ook.
 Niki: Maar waarom denken jullie dat zij dit soort foto's erop zetten?
 P4: Omdat ze zichzelf lekker vinden.
 P2: In een blad toch, is dit?
 Niki: Nee, dit is op Instagram. Hebben ze zelf op hun eigen profiel gepost.
 P5: Geld.
 P2: Ja, geld.
 P5: Ze hebben het wel gepost, maar...
 P1: Mannen hebben dit gepost.
 Niki: Nee, zij hebben op hun eigen Instagram profiel dit gepost.
 P2: Aandacht gewoon. Doen mannen ook, doen Beckham en zo ook.
 P4: Ze willen gewoon bevestiging dat ze lekker zijn.

P2: Ja, gewoon likes.
P4: Echt, alleen maar daarom.
P1: Comments.
P2: Is toch zo.
(stilte)
Niki: Ik heb nog een foto voor jullie. Even kijken hoor (deelt Bijlage III uit).
P4: Oh jee, wat is dit nou weer. Wat is dit? Ook een voetballer?
Niki: Ja, dit is ook een voetbalster. Een Amerikaanse voetbalster. Het is allemaal gedeeld via sociale media.
P2: Ja, sorry, maar ik vind het echt niet mooi hoor.
P4: Ik ook niet hoor. Wat denkt deze?
P2: Doe ff normaal hoor (gebeurt iets met P1)
P4: Het is net een man.
P5: Jezus, Anne weer he.
P4: Deze lijkt een beetje op Stef die buik.
P2: Ik vind het echt niet mooi hoor.
P1: Had ik maar zo'n lichaam.
P4: Ik vind het ook niet mooi. Maar ze moet het zelf weten.
P2: Of het komt misschien door die tattoos of zo, ik weet niet.
P1: (lacht) Ze moet zelf weten, alsof we haar kennen.
Niki: Wat vinden jullie ervan dat ze dit post?
P4: Ze is gewoon net een man.
P3: Waarom zou je dit daarop zetten?
P2: Ze doet gewoon echt stoer.
P4: Dat kon je ook over die andere zeggen (over Bijlage II).
P3: Ja dat vond ik ook.
P2: Ja, dit is nog anders toch.
P4: Waarom? Waarom is het anders?
P2: Ja gewoon ze heeft nog iets minder spieren en zo.
P4: Oh ja, oke. Ik dacht dat je bedoelde naaktheid. Ze moet zelf weten, ja..
P3: Ja, ze moet het zelf weten.
P4: Wat hebben wij te zeggen over haar.
P2: Nou, ik vind het een beetje overdreven.
P3: Ja, ik vind het ook overdreven, maar die andere vind ik ook overdreven.
P4: Wat denkt ze, model.
Niki: Maar zij zijn allemaal vrouwelijke voetballers, wat zou het voor het vrouwenvoetbal betekenen dat je zoiets erop zet?
P4: Nou bij die tweede (over Bijlage III) wordt het stereotype bevestigd dat het allemaal manwijven zijn.
Niki: Hoe zie je dat het een manwijf is dan?
P4: Door die spieren en zo.
P3: Spieren.
P5: Gewoon een beetje mannelijk.
P4: En zo die spierballen zo.
P2: Ja, en bij deze niet (over Bijlage II).
P4: Nee, daar is het weer seksistisch dat vrouwen lekker voorkomen. Het kan nooit op een goede manier worden uitgelegd. Er wordt toch altijd weer een verkeerd beeld aan gekoppeld. Naakte vrouwen aan voetbal.
Niki: Wat voor beelden dan?
P2: Bij deze (over Bijlage II) oh ja sexy.

P4: Seksistisch. En bij die andere dat het een manwif is. Dat alleen manwifven voetballen.

Niki: En wat voor beeld moet er van vrouwenvoetbal heersen?

P4: Dat ze gewoon normaal zijn.

P5: Ja, gewoon normaal. Niks bijzonders.

Niki: Maar hoe komt het dan dat mensen die beelden in hun hoofd hebben?

P4: Omdat mensen het fijn vinden om mensen in hokjes te stoppen. Stereotypes eraan te verbinden denk ik.

P5: Is makkelijk he.

P4: Ja, is makkelijk.

Niki: En wat vinden jullie er dan van dat mensen er zo over denken? Of dat de media er zo over denken?

P4: Ik zeg je wel eerlijk, hoe hoger je gaat voetballen, hoe meer manwifven er zijn, eerlijk.

P3: Ja, klopt.

Niki: Is het realistisch?

P4: Ja, manwifven wel. Vinden jullie niet?

P2: Ja...

P1: Ja en nee.

P4: Eerlijk..

P2: Hoe hoger je gaat voetballen..

P4: Hoe meer manish mensen er zijn.

P1: Ja, tuurlijk, ja, ja. Weet je wat het ook is...

P4: Het maakt ook niet uit, ze mogen ook mannelijk zijn.

P1: ... als je vijf dagen per week traint en je moet ook nog fitnesssen ernaast krijg je vanzelf een keer een mannenlichaam.

P4: Nee, maar ook hoe ze zich gedragen.

P1: Ja, tuurlijk. Dat klopt.

P4: Hoe hoger je komt, hoe meer het gebeurt. Dat is gewoon zo..

(stilte)

Niki: En denken jullie dat wat zij doen het kan helpen om vrouwenvoetbal op de kaart te zetten?

P4: Nee!

P3: Nee.

P5: Hmm...

P1: Het heeft niks met vrouwenvoetbal te maken.

P5: Ik denk voor mannen wel hoor.

P2: Ja dat het niet allemaal van die manwifven zijn, maar aan de andere kant is het ook weer niet goed..

P4: Maar wat helpt dat nou bij aan vrouwenvoetbal? Niks.

P5: Nou omdat kijk nee maar sommige meisjes kijken toch ook bijvoorbeeld omdat Cristiano bijvoorbeeld zo lekker is. Oh dan ga ik voetbal kijken.

P1: Ineens weten ze van alles van voetbal.

P5: Dus misschien is het ook het tegenovergestelde bij zeg maar bij vrouwen zo...

P2: Dat heb je ook wel echt inderdaad. Dat is wel echt zo...

P1: Miranda wat denk jij daar nou van?

(stilte)

P2: Ja, maar ja dat doe jij toch ook wel is over een voetballer, over Beckham of zo. Waarom zouden mannen dat niet mogen doen?

Niki: Oke, ik heb nog een plaatje voor jullie, de laatste twee (deelt Bijlage IV en V uit).

P3: Dat is toch diezelfde?

Niki: Ja, dat is diezelfde als net, die laatste.

P2: Nou, iel!

P4: Hoe weet jij dat?

P3: Dat zie je toch aan al die tatoeages.

P2: Lelijk gezicht.

P4: Is echt net Stef.

P1: Oh gosh, ik neem echt m'n woorden terug.

P4: Wat wil je hiermee bedoelen? Dat ze lesbisch zijn?

Niki: Ik wil weten wat jullie ervan vinden dat ze dat op hun Instagram posten.

P4/P3: Mag ze zelf weten.

P1: Ik vind dat altijd een beetje he.. kijk, mannen met vrouwen dat doen ze toch ook allemaal, dus ja als hun gelukkig zijn met een chick, ja..

P4: Ja, vind ik ook.

P2: Ja, gewoon.

P3: Als zij gelukkig daarmee zijn.

P1: Moet kunnen. Die tijd hebben we al een beetje gehad, toch? En durf is nee te zeggen..

Niki: Maar zijn er bijvoorbeeld dingen, want jullie zeggen zelf jullie volgen geen vrouwenvoetbal via sociale media, maar zijn er bijvoorbeeld dingen die jullie wel leuk zouden vinden om op sociale media te zien om wel op de hoogte te zijn van vrouwenvoetbal?

P3: Nee...

P5: Ik mis niks.

P3: Je mist niet zoveel.

P5: Ik heb er geen interesse in zulke dingen.

Niki: Hoe komt het dan dat je er geen interesse in hebt?

P4: Omdat het slecht is.

P2: Alleen die Marta!

P5: Ik houd sowieso niet van voetbal kijken. Ik doe het alleen gewoon zelf, maar voor de rest buiten, hoef ik er niet echt veel mee te maken te hebben, behalve mijn team, gewoon vrienden zeg maar. Maar voor de rest heb ik er helemaal geen interesse in.

P2: Ik heb wel is van die filmpjes op Facebook, van die...

P1: Chicks die hoog houden.

P2: Ja, dat vind ik wel leuk weet je. Maar niet... Ik zou ook niet weten wie ik zou moeten volgen. Alleen Marta, voor de rest ken ik geen eens iemand.

P4: Ik ken ook niemand.

Niki: Maar wat zou je dan leuk vinden om te zien? Filmpjes of?

P1: Dat vrouwen gekke dingen doen die mannen niet eens kunnen soms.

P3: Doelpunten.

P4: Acties.

Niki: Zoals?

P2: Gewoon hoog houden.

P1: Trucjes.

P2: Zulke dingen.

P1: Gewoon echt techniek dingen. Kijk Qua speelniveau als team haal je het gewoon niet bij een man nu, maar individueel halen sommige vrouwen het echt wel bij een man.

Niki: En zouden sociale media een rol kunnen spelen om het vrouwenvoetbal een beetje op te krikken?

P5: Ja, het kan.

P4: Misschien door goede acties te laten tonen.

P2/P3: Ja.

Niki: Zou het eerst op sociale media moeten zijn of eerst op televisie?

P1: Eerst op televisie, want dan gaan mensen erover praten.

P2: Eerst tv.

Niki: Maar er zijn meer mensen die sociale media gebruiken dan dat ze tv kijken.

P1: Je ziet het inderdaad trouwens wel steeds vaker dat er eerst dingen op internet komen en daarna gaan ze het bij RTL Boulevard vertellen.

P4: Maar op internet scroll je er vaak langs.

P1: RTL Late Night ook toch, die gekke, hoe heet die met die bril, die internetfilmpjes erbij haalt.

P4: Ja, ja. Maar bij RTL Late Night kwam eerst ook Anouk Hoogendijk en daarna die Miedema. Dus door zulke dingen komt er wel meer aandacht voor.

P1: En dinges was daar ook geweest, van straatvoetbal.

P2: Rocky.

P1: Ja, dat bedoel ik. Je kent hun toch ook.

Niki: Maar wat zou de meeste aandacht trekken denken jullie?

P4: Ik denk tv, want social media... ik ga scroll gelijk door als ik zulke onzin zie.

P1: Kijk, RTL Late Night is een groot programma in Nederland als iemand daar komt denk je van oh, ze moet wel iets goeds hebben gedaan.

P4: Meer aanzien, of zo.

P1: Precies.

Niki: Is er een fragment waaraan jullie denken van vrouwenvoetbal in de media of sociale media die jullie het meest is bijgebleven?

P3: Er was er zo eentje geselecteerd voor beste goal naast Van Persie en nog iemand.

P4: Ja, dat is die Miedema.

P3: Nee, het was er eentje uit het buitenland.

P4: Weet ik niet, ik heb alleen dat filmpje van Miedema gezien.

P5: Ik heb een goal gezien ooit.

P1: Ik vond die filmpjes van Rocky en Carmen, ja maar ja dat is straatvoetbal dus dat is anders.

Niki: Maakt toch niet uit, dat is toch ook vrouwenvoetbal.

P2: Maar op tv moest het zijn toch?

Niki: Nee, maakt niet uit, gewoon in de media of op internet.

P2: Oh, ja soms zie ik wel een filmpje met een meisje wat allemaal trucjes doet of zo.

P4: Ja, dat wel. Maar ik weet niet hoe ze heten of zo.

P2: Dat zijn gewoon normale mensen, dat zijn geen profs of zo.

P1: Wat ik wel heel lauw vond. Tijdens het WK ging die Roxanne Kaja (?) die straatvoetballer Rocky. Zij was in Brazilië voor een heel project voor vrouwenvoetbal en daar lieten ze soms ook fragmenten van zien tijdens het WK afgelopen zomer. Dat zijn wel meisjes die goed kunnen voetballen, maar dat zijn wel meisjes uit achterstandswijken die een kans krijgen om te voetballen. Dat zijn wel leuke dingen en ik denk dat als je in die landen ook gaat promoten dat je in ieder geval beter bezig bent dan het alleen hier te doen.

Niki: Nou, we zijn bijna bij het einde. Tenminste, hoe laat is het? Hebben we nog wel tijd?

P4: Ja, tien voor.

Niki: Verwachten jullie dat er in de toekomst meer aandacht zal komen voor vrouwenvoetbal?

P4: Ja.

P3: Als het voetbal beter wordt.

P4: Gaat nog wel lang duren.

P5: Denk het wel hoor, want vijf jaar geleden was het al veel minder dan nu.

P4: Ja, het gaat wel, maar het duurt nog wel lang.

P5: Rustig, kleine stapjes maken.

Niki: En wat is daar voor nodig?

P2: Geld!

Niki: Naast geld? (lacht)

P3: Beter voetbal.

P1: Maar dat staat en valt met geld.

P4: Betere opleidingen.

P1: Betere spelers gaan naar het buitenland. Die krijgen daar beter betaald. Waarom is Miedema niet meer in Nederland? Waarom ging Anouk naar Arsenal?

P4: Ja, dat wel.

Niki: Ze is weer terug.

P4: Omdat ze op de bank zat, omdat ze kaka was.

P2: Omdat ze daar niet alleen lekker hoefde te zijn (lacht).

P4: (tegen P2) Kijk, dit is zo gemeen.

P2: (lacht) Ja, het is toch zo. Dat zeiden mensen, dat heb ik gelezen zelf.

Niki: Waar heb je dat gelezen dan, daar ben ik wel nieuwsgierig naar?

P2: (lacht) Ja, op Facebook of zo.

Niki: Ik denk niet op de profielsite van Anouk Hoogendijk.

P2: Gewoon mensen die dan bij een foto...

P4: Commentaar leveren.

P2: Ja, dat inderdaad.

(gelach)

Niki: Zijn er nog dingen die jullie kwijt willen over vrouwenvoetbal?

P5: Nee hoor.

P2: Hmmm.

P4: Nee.

P1: Ik vind het leuk dat er een onderzoek naar gedaan wordt. Dankjewel.

Niki: (lacht) Alsjeblieft. Is goed meiden, hartstikke bedankt dat jullie mee hebben gedaan.

Transscript focusgroep 4

Participant 1 (P1) = Danique
 Participant 2 (P2) = Renske
 Participant 3 (P3) = Paula
 Participant 4 (P4) = Lieke

Niki: Ik zal me even kort voorstellen. Ik ben Niki. Ik ben 22 jaar. Ik voetbal bij Dames 4. Daarnaast studeer ik bij de Erasmus Universiteit, daar doe ik een opleiding Media en Journalistiek en daarvoor ben ik nu aan het afstuderen en dat is de reden dat ik nu een onderzoek doe naar vrouwenvoetbal. Het interview gaat eigenlijk over wat jullie ervaringen zijn, wat jullie belevenissen zijn van het vrouwenvoetbal. Het zijn

allemaal makkelijk te beantwoorden vragen. Het gaat immers over wat jullie doen elke week en wat jullie gebruik van sociale media hierin is. Als je vragen hebt, stel ze gewoon. Roep wat je wil, jullie zijn allemaal anoniem. Dat was het eigenlijk. Zouden jullie heel even kort je naam, je leeftijd...

P1: Dan is het toch niet meer anoniem..

Niki: Je naam wordt geanonimiseerd.

P1: Oh...

P2: Naam, leeftijd, en?

Niki: Naam, leeftijd en schoolopleidingsniveau

P4: Niveau of opleiding?

Niki: Ja, allebei.

P1: Gewoon wat je doet.

P4: Ik ben Lieke. Ik ben 18 jaar en ik doe de HALO aan de Haagse Hogeschool.

P1: Ik ben Danique. Ik ben 17 jaar en ik doe MBO niveau 4 horecamanagement.

P2: Hallo, ik ben Renske. Ik zit op het Zadkine. Ik doe MBO niveau 4.

P4: En hoe oud ben je?

P2: 18! Ik ben 18!

P3: Ik ben Paula. Ik ben 17 en ik doe veva opleiding. Dat is een militaire opleiding, MBO.

Niki: Oke, bedankt. Jullie zijn MA2?

Gezamenlijk: Ja.

Niki: En hoe kennen jullie elkaar?

P1: MA2

Gezamenlijk: Ja, ja.

Niki: Zien jullie elkaar ook buiten de club om?

P3: Sommige mensen wel, sommige mensen niet.

P4: Ik eigenlijk niet zoveel.

P2: Nee, ik ook niet. Beetje groepjes, de één gaat na voetbal nog met elkaar om en de ander alleen op de voetbal.

Niki: En hoelang zitten jullie op voetbal?

P2: Vijf jaar of zo?

P1: Eerste jaar.

P3: Ik denk acht jaar of zo.

P4: Dit is mijn vijfde seizoen.

P1: Hé, jullie voetballen lang man. Dit is mijn eerste seizoen.

Niki: En wat vinden jullie zo leuk aan voetbal?

P2: De adrenaline die je ervan krijgt.

P3: Het is een beetje net als boksen. Je haalt er alles uit. Het is gewoon.. leuk. Rennen.. achter een bal aan.

Niki: Zijn er misschien ook dingen die jullie minder leuk vinden aan voetbal?

P3: Ja...

P1: Nou? Wat dan?

P4: Nou ja, soms dat drama in een meisjesteam. Daar baalde ik echt van halverwege het seizoen. Ah, jongens ga voetballen en houd je mond dicht. Maar met voetballen zelf, dat is altijd leuk.

P3: Vind ik ook. En de blessures zijn minder leuk.

P2: Ja, klopt.

(stilte)

Niki: En zijn er sporters die jullie als idool hebben? En zo ja, welke?

P2: Cristiano Ronaldo.

P1: Nee, je vindt hem gewoon mooi.
 (gelach)
 P2: Nou, hij is ook goed!
 P3: Van dat meisje van het Amerikaanse team is heel goed, Alex Morgan of zo.
 P2: Dat Nederlandse meisje is ook goed, die spits.
 P1: Van Ajax?
 P2: Nee, ze zit nu bij Bayern Munchen.
 (stilte)
 Niki: Miedema.
 P2: Ja! Die! Maar ze is niet echt een idool van mij of zo.
 P1: Je vindt haar wel goed?
 P2: Zij is echt goed ja.
 P1: Messi is gewoon goed, klaar.
 P2: Ja, Ronaldo ook.
 Niki: Is dat omdat jullie ze knap vinden of, omdat ze heel goed zijn?
 P2: Allebei.
 P1: Messi is gewoon lelijk.
 Niki: Wie herkennen jullie hier van? (deelt Bijlage I uit)
 P2: Ja, dat is haar!
 P1: Haar bedoelde ik van Ajax/
 P2: Zij is jarig toch vandaag? (over Anouk Hoogendijk)
 P1: Waarom weet je dat?
 Niki: Oh, ja, dat klopt ja, dat heb ik ook gezien. Hoe weet je dat?
 P2: Dat zag ik ergens.
 Niki: Op Facebook heb je het gezien?
 P2: Ja, 30 jaar was het toch?
 Niki: Ja... dus welke pagina heb jij geliket dan?
 P2: Weet ik niet meer.
 Niki: Maar wel via Facebook?
 P2: Voetbalprimeur of zo? Ik heb allemaal dingen geliket van voetbal.
 P3: Zo, zij is echt heel jong.
 P4: Ik ken er geen één.
 Niki: (lacht) deze ook niet? (wijst naar Daphne Koster)
 P4: Nee.
 P3: Hoe oud is zij? (over Miedema)
 P2: Zij is 18.
 Niki: Zij is heel jong ja, 18, 19 of zo.
 P3: Ze heeft wel hele mooie ogen.
 P2: Ze heeft een contract bij Adidas. Ik ken haar ook ergens van! (over Daphne Koster) Zij was eerst de beste... Oh wacht... Ik weet het verhaal jongens. Zij was fan van haar (Daphne was fan van Miedema).
 P3: Wat zeg jij nou?
 P1: Mijn god...
 Niki: Maar zouden jullie graag bij Ajax of het Nederlands elftal willen voetballen?
 P3: Als ik goed was wel.
 P2: Ja.
 P4: Ja, het is wel cool, maar ik weet dat ik daar niet goed genoeg voor ben, dus...
 Niki: Oke, maar als droom?
 P3: Zeker wel, ik zou van voetbal wel mijn carrière willen maken.
 P1: Je verdient alleen niks, maar...

P3: Nou, ik weet niet hoor. Contract bij Adidas.
P1: In Nederland niet.
P2: Maar wij gaan gewoon naar Bayern Munchen.
P3: Ja, wij gaan gewoon in Duitsland voetballen.
Niki: Hoe weet je dat ze eigenlijk niks verdienen?
P1: Internet.
P2: Ik weet ook dat ze echt weinig verdienen.
P3: Verdienen ze weinig? Ja? Hoeveel verdienen ze?
Niki: Geen idee, weinig.
P3: Heel weinig?
P1: Je kan er niet van leven.
P3: Ja.. je lult...
P1: Nee, echt niet. In Nederland dan. In Amerika wel.
P2: Behalve als je een contract met Adidas erbij hebt.
P2: Dan gaan we met z'n allen naar Amerika.
P3: Maar Nederlands elftal verdienen je dan ook niks? Dat vind ik echt bullshit vergeleken met de mannen.
P1: Wist je dat echt niet?
P3: Ik vind dit wel ff bullshit.
P1: Als je naar Amerika gaat is het wel anders.
P2: Ze (over P3) gaat stoppen met voetbal (lacht).
P4: Vrouwenvoetbal wordt natuurlijk veel minder bekeken.
P3: Ja, boeie. We moeten toch vergelijken...
P4: Maar als niemand er naar kijkt, dan kunnen ze het ook nergens van betalen.
P2: Nee. Als niemand naar die wedstrijden gaat.
P3: Meer mensen moeten naar vrouwenvoetbal kijken. Waarom zouden ze dat niet doen?
P1: Kom we gaan promoten.
P4: Er zijn mensen die zeggen dat vrouwenvoetbal minder leuk is, omdat vrouwen langzamer zijn en zo bla bla. Ik weet niet of dat zo is.
Niki: Hoe denk je daar zelf over?
P4: Ik kijk eigenlijk sowieso niet veel naar voetbal. Ik doe het liever zelf.
P3: Ik vind naar mannen kijken niet leuk. Ik vind het zo vervelend hoe ze spelen.
P4: Hoezo?
P2: Ze hebben wel altijd pijn, dan gaan ze liggen.
P3: Ja! Schwa... of hoe heet dat?
P2: Schwalbe.
Niki: Maar volgen jullie het vrouwenvoetbal?
P1: Nee.
P2: Nee.
P3: Ik keek het wel eens, maar niet echt dat ik wist...
Niki: Waar keek je het dan?
P3: Ik heb het op internet gezien en ik had vroeger ook kanalen op UPC waar je ook opeens random vrouwenvoetbal op zag.
P2: Vroeger gingen we er nog wel eens heen met het teamuitje.
P3: Maar ook gewoon heel veel buitenlands voetbal.
Niki: Jij zei net die Amerikaanse toch? Van wat ken je haar dan?
P3: Ehhhh.. Ik ging wel is een keertje kijken naar één van de beste vrouwenvoetballers ter wereld of zo, of ik zag opeens US...
Niki: Op tv?

P3: Nee, ook op internet heb ik ook wel is filmpjes gekeken en zo.
 Niki: Is dat dan via sociale media of via Google of?
 P3: Ook social media hoor. Ook op Tumblr zie je heel vaak Amerikaanse teams voorbij komen.
 Niki: Moet je daar iets voor liken?
 P3: Ja, je volgt gewoon van die voetbalpagina's.
 Niki: Oh, je volgt zelf voetbalpagina's? Oke.. Ehhh... Hoe komen jullie dingen te weten over het mannen- of het vrouwenvoetbal?
 P2: Nou, het mannenvoetbal hoor je 24/7.
 P3: Echt hoor.
 P4: Maar dat is wel veel op social media inderdaad. Veel bijvoorbeeld in onze klasapp dat er weer gespeeld wordt of wie er aan het winnen is. Dat wordt dan uitgebreid besproken. Maar ook wat er langskomt op Facebook. Bijvoorbeeld een samenvatting of dit was de mooiste goal van de week. Dat soort onzin.
 P1: Op Facebook zie je dat ook heel vaak. Of op insta ook.
 P4: Terwijl ik toch bijna geen voetbalpagina's heb geliket en toch krijg ik allemaal van dat soort dingen op mijn tijdlijn.
 Niki: Hoe komt dat dan denk je?
 P4: Als heel mijn vriendengroep het liket dan krijg ik het ook te zien.
 Niki: Oke en hoe zit dat dan met vrouwenvoetbal?
 (stilte)
 P3: Ik volg, maar dat is gewoon persoonlijk eigenlijk, een Braziliaanse voetbalpagina op Facebook voor het vrouwenelftal in Brazilië. Daar zie ik ook echt heel veel foto's voorbij komen.
 Niki: Zijn dat de enige manieren waarop jullie vrouwenvoetbal binnenkrijgen?
 P2: Ja.
 P3: Ja.
 (stilte)
 Niki: Oke en zijn jullie op de hoogte van het WK of EK voor vrouwen?
 P2: Ja, het gaat goed he!
 Niki: Vertel Renske (lacht)
 P2: Nee, ik wist alleen dat het goed ging. Ze zijn geplaatst toch of zo voor iets.
 Niki: Ja, WK voor deze zomer.
 P2: Ja. Meer weet ik niet.
 Niki: Welke media gebruiken jullie?
 P1: Veel, heel veel.
 P3: Alles. Gewoon.
 Niki: Welke het meest?
 P3: Insta of zo.
 P2: Facebook.
 P4: Facebook en als WhatsApp mee telt, WhatsApp ook.
 P3: Tumblr. Ik zit super veel op Tumblr.
 Niki: Dat ken ik helemaal niet. Ik heb er wel is van gehoord, maar..
 P3: Tumblr? Nou...
 (gelach)
 P3: Echt? Ik schrik gewoon van dat.
 Niki: Ik heb er wel eens van gehoord, maar ik heb er nog nooit op gekeken.
 P3: Ik zou maar een accountje aanmaken dan.
 Niki: Kijken jullie naar voetbal op televisie?
 P2/P3: Ja.

P1: Soms.
P2: Altijd.
P4: Nee.
Niki: En vrouwenvoetbal op televisie?
Gezamenlijk: Nee.
P2: Soms heb je op Eurosport.
P3: Ja dat bedoel ik.
P1: Ook op RTL 7 volgens mij. Ik heb het één keer gezien.
P3: Soms hebben ze opeens dat ze een wedstrijd laten zien.
Niki: En wat vinden jullie ervan als vrouwenvoetbal op televisie is?
P3: Niet doorzappen hoor.
P2: Nee, kijken.
P3: Dan ga ik wel kijken, dat vind ik wel leuk eigenlijk.
Niki: Oke.
(stilte)
P2: Ik moet er altijd een beetje om lachen.
Niki: Hoezo?
P2: Het is toch wel iets anders dan mannenvoetbal eigenlijk.
(stilte)
Niki: En waarin verschilt dat dan?
P2: Mannenvoetbal is toch wel iets hoger.
P3: Nou.. je moet niet overdrijven vind ik.
P1: Het gaat sneller. Ze tikken veel sneller.
P2: Ja, klopt. Het tempo is iets hoger. Maar ik vind het vrouwenvoetbal wel leuk om te kijken.
Niki: En ik heb een stelling voor jullie: vrouwenvoetbal krijgt genoeg aandacht in de media.
Gezamenlijk: Nee.
P4: Niemand hoort er wat over, dus dan is het eigenlijk al duidelijk.
P3: Gaat u ervoor zorgen dat het ehh...
Niki: (lacht) Wie weet.
P2: Ja en dan gaan wij protesteren.
P3: Wij hebben geld nodig!
Niki: Maar hoe merken jullie dat dan dat er niks is?
P2: Omdat we er zo weinig vanaf weten.
P3: Ja ook. Dat het gewoon niet per se gevolgd wordt.
Niki: Kan je zeggen of het invloed heeft op jullie kijk op vrouwenvoetbal?
P3: Dat het niet belangrijk is (vragend).
Niki: Beïnvloedt dat jouw kijk op vrouwenvoetbal dat je het niet ziet?
P3: Ehhh, nee.
P4: Kijk, voor mij blijft het even leuk, maar het is wel... Je houdt wel het idee dat de rest van de wereld het soort van minderwaardig vindt, anders zouden ze het wel allemaal op internet zetten.
P1: Als je bijvoorbeeld hoog wil gaan spelen dan kan het zijn dat je minder gemotiveerd bent of zo, omdat je weet dat mannen zeg maar vaker worden uitgezonden, ze krijgen meer geld al dingen. Misschien word je daar minder gemotiveerd door.
Niki: Ja, ja, oke.
(stilte)

Niki: Ehmmm.. Wat zijn typische kenmerken van vrouwelijke spelers en mannelijke spelers?

P1: Mannen gaan vaker liggen.

P3: Ja. Zij zijn echt grote mietjes. En dan gelijk huilen.
(gelach)

P3: Ook misschien wat meer fysiek.

Niki: Mannen?

P3: Ja.

P2: Ik denk dat vrouwen wel wat harder spelen.

P3: Ja ik denk dat eigenlijk ook ineens, dat ze soms wel wat feller zijn.

P2: (lacht) Ja.

P3: Ze zijn ook echt bitches.
(gelach)

P2: Ja, klopt.

P3: Dat zijn we wel echt hoor.

Niki: En zou het vrouwenvoetbal en mannenvoetbal gemengd kunnen worden?

P2: Hmm...

P3: Nou, ik weet niet. Ik heb vroeger ook wel in een jongensteam gezeten, maar...

P1: Dan ben je klein

P2: Ik denk dat het wel kan.

P3: Wat? Wat heeft mijn lengte daar nou weer mee te maken?

P4: Je hebt wel gewoon dat fysieke verschil. Het is nou eenmaal zo dat vrouwen over het algemeen minder snel en minder sterk zijn. Dus ook al zouden ze technisch even goed zijn dan heeft ze nog een nadeel. Als je dan echt gaat kijken naar wie het beste is, dan wordt het waarschijnlijk toch de man dus dan heeft het geen zin om gemengde teams te maken.

P1: Ja, of ze gaan alleen maar met elkaar spelen en ze negeren jou.

P4: Ik denk dat je niet eens geselecteerd zou worden.

P2: Misschien gaan ze het duel ook wel anders aan als er opeens een vrouw is.

Niki: Jij denkt dat mannen sowieso beter zijn dan vrouwen?

P4: Niet per se technisch, maar wel fysiek. Daar kan je niks aan doen. Dat is gewoon erfelijk bepaald.
(zachtjes gelach)

Niki: Qua bouw bedoel je?

P4: Wat jij net zei.. dat ze gewoon anders spelen tegen een vrouw. Ik denk dat dit aan het begin wel zo is, maar op het einde niet meer.

P1: Als je er aan gewend bent.

P4: Ja, want ik heb ook wel twee jaar in een jongensteam gespeeld, m'n eerste twee jaar. En dan was inderdaad aan het begin het seizoen als ik m'n eigen teammates een beuk gaf dan hadden ze zo iets van huh? Wat? En mij durfden ze niet terug te beuken, maar aan het einde van het seizoen was het gewoon gelijk. Dus daar wennen ze wel aan.
(stilte)

Niki: Ik heb nog een stelling voor jullie: als vrouwenvoetbal aandacht krijgt, dan is de inhoud vaak seksistisch.

P3: Ja, vind ik ook. Vrouwen die hoog spelen, worden gelijk model voor zo'n fitness ding of zo iets. Ja, dan worden ze wel afgebeeld als een sexy voetbalvrouw in plaats van echt om de voetbalster die ze echt is.

Niki: En wat doet dat met het vrouwenvoetbal?

P2: Niet serieus.

P3: Nou, het wordt toch wel een beetje.. (stilte)... ja kan niet uitleggen.
 Niki: Maar Cristiano Ronaldo of David Beckham staan ook regelmatig in hun boxershort op foto's toch?
 P3: Ja, maar zij staan ook bekend om hun talent.
 Niki: Ja..
 P3: En dat is dan bij vrouwen wat minder. Dan gaan ze meer kijken naar figuur en gezicht en 'die is zo knap, maar boeie wat zij op het veld doet'.
 P2: Dat weten ze allemaal niet.
 P4: Ja.
 P3: Bijvoorbeeld Renske is helemaal weg van Cristiano Ronaldo, maar ze weet dondersgoed dat hij fucking goed is.
 P2: Ja.
 Niki: En bij vrouwen zou dat niet zo zijn?
 P3: Nou, ik denk van niet.
 P2: Ik denk dat als ik aan Cristiano Ronaldo denk, denk je eerst aan zijn voetbal en dan pas aan... die dingen erna.
 P4: Ik denk eerst aan zijn arrogante hoofd (lacht).
 P2: Aan wat?
 P4: Aan zijn arrogante hoofd.
 P1: Aan zijn haar tijdens de tweede helft.
 P4: Maar dat komt ook wel een beetje door mannen. Vrouwen laten zich minder afleiden door uiterlijk dan mannen als ze naar voetbal kijken. Ik denk dat mannen gelijk zouden gaan kijken of al die borsten aan het bouncen zijn en al die billen aan het bouncen zijn. Terwijl vrouwen die kijken gewoon naar de bal.
 (geroezemoes)
 Niki: Uit onderzoek blijkt dat vrouwenvoetbal vaak in de media wordt omschreven als tweederangs aan mannenvoetbal, dus lager dan mannenvoetbal. Wat vinden jullie daarvan?
 P2: Niet eerlijk.
 P3: Het is ook een beetje wat Lieke zegt, mannen zijn toch fysiek sterker.
 P4: Ja technisch klopt het niet. Technisch kunnen vrouwen net zo goed zijn. Wat dat betreft is het best wel onzin.
 P1: Ze kunnen ook beter zijn.
 Niki: Wat doet dat met het vrouwenvoetbal als het continu zo in de media terugkomt?
 P3: Wordt het toch wel.. onderdrukt? Zeg je dat zo? (maakt een beweging met haar duim naar beneden) Oh, dat kunnen ze niet zien!
 (gelach)
 P4: Paula deed zojuist met haar duim naar beneden duwen.
 (gelach)
 P3: Je weet wat dat betekend.
 (stilte)
 Niki: Wat merken jullie van dit beeld over vrouwenvoetbal op sociale media?
 (stilte)
 P3: Nou... (stilte). Ik weet niet... Oh, dat is ook wel zo. Er komen best wel heel veel jongens kijken naar vrouwenvoetbal hier op SVS. Die komen niet om te zien hoe vrouwenvoetbal eruit ziet, maar gewoon om te kijken naar chickies. Dat is waar hoor, ik weet niet!
 P2: Ja tuurlijk, maar dat is niet.. die chickies daar zien er niet zo uit als die chickies hier.
 P3: Wat wil je zeggen? Dat ze lelijk zijn of zo? Ik snap het niet.

P2: Nee, maar dat is toch wel iets anders.

P3: Nee.

P2: Jawel.

P3: Wat was de vraag?

Niki: Nou, dat het beeld dat in de media heerst is zeg maar dat vrouwen onder mannenvoetbal is. En dan vraag ik me af hoe dit beeld op sociale media is.

P3: Nou, op Facebook kijk ik wel eens bij zo'n reactie op een foto en dan zie je wel eens mensen zeggen 'ja vrouwenvoetbal hoort niet', bla bla. Dat vind ik echt bizar.

P2: Het is een mannensport, ja.

Niki: Waar zie je dat dan? Op wat voor afbeeldingen?

P3: Facebook en dan... ik weet niet meer wat het was eerlijk gezegd. Ja, volgens mij was er toen ook een voetbalster die jarig was of zo... Iemand van Ajax.

P2: 020

Niki: Gewoon een voetbalster.

P3: Ja, het was iemand die heel lang geblesseerd was, een jaartje of zo. Die was een paar dagen geleden ook jarig, bij Ajax.

P2: Die is vandaag jarig.

P3: Nee, die is niet vandaag jarig sukkel. Ze was een jaar geblesseerd. Nou, in ieder geval dat.

Niki: We hadden het net over jullie sociale media, welke gebruiken jullie het meest? Dat was Instagram en Facebook. En hoe vaak gebruiken jullie die?

P1: Elke dag.

P3: Dagelijks.

P2: Elke vijf minuten.

P3: Nou.

P2: Nou, ik echt hoor.

P3: Snapchat dat is ook iets wat heel vaak gebruik wordt.

P1: Ja.

Niki: Wat vinden jullie er zo leuk aan?

P3: Communiceren met vrienden en zo.

P4: Gewoon een beetje kijken wat de rest van de wereld aan het doen is.

P3: Toch wel een beetje nieuwsgierigheid wat iedereen doet.

Niki: Gebruiken jullie het ook voor voetbal?

P3: Soms een foto van het elftal op Insta en Snapchats voor het spelen.

P2: Gewoon gezelligheid.

Niki: Jullie doen wel regelmatig iets delen?

P2: Niet vaak.

P3: Niet heel vaak, nee.

Niki: In de vorm van foto's alleen? Of ook andere dingen?

P2: Filmpjes.

Niki: Dus jullie zijn best wel actief?

P2: Ja, als je gewonnen hebt dan zet je het ff op Facebook, gewonnen met 10, iedereen taggen erin.

P3: Ja hoor, dat deden we wel vaak.

Niki: Oke, ehmm, en nog een stelling: zonder sociale media zou ik minder op de hoogte zijn van vrouwenvoetbal.

P1: Ja.

P3: Dat denk ik sowieso wel, want er wordt sowieso niet veel over gepraat.

P1: En je ziet het niet veel op tv.

P2: Nee, dat is waar. Anders had ik niet gezien dat die vrouw jarig was.

P3: Ja, dat is waar.
(stilte)
Niki: Oke. Maar als jullie iets over vrouwenvoetbal horen, hoe horen jullie dat dan?
P3: Nou we horen niet..
Niki: Kijken, zien.
P4: Ik denk dan ik toch wel Facebook.
P3: Ja, Facebook. Ook wel is op Insta, komt er wel eens iets voorbij.
P2: Ik ook wel soms op tv.
Niki: Volg je ook bepaalde voetbalspeelsters?
P1: Nee.
P3: Nee, want ze volgen niet terug.
(gelach)
P3: Nee, ik volg vaak gewoon een voetbalpagina, maar dat is echt gespecialiseerd in vrouwenvoetbal. Daar zetten ze echt alles op.
(stilte)
Niki: Ehmmm, wat vinden jullie van de berichtgeving over vrouwenvoetbal in andere media?
P3: Zoals?
P4: Ik zat net te denken. Ik lees wel is in de trein zo'n onzin krantje. En daar staat nooit iets in over vrouwenvoetbal, alleen maar mannenvoetbal. Dus wat dat betreft is de berichtgeving best wel slecht.
P3: Ook niet op de radio. Teletekst heeft het ook niet. Oh! Misschien wel.
Niki: Maar hebben jullie überhaupt iets gelezen over vrouwenvoetbal in andere berichten?
P4: Één keer.
Niki: En hoe was dat bericht?
P4: Dat was een interview met een Feyenoorder en dan met z'n dochter die was ook heel goed. Dat was wel een positief stuk op zich.
P3: Oh, de VI moeten ze ook even vrouwenvoetbal maken.
P2: Feyenoord? Feyenoord heeft niet eens een vrouwenteam.
P4: Nee, maar die Feyenoorder die man, die was al oud en die had nu een dochter die ook goed was en die speelde bij een ander hoog team.
P3: Dat is echt schaamtelijk; Feyenoord heeft geen vrouwenelftal.
P2: Maar weet je waarom dat in het nieuws komt, omdat die trainer van Feyenoord natuurlijk beroemd is en hoog is en dan gaat zijn dochter voetballen.
P4: Het was een oud speler van Feyenoord, maar...
Niki: Ik heb nog een foto voor jullie (deelt Bijlage II uit).
P2: Oehhh
P4: Oh, dat is die ene die jij net zei. Alex Morgan. Palo? Hallo? Dat is die ene die jij net zei.
P2: Anouk Hoogendijk, wat doet zij?
P1: Ja, dat is de speler van Ajax.
Niki: En wat vinden jullie ervan dat ze deze foto's delen, op hun Instagram hebben ze deze gedeeld.
P2: Het ziet er echt niet uit. Nou, die Anouk Hoogendijk. Ik weet niet wat ze aan het doen is (lacht).
P1: Oke, nee klopt. Ze speelt bij Ajax.
P2: Die andere lijkt meer een beetje op Megan Fox.
P3: Ja ik wil net zeggen. Het is net een model die dan in je voetbalteam zit. Maar ze kan echt goed voetballen.

P2: Je hebt ook een hele mooie keeper.

Niki: Maar wat vinden jullie dat ze dit op hun sociale media, op hun Instagram account, delen?

P2: Raar. Ze moeten het eigenlijk zelf weten.

P3: Promoten ook een beetje hunzelf.

P4: Die Anouk Hoogendijk die loopt wel echt.. die foto vind ik echt een aandachtstrekker.

Niki: Hoezo vind je dat wel een aandachtstrekker en bij die ander niet?

P2: Bij die ander is het soort van nog een beetje op het strand of zo.

P4: Ja, precies. Dit is meer een modellenshoot (over Alex Morgan) en dit is ik wil gewoon graag naakt op de foto. Ik wil een beetje aandacht, want ik krijg het niet genoeg.

P2: Ze heeft ook echt een mooie onderbroek aan...

Niki: Maar nog een keer die vergelijking met David Beckham, want die doen dat toch ook precies hetzelfde?

P3: Die staat gewoon lekker in z'n onderbroekie hoor.

Niki: Waarom hij dan wel en zij dan niet?

P4: Was dit een modellensessie of was dit gewoon thuis en ik heb niks beters te doen.

Niki: Geen idee, ik denk niet dat ze dit thuis heeft gedaan om heel eerlijk te zijn.

P4: Nee, oke. True. Maar kijk als het gewoon een modellending is en je wordt er voor betaald dan vind ik het nog wel oké. Maar iedereen die dit soort foto's op internet zet..

Niki: Maar wat voor invloed heeft dit op het vrouwenvoetbal?

P2: Wordt echt niet serieus genomen. Als iedereen naakt op de foto gaat.

P4: Nee, precies. Het wordt wel minder serieus genomen denk ik.

Niki: En hoe zit dat met mannenvoetbal dan?

P1: Mannen zijn eerst bekend om hoe ze spelen en dan pas benaderen sponsors en al die mensen hun voor fotoshoots. Nu weet je eigenlijk niks over hun (over Anouk Hoogendijk en Alex Morgan) en ze zoeken een beetje aandacht met die foto's.

P3: Ja, ze moeten wat. Het verdient bijna niks blijkbaar.

P2: Ga maar naakt op de foto!

P3: Nou, naakt alsjeblieft zeg.

(gelach)

P1: Het was nog net niet naakt he.

Niki: Ik heb er nog eentje (deelt Bijlage III uit)

P2: Nog meer foto's!

P4: Oh, die ene is best wel naakt hoor.

P1: Zo, ja die is echt naakt.

P2: Wel mooie tattoos.

P1: Nee, lelijk.

P2: Maar dit vind ik anders.

Niki: Vertel, vertel Renske. Waarom is dit anders?

P2: Dit mag. Ik vind dit sportiever.

P1: Ik vind die tattoos lelijk.

Niki: Ze is ook een Amerikaanse voetbalster.

P3: Juist, ik vind deze foto echt nergens op slaan eerlijk gezegd (over naakte foto).

P2: Ik vind die (Bijlage III) anders dan dit (Bijlage II).

P3: Deze vind ik nog best wel grappig (over sportieve foto Bijlage III), maar dit vind ik niet grappig (over naakte foto Bijlage III). Ze kan toch gewoon een onderbroek aanhouden in plaats van alleen haar tieten beschermen.

Niki: Waarom denken jullie dat deze meiden dit soort foto's op sociale media zetten?

P2: Aandacht.

P3: Dan zien ze een sexy, fitness model en dan gaan ze naar hun pagina en dan zien ze oh, een voetbalster.

Niki: Aandacht zeg jij.

P3: Ja, misschien vinden ze zichzelf gewoon mooi. Ik zou het ook op Insta zetten als ik zo'n lichaam had.

P2: Maar niet naakt.

Niki: Waarom vind je dat dan te ver gaan?

P2: Die naakte poes gewoon! (lacht)

(gelach)

Niki: En wat vind je dan van die andere, die foto's die erboven staan (niet naakt)?

P2: Ik vind die beter dan dit.

P4: Een sportbeha geeft ook weer een andere uitstraling dan een bikini of een beha. Dit geeft een wat sportievere uitstraling (over Bijlage III) en dit is zo van ik ben een standaard meisje die haar lichaam heel mooi vindt (over Bijlage II). En bij deze (over Bijlage III) heeft ze ook nog een karakter.

P3: Ah, Alex Morgan is tof hoor. Stil.

(geroezemoes)

Niki: Omdat ze een sportievere uitstraling heeft?

P4: Ja, er zijn maar weinig meisjes die een sportbeha dragen, dus dat maakt haar dan toch weer anders.

P3: Wat zei je? Weinig meisjes een sportbeha?

P4: Ja. Het worden er steeds meer, maar...

(geroezemoes)

Niki: Maar denken jullie dat sociale media het vrouwenvoetbal kan helpen om het op de kaart te zetten?

P3: Ik denk het wel. Het heeft wel een grote invloed op mensen.

P4: Ja, als bijvoorbeeld de mooiste goals van de week, als dat soort filmpjes ook vrouwen filmpjes zouden zijn dan wordt het beoordeeld op het kunnen en niet op het uiterlijk. Dus dat is positief.

Niki: Vind je dat belangrijk?

P4: Ja, sowieso.

P3: De techniek van vrouwen wordt zwaar onderschat, vind ik.

Niki: En hoe merk je dat?

P3: Gewoon hoe sommige jongens doen dan zien ze bijvoorbeeld meisjes op straat voetballen en dan is het 'ha ha, partijtje'. Dat had ik vroeger altijd dan was het partijtje tegen de jongens en dan maakte ik ze gewoon in, doe. Toen gingen ze huilend naar huis, maar toen was ik 10 of zo.

Niki: En hoe is dat nu dan?

(stilte)

Niki: In je omgeving?

P3: Omgeving?

Niki: Hoe reageert je omgeving er nu op dat je voetbalt?

P3: Ze vinden het wel leuk.

P1: Mijn oom lacht mij altijd uit.

P2: Volgens mij nemen ze het niet echt serieus.

P1: Mijn vader wel.

P3: Sommige mensen wel.

Niki: Hoe merk je dan dat het niet serieus wordt genomen?

P2: Het is gewoon een gedachte, ze zit op voetbal... het zal wel.

P1: Ze vragen er niks over.
 Niki: Hoe denk je dat mensen dat beeld hebben van vrouwenvoetbal?
 P2: Je hoort er nooit iets over. Ze nemen het niet echt serieus denk ik.
 (stilte)
 Niki: Ik heb nog een laatste foto voor jullie. Het zijn eigenlijk twee foto's (deelt Bijlage IV en V uit).
 P2: Gatver! (over Bijlage IV) Nee, dit is wat voor jou! (tegen P3)
 P3: Ja, het is wel schattig.
 P2: Nee, dit kan je echt niet zetten (over Bijlage IV).
 P3: Hoezo? Wat is er mis? Twee vrouwen die een kusje aan elkaar geven?
 P2: Nee, ik vind het gewoon een hele rare foto.
 P3: Ehmm, oke.
 (gelach)
 Niki: Deze zijn ook allemaal op hun Instagram gepost, vrouwelijke voetballers.
 P2: Gewoon geforceerd. Dit is gewoon een fotoshoot van ik ga op mijn knieën zitten...
 P4: Maar dat zie je toch ook heel vaak van jongens en meisjes.
 P3: Als het een man en een vrouw was, had je niks gezegd. Je bent gewoon een gayhater.
 (gelach)
 P4: Ik moet hierin Paula wel een beetje gelijk geven. Als je dit van je een jongen en een meisje ziet dan is het altijd helemaal geweldig.
 P2: Nee, ik vind het gewoon raar. Dit is gewoon een geforceerde zoen foto!
 P3: Boeie, die heb jij toch ook altijd met je vriendje op Insta.
 P2: Nee.
 P3: Ik vind het schattig, doe.
 Niki: Wat vind je dan van die bovenste foto Renske?
 P2: Dat vind ik leuker. Dat vind ik meer spontaan.
 P1: Waarschijnlijk was die ook spontaan.
 P2: Daarom, leuke foto.
 P3: Dit is gewoon hetzelfde als de trouwfoto van je ouders boven je open haar of zo. Dat is toch ook serieus geforceerd.
 P2: Maar dan gaat mijn moeder niet op haar knieën zitten.
 (gelach)
 Niki: Maar wat betekent het voor het vrouwenvoetbal dat ze dit posten?
 P3: Oh, dat ze denken dat iedereen op voetbal gay is! (verheft stem)
 Maar iedereen op voetbal is bijna gay dus.
 Niki: Is het realistisch?
 P3: Heeft u wel is op SVS gekeken? Oh, ik zeg u, mag ik je zeggen?
 Niki: Tuurlijk, ik ben 22 (lacht).
 P3: Heb je SVS gezien?
 (geroezemoes)
 P4: Op zich ik denk dat het wel een stereotype is voor vrouwenvoetbal dat ze denken dat iedereen gay is, maar het is ook wel deels waar. Ik had in mijn vorige team bij Nieuwerkerk, dat was wel grappig, daar hadden we een stel binnen het team en zij zijn nu nog steeds bij elkaar. Die zijn altijd heel schattig op Facebook en zo. En hier bij SVS ik weet het niet van iedereen, maar er zijn er wel genoeg die gay zijn. Er zijn er ook genoeg die hetero zijn.

P2: Maar je gaat er meestal wel vanuit dat ze lesbisch zijn, op de één van andere manier. Ik weet ook niet waarom. Bij het Nederlands elftal denk ik dat meer dan de helft wel lesbisch is.

P4: Het is misschien ook wel omdat juist vaak de stoere meisjes lesbisch zijn en dat vaak de standaard meisjes ook standaard hetero zijn, heel saai eigenlijk. Zoiets.

Niki: En wordt dat dan snel geassocieerd met vrouwenvoetbal?

P3: Alleen de stoere mensen zijn lesbisch.

P4: Nee, dat zei ik niet. Dat het vaak zo is wel.

P2: Jij bent stoer (tegen P3).

P4: Ik denk niet dat het mensen echt veel uitmaakt. Sowieso worden homo's en lesbiennes meer geaccepteerd tegenwoordig, dus dan maakt het ook niet meer uit dat ze voetballen.

P3: Ik denk dat lesbisch wel meer geaccepteerd worden dan homo's.

P4: Ja, dat denk ik ook wel. Maar sowieso al veel meer dan vroeger. Het maakt mensen al lang niet zoveel meer uit. Ze zullen niet wel of niet gaan kijken als het toevallig lesbiennes zijn.

(geroezemoes)

Niki: Jullie geven aan dat vrouwenvoetbal wel iets meer op sociale media te vinden is, maar zijn er dingen die jullie missen over vrouwenvoetbal? En zo ja, wat missen jullie dan?

P2: Als ze een keer winnen of zo, of als ze voor het EK of WK zijn geplaatst. Dat is leuk om te weten toch.

P1: De hoeveelheid wat er op wordt gezet.

Niki: Competitie zou je ook leuk vinden?

P4: Ja.

Niki: Ik denk dat er best wel wat pagina's zijn die dat aanbieden, als je die liket krijg je dat wel binnen. Waarom liken jullie dat dan niet als jullie het wel leuk lijkt.

P3: Ik weet niet ik ben het denk ik nog niet vaak genoeg tegen gekomen.

P4: Nee, meestal krijg je een uitnodiging om dingen te liken of als je vriendengroep het heeft geliket dan komt het op jouw tijdlijn terecht en dan ga je het ook liken. Maar als je het nooit ziet, kom je ook niet op het idee om het te liken.

(geroezemoes)

Niki: Gaat het nog over die foto?

P1: Ja.

P3: Ze hebben dezelfde trui aan.

(gelach)

P4: Boeiend!

Niki: Wat zou op sociale media de meeste aandacht trekken?

(stilte)

Niki: Foto's, filmpjes?

P3: Filmpjes ook.

P1: Filmpjes.

P4: Ik denk filmpjes, want dan kan je goed zien of ze inderdaad kunnen voetballen of niet en alleen bij een foto zie je niet zo veel, dan zie je alleen uiterlijk en dat wilde we nou net juist niet.

Niki: En wat voor filmpjes zou je dan willen zien?

P2: Doelpunten.

P3: Vrije trappen, acties.

P4: Mooie acties.

P2: Ik zie die doelpunten van Miedema wel altijd. Ik ken die uit mijn hoofd, die zie ik heel vaak.

Niki: Oke, heb je haar pagina geliket?

P2: Die komen ook vaak... Ik keek laatst RTL Late Night en toen was zij daar.

P1: Nee, dat was dat Ajax meisje.

P2: Nee, Miedema. Bayern München en ze heeft bij Adidas getekend.

P1: Dat meisje van Ajax was toch ook... (onderbroken)

P4: Oke, ga door, wat is je punt.

P2: Toen kwamen haar doelpunten voorbij en die kende ik allemaal. Die heb ik ooit allemaal een keer eerder gezien.

Niki: Waar heb je die gezien dan?

P2: Facebook denk ik. Zij is de enige die ik ken van het hele Nederlands elftal. Zij is ook de beste van allemaal.

P3: Hoe heet ze ook alweer?

P1: Miedema.

(geroezemoes)

Niki: Is er een fragment van vrouwenvoetbal dat jullie het meest is bijgebleven? En zo ja, welk fragment?

P1: Geen idee.

P2: Van vrouwen?

Niki: Ja.

P2: Doelpunt van Miedema.

Niki: Hoezo dat fragment?

P2: Volgens mij waren ze met dat doelpunt geplaatst of zo. Maar heel veel doelpunten... zij scoort altijd en altijd als ze scoort dan juicht ze nooit.

P1: Juichen wij wel?

Niki: Wat vind je zo leuk aan dat fragment?

P2: Zij kan super goed voetballen, maar zij realiseert zich niet dat ze zo goed kan voetballen, want elk keer als ze scoort dan staat ze zo stil en dan wacht ze totdat iedereen naar haar toe komt. Het zijn hele mooie doelpunten en hele belangrijke doelpunten.

P1: Maar dat is meestal zo, meisjes juichen niet.

P2: Nee, maar als je door dat doelpunt het EK mag spelen dan ben je toch blij. Ze doet niks niet eens een vuistje of zo he.

Niki: Verwachten jullie dat er in de toekomst meer aandacht zal komen voor vrouwenvoetbal?

P3: Ik denk het wel. Ik vind dat er ook best veel aandacht wordt besteed aan hobbyvoetbal, zoals dit.

P1: Het is upcoming.

P3: Het wordt wel bekender bij vrouwen. Er zijn echt veel meisjes die opeens willen voetballen.

P4: Ja, precies. Ik denk inderdaad hoe groter het meisjesvoetbal wordt, hoe groter de aandacht voor meisjesvoetbal wordt. Het is best wel aan het groeien.

Niki: Hoezo denk jij (naar P2) van niet dan?

P2: Ik zie het niet voor me dat opeens iedereen het vrouwenvoetbal gaat kijken. En dat iedereen opeens naar die wedstrijden gaat, nee.

P4: Niet allemaal opeens, maar er gaan ook wel steeds meer mensen op voetbal en dat is ook niet opeens. Of eigenlijk wel opeens, het is maar net hoe je het ziet.

P1: Opeens..

Niki: De afgelopen vijf jaar is het wel heel erg gegroeid. Het is de sterkst groeiende teamsport van heel Nederland, vrouwenvoetbal.

P3: Ja, daarom. Want vroeger zat ik ook altijd jongenteams. Toen waren er niet genoeg vrouwen om een vrouwenelftal te maken. Dus ik zat ook altijd in het jongenteam.

P2: Maar ik heb het daardoor niet meer op het nieuws gezien of zo.

P3: Dat er nu allemaal vrouwenteams... meer dan de helft van SVS is vrouwelijk, dus ik snap echt niet.

P2: We hebben hier echt veel vrouwenteams.

P4: SVS is ook echt veel groter ten opzichte van andere verenigingen.

P3: De Dames 1 speelt hoog MA1 speelt super hoog.

P2: MB1, MC1.

P4: MB1 is slecht. MC1 is wel goed.

P1: MB1 speelt alsnog hoofdklasse.

P3: Ja, maar ze verliezen elke dag.

P1: Je kan zeggen dat ze slecht zijn, maar ze spelen wel hoofdklasse.

P3: Omdat ze daar zomaar worden geplaatst, dat zegt dat hele team ook.

Niki: (onderbreekt) We zijn bijna aan het einde gekomen. Laatste vraag: zijn er nog dingen die jullie kwijt willen over vrouwenvoetbal?

P3: Er moet meer naar gekeken worden.

Niki: Hoezo?

P3: We moeten meer betaald krijgen.

Niki: Hoezo, beargumenteer.

P2: Ze moeten wel meer betaald krijgen ja.

P3: Omdat wij vrouwen ook de droom hebben om een sportcarrière te maken en dan als het voetbal is, vind ik dat we meer betaald moeten krijgen.

P2: Ze werken ook hard en trainen ook hard en doen net zo hard hun best.

P3: Ze doen net zo hard hun best als de jongens, dus waarom niet.

P4: En als er geen geld in gestopt wordt dan kan ook niemand zich goed ontwikkelen. Dat is bij elke sport zo. Dus hoe meer geld, hoe beter mensen gaan worden. Dan krijgen we nog wat wereldkampioenschappen en wat medailles op de Olympische Spelen. Whatever, altijd leuk.

Niki: Dit was het einde meiden. Bedankt dat jullie meededen. Ik heb nog één belangrijke mededeling (uitleg toestemmingsformulieren)...